

ĐẠI HỌC QUỐC GIA

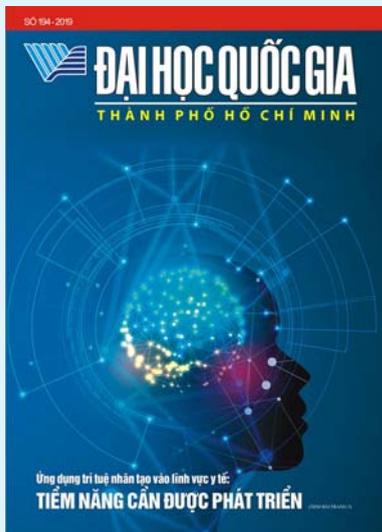
THÀNH PHỐ HỒ CHÍ MINH

Ứng dụng trí tuệ nhân tạo vào lĩnh vực y tế:

TIỀM NĂNG CẦN ĐƯỢC PHÁT TRIỂN

(XEM BÀI TRANG 3)

Chịu trách nhiệm xuất bản
PGS.TS Huỳnh Thành Đạt

Hội đồng biên tập

PGS.TS Huỳnh Thành Đạt
(Chủ tịch)
ThS Nguyễn Văn Hà
(Thường trực)
ThS Dương Thị Kim Anh
PGS.TS Nguyễn Hoàng Tú Anh
TS Nguyễn Khắc Cảnh
PGS.TS Nguyễn Ngọc Điện
TS Nguyễn Kim Quang
ThS Võ Tấn Thông

Tổng biên tập

Nguyễn Văn Hà

Thư ký tòa soạn

Đoàn Thị Minh Châu

Trị sự

Phạm Hữu Nghĩa

Trình bày

Đặng Đức Lợi

TRONG SỐ NÀY

■ TIÊU ĐIỂM - SỰ KIỆN

4. Ứng dụng trí tuệ nhân tạo vào lĩnh vực y tế: Tiềm năng cần được phát triển
7. Công bố quốc tế trong lĩnh vực KH&NV:
Chưa được nhận thức đúng tầm
10. Doanh nghiệp trong trường đại học:
Gắn kết nhà trường - địa phương - doanh nghiệp
12. Trên 97% thí sinh dự thi Đánh giá năng lực đạt 1
16. Bí ẩn về lỗ đen vũ trụ dần bước ra... ánh sáng

■ KHOA HỌC - GIÁO DỤC

18. Tạo ra "vi khuẩn tổng hợp" bằng vi tính
20. Trao đổi tín chỉ Đông Nam Á: Lợi thế của sinh viên ĐHQG-HCM
22. Kỹ năng thẩm định thông tin trên mạng xã hội
24. Nhà báo Cao Huy Thọ: Thể thao không chỉ là... thể thao
28. Lưỡi hổ, Brexit và... đảng cơ
30. Trung Quốc đương đại qua một thôn trang

■ VĂN HÓA - NGHỆ THUẬT

33. Nguyễn Trường Tộ trước cuộc xung đột hệ hình tư duy
35. Họ muốn được công nhận như chúng ta
37. Indie - nốt trầm sao xuyên
40. Đem buồn hong khô dưới nắng
42. Một cuộc hẹn với phương Nam
45. Bày vịt con
46. Trang thơ: Hè nhớ/ Biển chiều/ Diệu huyền của đêm

■ NHỊP SỐNG TRẺ

47. Chốt bảo vệ thông minh
49. "Sao tháng Giêng" Nguyễn Thái Thiện Phúc:
Tự đặt mình ở con số 0 để cố gắng
51. Học hết mình, chơi nhiệt tình
53. Biết ơn vì lựa chọn chu du thế giới
56. Micro Bay: Sân chơi đậm chất sinh viên
58. Những câu nói truyền thông của sinh viên ĐHQG-HCM
61. Sinh viên với trào lưu dọn rác
63. Để hình thành thói quen đúng giờ
65. Sôi nổi Hội thao Sinh viên ĐHQG-HCM
66. Tập tàng hương vị ngày hè
67. Truyện ngắn: Những lần chia tay

Ứng dụng trí tuệ nhân tạo vào lĩnh vực y tế: TIỀM NĂNG CẦN ĐƯỢC PHÁT TRIỂN

Đó là nhận định của PGS.TS Vũ Hải Quân - Phó Giám đốc ĐHQG-HCM, tại Hội thảo Trí tuệ nhân tạo và ứng dụng trong khoa học sức khỏe do Trường ĐH Quốc Tế phối hợp với Trường ĐH Khoa học Tự nhiên tổ chức ngày 20/3.

Đoàn Châu

PGS.TS Vũ Hải Quân - Phó Giám đốc ĐHQG-HCM, phát biểu khai mạc hội thảo. Ảnh: MC

Hội thảo có sự tham dự của hơn 200 đại biểu là nhà khoa học, giảng viên, sinh viên trong và ngoài nước. TS Nguyễn Thị Hiệp - Trưởng Bộ môn Kỹ thuật Y Sinh, Trưởng Ban tổ chức hội thảo, cho biết hội thảo nhằm giới thiệu những ứng dụng của trí tuệ nhân tạo vào việc chăm sóc sức khỏe, đồng thời kết nối và xây dựng một cộng đồng gồm những chuyên gia trí tuệ nhân tạo để thúc đẩy phát triển lĩnh vực này ở Việt Nam.

Nhiều đề tài ứng dụng có độ chính xác cao

Trong báo cáo *Ứng dụng trí tuệ nhân tạo (AI) cho phân đoạn và phân loại ảnh y tế*, TS Trần Minh Triết - Phó Hiệu trưởng Trường ĐH Khoa học Tự nhiên, cùng các sinh viên đã giới thiệu các ứng dụng của AI trong phân loại và phân vùng ảnh y tế, trong đó nổi bật là ứng dụng tự xác định nhân, phân vùng và đếm tế bào trên ảnh mô bệnh học.

Bạn Tôn Thất Vĩnh - Trường ĐH Khoa học Tự nhiên, cho biết: "Nhóm mình nghiên cứu vấn đề này để có thể tìm ra và xác định được vị trí các nhân tế bào trong ảnh y khoa, từ đó đưa ra báo cáo định lượng phục vụ y học".

TS Trần Minh Quân - Phòng Nghiên cứu Trí tuệ nhân tạo Cinnamon A.I. Lab, trình bày đề tài nghiên cứu sử dụng Adversarial Network - thuật toán giúp đem lại chất lượng hình ảnh cao từ những ảnh có độ phân giải thấp. Theo TS Quân, ứng dụng trên giúp giảm thiểu thời gian chụp ảnh (như trong MRI) nhưng vẫn thu được hình ảnh có chất lượng cao phục vụ chẩn đoán

và trị bệnh.

Giới thiệu hướng nghiên cứu mới - Đồ thị tri thức về y tế, TS Ngô Quốc Hưng - Trưởng nhóm nghiên cứu về trí tuệ nhân tạo, Công ty AINOVATION, cho biết Đồ thức về y tế (Health Knowledge Graph) được xây dựng từ bệnh án điện tử bằng phương pháp học máy (machine learning). Lĩnh vực nghiên cứu này giúp thiết lập mối quan hệ giữa các bệnh, triệu chứng, phác đồ qua đó mở ra tiềm năng lớn trong việc tự chẩn đoán và điều trị bệnh, cũng như đào tạo và đánh giá các bác sĩ qua chương trình online.

Các đại biểu còn nghe báo cáo *Mắt như là cửa sổ về sức khỏe của con người* (Cô Yanka Hwawon Yang - Công ty Medi Whale, Hàn Quốc) và *Ứng dụng trí tuệ nhân tạo cho chẩn đoán các bệnh về mắt* (TS Ngô Thanh Hoàn - Phó Trưởng Bộ môn Kỹ thuật Y sinh Trường ĐH Quốc Tế và Kỹ sư Nguyễn Ngọc Quang - Bệnh viện mắt Cao Thắng). Trong đó, TS Ngô Thanh Hoàn công bố những thành tựu đạt được của nhóm nghiên cứu tại Bộ môn Kỹ thuật Y Sinh trong việc phát triển hệ thống chẩn đoán các bệnh lý về đáy mắt với độ chính xác và độ nhạy cao cũng như hướng phát triển đề tài trong tương lai gần. "Sắp tới, nhóm sẽ nghiên cứu mở rộng số bệnh lý có thể chẩn đoán và kết hợp với bệnh án tạo thành hệ thống thông minh trợ giúp bác sĩ trong chẩn đoán và điều trị" - TS Hoàn cho biết.

"Cần có một hành lang pháp lý rõ ràng"

Dưới sự điều hành của TS Ngô Thanh Hoàn, các diễn giả thảo luận về tiềm năng và thách thức của việc nghiên cứu và ứng dụng trí tuệ nhân tạo trong lĩnh vực chăm sóc sức khỏe.

TS Trần Minh Triết - Phó Hiệu trưởng Trường ĐH Khoa học Tự nhiên, trình bày báo cáo. Ảnh: MC

GS.TS Võ Văn Tới -
nguyên Trưởng Bộ môn Kỹ thuật
Y Sinh (góc trái) trao đổi với các đại
biểu. Ảnh: MC

TS Trần Minh Triết đề cập sự cần thiết trong việc hợp tác không chỉ giữa các trường đại học và viện nghiên cứu mà còn với các bệnh viện và doanh nghiệp để phát triển trí tuệ nhân tạo tại Việt Nam, trong đó ông nhấn mạnh đến vai trò đào tạo. "Việc hợp tác cùng phát triển không chỉ đem lại nguồn dữ liệu dồi dào mà còn là nguồn tri thức phong phú" - Phó Hiệu trưởng Trường ĐH KHTN nói. Theo TS Triết, phải làm thế nào để các chuyên gia về trí tuệ nhân tạo và chuyên gia đến từ các lĩnh vực khác hiểu nhau để cùng hợp tác phát triển. Đặc biệt, TS Triết cho rằng cần có một hành lang pháp lý rõ ràng, tạo điều kiện cho việc thu thập, phân tích và sử dụng dữ liệu của bệnh nhân để huấn luyện các hệ thống thông minh đồng thời vẫn đảm bảo quyền riêng tư và an toàn về dữ liệu cho bệnh nhân.

cho nghiên cứu về trí tuệ nhân tạo, các công ty quốc doanh, tư nhân đều nhận được rất nhiều sự quan tâm và hỗ trợ về mặt chính sách cũng như nguồn lực có liên quan từ chính phủ.

Liên quan việc đào tạo nhân lực về trí tuệ nhân tạo, TS Ngô Quốc Hưng - người có nhiều năm nghiên cứu về trí tuệ nhân tạo tại Đức, cho rằng nên đào tạo về trí tuệ nhân tạo từ bậc trung học phổ thông hoặc sớm hơn, nhằm giúp các em học sinh có sự chuẩn bị tốt hơn trong việc tiếp thu, ứng dụng và nghiên cứu về trí tuệ nhân tạo trong tương lai.

Các diễn giả nhất trí rằng cần có những đầu tư từ nhà nước để các chuyên gia về trí tuệ nhân tạo có thể tụ họp và xây dựng chiến lược phát triển đào tạo, nghiên cứu và ứng dụng trí tuệ nhân tạo vào cuộc sống.

Phát biểu bế mạc hội thảo, GS.TS Võ Văn Tới - nguyên Trưởng Bộ môn Kỹ thuật Y Sinh, ghi nhận những thành công bước đầu của các đề tài sử dụng trí tuệ nhân tạo trong y tế. Giáo sư Tới mong muốn Bộ môn sẽ đầu tư và phát triển mạnh hướng nghiên cứu về trí tuệ nhân tạo trong lĩnh vực Y Sinh ■

“ Để phát triển trí tuệ nhân tạo, sự đầu tư và ủng hộ từ nhà nước để tạo lập các hệ thống tự động một cách thông minh là rất quan trọng. ”

TS Trần Minh Quân

Đồng tình với ý kiến của TS Triết, TS Trần Minh Quân bổ sung rằng để phát triển trí tuệ nhân tạo, sự đầu tư và ủng hộ từ nhà nước để tạo lập các hệ thống tự động một cách thông minh là rất quan trọng. Theo TS Quân, người có gần 10 năm học tập và nghiên cứu tại Hàn Quốc, hiện nay Hàn Quốc cũng đang đầu tư rất mạnh

Đại biểu tham dự hội thảo. Ảnh: MC

LTS: Bản tin ĐHQG-HCM trân trọng giới thiệu bài lược trích từ tham luận của GS Phạm Quang Minh và PGS Nguyễn Văn Chính - Trường ĐH KHXH&NV ĐHQG Hà Nội tại Hội thảo Công bố quốc tế trong lĩnh vực KHXH&NV tại Việt Nam do ĐHQG-HCM và Viện Hàn lâm KHXH Việt Nam đồng tổ chức ngày 16/1. GS Phạm Quang Minh và PGS Nguyễn Văn Chính đã đưa ra những phân tích, đánh giá sâu sắc về nguyên nhân yếu kém của học giới KHXH&NV và giải pháp khắc phục trong văn đề công bố quốc tế.

Công bố quốc tế trong lĩnh vực KHXH&NV: CHƯA ĐƯỢC NHẬN THỨC ĐÚNG TÂM*

GS.TS Phạm Quang Minh - PGS.TS Nguyễn Văn Chính

Công bố khoa học thực ra chỉ là công đoạn cuối cùng trong một chuỗi các hoạt động nghiên cứu. Nhưng công bố quốc tế là một hoạt động quan trọng và cần thiết để qua đó khẳng định chất lượng chuyên môn và sự minh bạch khoa học. Đối với khoa học xã hội thì công bố quốc tế không chỉ để lan truyền tri thức Việt Nam tới cộng đồng khoa học, mà còn để giới thiệu đất nước con người Việt Nam ra thế giới, đồng thời tri ân những người đã đóng thuế để góp tiền cho hoạt động khoa học.

Thiếu chuẩn mực quốc tế

Nguyên nhân sâu xa của thực trạng yếu kém trong công bố quốc tế trong lĩnh vực KHXH&NV trước nhất nằm ở quá trình đào tạo các nhà nghiên cứu, từ bậc đại học đến cao học và tiến sĩ. Mặc dù việc xây dựng đại học nghiên cứu đã được xới xáo lên từ lâu, nhưng ở hầu hết các trường đại học, chương trình đào tạo và phương pháp đào tạo vẫn duy trì như mấy thập kỷ trước. Cơ hội tiếp cận các nguồn thông tin khoa học bên ngoài bài giảng rất hạn chế trong khi những kỹ năng và phương pháp nghiên cứu, viết bài khoa học thường không được chú trọng ở nhiều môn học và ngành học.

Thứ hai, tầm quan trọng và tính cấp thiết của công bố quốc tế chưa thực sự được nhận thức

một cách nghiêm túc, ở cả cấp độ người quản lý khoa học và nhà nghiên cứu. Cho đến nay, ngoài Quỹ NAFOSTED và một vài đại học lớn đã rất quyết liệt trong việc yêu cầu người nhận tài trợ nghiên cứu phải công bố quốc tế, các đơn vị tài trợ khoa học khác dường như vẫn chỉ xem yêu cầu này như một tiêu chí tham khảo có tính hình thức, ngay cả khi tiêu chí này đã được hạ xuống mức thấp nhất. Những biện pháp khen thưởng (bằng cả vật chất và tinh thần) ở một vài cơ quan khoa học và trường đại học chủ yếu vẫn là để khích lệ hơn là đã trở thành một chính sách quốc gia được phê duyệt và vận hành trong toàn bộ hệ thống nghiên cứu và đào tạo.

Thứ ba, vấn đề ngoại ngữ thường được nêu lên như một rào cản chính của công bố quốc tế. Phần đông cán bộ làm công tác nghiên cứu ở các cơ quan khoa học và trường đại học hiện nay được đào tạo trong nước. Họ ít có cơ hội tiếp cận các nguồn tài liệu nước ngoài, ít tham gia hội thảo khoa học và hợp tác quốc tế nên mơ hồ về cộng đồng khoa học thế giới và không cập nhật được những thảo luận hay phát hiện mới trong lĩnh vực mình nghiên cứu.

Thứ tư, tình trạng yếu kém của các tạp chí khoa học có tác động không nhỏ đến yêu cầu phải công bố quốc tế. Nhiều tạp chí khoa học trong nước nhận đăng bài báo khoa học còn dễ dãi từ khâu tuyển chọn bài, bình duyệt, sửa chữa và nâng cao chất lượng. Một số hội đồng biên tập và biên tập viên thường xem xét và cắt bỏ những

yếu tố được cho là có "nhạy cảm chính trị" hơn là tập trung vào nội dung chuyên môn khi ra quyết định cho đăng bài. Nhiều bài viết thường ngại ngần nêu ra các tranh luận khoa học và không đưa nghiên cứu của mình hội nhập những quan tâm chung đang được các học giả khác thảo luận.

Tình trạng thiếu chuẩn mực quốc tế và ít được đổi mới của phần lớn các tạp chí khoa học trong nước tạo ra một lối mòn, một kiểu tư duy dễ dãi trong viết bài; và cách làm như vậy dẫn đến quan niệm về sự khác biệt, về tính đặc thù Việt Nam thay vì tuân theo các chuẩn mực và thông lệ quốc tế, làm cho chất lượng công bố khoa học chỉ còn là hình thức mà thiếu chất lượng thực sự.

Cuối cùng là sự hợp tác quốc tế và tạo dựng bầu không khí học thuật trong giới chuyên môn. Tình trạng "chợ chiều" (sáng đông chiều vắng) xuất hiện ở nhiều hội thảo khoa học. Nhiều nhà nghiên cứu đến để phát biểu và ra về, rất ít tranh luận và phản biện khoa học được nêu ra, làm cho hội thảo trở nên nhàm chán và ít tác dụng.

Đào tạo ĐH phải theo hướng nghiên cứu

Làm thế nào để khắc phục nguyên nhân gây ra tình trạng yếu kém đã nói ở trên? Theo chúng tôi, có năm nhóm giải pháp cần được tiếp tục và mở rộng.

Trước tiên, công bằng mà nói, trong khoảng một thập niên qua, chính sách khen thưởng

bằng tiền mặt nhằm hỗ trợ thúc đẩy công bố quốc tế đã đưa lại hiệu quả tích cực. Trường ĐH KHXH&NV ĐHQG Hà Nội ngay từ năm 2010 đã có chính sách khen thưởng công bố, hỗ trợ từ 5 đến 10 triệu/bài viết được công bố quốc tế, và 15 triệu/bài đăng trên tạp chí có chỉ dẫn index cao thuộc nhóm ISI và Scopus. Năm 2018, trường đã ra quyết định hỗ trợ từ 100 đến 250 triệu đồng cho các sách chuyên khảo và kỷ yếu hội thảo khoa học được công bố quốc tế. Nhờ có những chính sách kịp thời, mạnh mẽ như vậy mà số lượng và chất lượng công bố của Trường ĐH KHXHNV ĐHQG Hà Nội đã tăng nhanh thời gian qua.

“ Những biện pháp khen thưởng (bằng cả vật chất và tinh thần) ở một vài cơ quan khoa học và trường đại học chủ yếu vẫn là để khích lệ hơn là đã trở thành một chính sách quốc gia được phê duyệt và vận hành trong toàn bộ hệ thống nghiên cứu và đào tạo. ”

Tuy nhiên, giải pháp này cần được hỗ trợ bằng một loạt các quy định khác như tăng lương, bổ nhiệm chức danh khoa học GS và PGS, tài trợ các dự án nghiên cứu khoa học và tham gia hội thảo quốc tế, tiếp xúc học thuật để duy trì tác động bền vững. Nhiều trường đại học trong khu vực ASEAN và Đông Á cũng sử dụng đòn bẩy kinh tế này để thúc đẩy công bố quốc tế.

Đối với các dự án nhận nguồn hỗ trợ tài chính từ công quỹ, cần có chính sách cụ thể yêu cầu nhà nghiên cứu khi nhận tài trợ phải cam kết công bố kết quả ở các tạp chí khoa học quốc tế thay vì tổ chức nghiệm thu rồi cất vào tủ như đã và đang làm. Tất nhiên những đề tài khoa học liên quan an ninh quốc gia cần có những quy định riêng.

Thứ hai, về lâu dài, cần thay đổi căn bản đào tạo ở đại học theo hướng nghiên cứu thay vì vẫn duy trì hình thức giảng dạy kiểu truyền đạt tri thức một chiều. Sinh viên từ năm thứ ba trở đi cần được khuyến khích làm các đề tài khoa học

trong khuôn khổ đào tạo theo phương pháp project-based learning, vừa học vừa thực hành nghiên cứu và làm báo cáo khoa học dưới sự hướng dẫn của các giáo sư.

Thứ ba, các tạp chí khoa học trong nước cần chuyển mạnh sang hướng quốc tế hóa cả về nội dung bài vở, bình duyệt chuyên môn, kỹ năng biên tập, và tăng cường trao đổi các tạp chí này với nước ngoài qua những kênh trao đổi học thuật khác nhau.

Thêm nữa, nên giao việc quản lý các tạp chí khoa học cho Bộ Khoa học và Công nghệ quản lý, thay vì được quản lý bởi Cục Báo chí Tuyên truyền như hiện nay. Tạp chí khoa học có những yêu cầu khắt khe về chuyên môn và khác với hoạt động tuyên truyền của truyền thông, cần được quản trị bởi các hội đồng khoa học chuyên ngành.

Thứ tư, cần có chính sách hỗ trợ về ngôn ngữ đối với các công bố quốc tế trong lĩnh vực KHXH&NV. Khoa học xã hội không chỉ là câu chuyện, mà là ý tưởng, tư tưởng, lập luận, tranh luận bằng ngôn từ khoa học. Kinh nghiệm một số nước Đông Nam Á như Thái Lan, Mã Lai, Trung Quốc, Nhật Bản là các bài viết trước khi gửi cho một tạp chí, sẽ được một người nói tiếng bản ngữ đọc và biên tập về ngôn ngữ trước khi gửi cho người bình duyệt đọc. Sau khi bài viết được nhận đăng với yêu cầu chỉnh sửa, cần có người thông thạo thứ tiếng của bài viết, thường là tiếng Anh, có chuyên môn được đào tạo, giúp biên tập lại bài viết theo ngôn ngữ chuẩn mực.

Thứ năm, tăng cường các hoạt động hợp tác quốc tế ở nhiều cấp độ khác nhau, từ tham gia hội thảo khoa học quốc tế, trao đổi chuyên môn, mở lớp tập huấn viết bài đến hợp tác nghiên cứu chung, là cách ngắn nhất để các nhà khoa học Việt Nam học được các kỹ năng cần thiết và làm việc trong bầu không khí học thuật theo chuẩn mực quốc tế.

Bên cạnh việc tìm kiếm các tài trợ khoa học từ bên ngoài, các quỹ tài trợ trong nước cũng nên có chính sách khuyến khích hợp tác quốc tế, mở rộng mạng lưới quốc tế trong khoa học, đặc biệt là xuất bản quốc tế. Chính sách của NAFOSTED về hỗ trợ nhà khoa học tham gia các hoạt động khoa học quốc tế cho thấy đây là một kinh nghiệm tốt cần được nhân rộng ■

.....

(*) Tít và trung đề do *Bản tin ĐHQG-HCM* đặt.

PGS.TS Ngô Thị Phương Lan, PGS.TS Huỳnh Thành Đạt, TS Trần Anh Tiến cắt băng khánh thành Công ty TNHH Dịch vụ Khoa học và Du lịch Văn Khoa. Ảnh: **Phiên An**

Doanh nghiệp trong trường đại học:

GẮN KẾT NHÀ TRƯỜNG - ĐỊA PHƯƠNG - DOANH NGHIỆP

Ngày 8/4, Công ty TNHH Dịch vụ Khoa học và Du lịch Văn Khoa khai trương tại Trường ĐH Khoa học Xã hội và Nhân văn ĐHQG-HCM. Trước đó 3 tháng, Trung tâm Nghiên cứu Công nghệ và Thiết bị Công nghiệp Trường ĐH Bách Khoa ĐHQG-HCM ra mắt Công ty cổ phần Khoa học Công nghệ Bách Khoa. Đến nay, ĐHQG-HCM đã có hai trường thành viên thành lập doanh nghiệp.

Nguyễn Nhung

Hai doanh nghiệp này ra đời với mục tiêu làm cầu nối giữa trường đại học với các doanh nghiệp và địa phương, hỗ trợ cho công tác đào tạo và nghiên cứu, cũng như

giúp nhà trường phát huy vai trò của mình đối với cộng đồng, xã hội.

Từ nhu cầu của nhà trường

Được cấp phép vào ngày 19/11/2018, Công ty Văn Khoa (Công ty TNHH Dịch vụ Khoa học và Du lịch Văn Khoa) được xem là một doanh nghiệp thuộc sở hữu của Trường ĐH

KHXH&NV ĐHQG-HCM. Công ty hoạt động theo luật doanh nghiệp với cơ chế tự chủ tài chính trên ba lĩnh vực: khoa học, đào tạo và du lịch.

TS Trần Anh Tiến - Giám đốc Công ty Văn Khoa, cho biết công ty hình thành dựa trên ba nhu cầu cơ bản của nhà trường: "Thứ nhất, Trường ĐH KHXH&NV mong muốn công ty là cầu nối để nhà trường gắn kết với các địa phương và các doanh nghiệp. Đây cũng là mục tiêu quan trọng nhất khi thành lập công ty. Công ty là đầu mối giữa nhà trường với doanh nghiệp và địa phương để tạo điều kiện thuận lợi cho sinh viên sau khi tốt nghiệp. Bên cạnh đó, nhà trường hy vọng cung cấp những dịch vụ cho sinh viên, nghiên cứu sinh và giảng viên về nghiên cứu khoa học và du lịch. Ngoài việc hỗ trợ các hoạt động thực tập thực tế cho sinh viên, công ty còn đáp ứng nhu cầu hoạt động nghỉ dưỡng cho giảng viên, đặc biệt là hoạt động du lịch gắn với chuyên môn. Và một nguyên nhân nữa là tạo thêm nguồn thu cho nhà trường. Nguồn thu này

TS Trần Anh Tiến - Giám đốc Công ty TNHH Dịch vụ Khoa học và Du lịch Văn Khoa. Ảnh: NVCC

sẽ góp phần vào việc phát triển nhà trường, đầu tư phương tiện thiết thực cho giảng viên và sinh viên".

Nói về những khó khăn trong quá trình thành lập công ty, TS Trần Anh Tiến chia sẻ: "Nhóm đề án phải tiến hành nhiều cuộc họp với Hội đồng ĐHQG-HCM để xin chủ trương. Đề án cũng được chỉnh sửa rất nhiều lần trong hơn một năm để hoàn thiện. Bên cạnh đó, nhóm đề án còn phải giải trình với Sở Kế hoạch và Đầu tư về tính pháp lý và dữ kiện để thành lập công ty".

Còn về ý nghĩa tên công ty, TS Trần Anh

Tiến cho biết: "Văn Khoa là tên gọi quen thuộc và thân thương của trường trong 60 năm qua. Là một bộ phận mới, đại diện cho trường nên mọi hoạt động của công ty đều phải giữ được uy tín của trường, giữ được giá trị và hình ảnh của Văn Khoa".

Theo PGS.TS Ngô Thị Phương Lan - Hiệu trưởng Trường ĐH KHXH&NV, Công ty Văn Khoa nhằm phục vụ cộng đồng, xã hội, hỗ trợ người dân tiếp cận công bằng, bình đẳng các giá trị. Sinh viên cũng có thể chia sẻ ý tưởng khởi nghiệp của mình qua công ty này. Trong thời gian tới, trường sẽ thành lập Trung tâm Giáo dục bền vững, là một trong những giải pháp hướng tới việc đào tạo sinh viên chất lượng và hiệu quả.

Sắp tới, Công ty Văn Khoa tập trung hỗ trợ các hoạt động tư vấn đào tạo, thực hiện các hoạt động nghiên cứu thị trường, khảo sát về phát triển kinh tế xã hội. Về du lịch, ngoài việc hỗ trợ việc thực tập thực tế cho sinh viên và hoạt động nghỉ dưỡng cho giảng viên, công ty cũng tổ chức các hoạt động du lịch gắn với chuyên môn, làm dịch vụ cho các hội thảo, hội nghị khoa học.

"Tuy còn nhiều khó khăn về tài chính cũng như áp lực cạnh tranh từ các công ty lớn hơn nhưng Công ty Văn Khoa sẽ tiếp tục tăng cường hợp tác với các doanh nghiệp bên ngoài, hỗ trợ hết mình cho nhu cầu của giảng viên, sinh viên về khoa học, đào tạo và du lịch" - Giám đốc Công ty Văn Khoa nhấn mạnh.

Doanh nghiệp thuộc đại học là xu thế

Công ty Khoa học Công nghệ Bách Khoa (Công ty cổ phần Khoa học Công nghệ Bách Khoa) thành lập ngày 11/1. Khác với Công ty Văn Khoa có chủ sở hữu hoàn toàn là Trường ĐH KHXH&NV, công ty này là mô hình công ty cổ phần KHCN được chuyển đổi từ tổ chức KHCN đầu tiên của cả nước, gồm doanh nghiệp nhà nước và doanh nghiệp tư nhân. Theo đó, Trường ĐH Bách Khoa sở hữu 28% cổ phần, vốn điều lệ hơn 4 tỷ đồng.

PSG.TS Đậu Văn Ngộ - Phó Chủ tịch HĐQT kiêm Tổng Giám đốc Công ty Khoa học Công nghệ Bách Khoa, chia sẻ: "Tôn chỉ hoạt động của công ty là phát triển lĩnh vực KHCN, chuyển từ lý thuyết giảng dạy sang thực hiện các hợp đồng chuyển giao công nghệ; các đề tài công nghệ của sinh viên cũng được áp dụng vào thực tiễn".

Ban Giám đốc Công ty cổ phần Khoa học Công nghệ Bách Khoa ra mắt.
 Ảnh: Thái Việt

Công ty hoạt động trên lĩnh vực kiến trúc và tư vấn kỹ thuật, bao gồm nghiên cứu khoa học và phát triển công nghệ, sửa chữa máy móc và thiết bị, sản xuất ô tô và xe có động cơ, xây dựng nhà ở và công trình kỹ thuật dân dụng...

“ Việc các trường thành viên thành lập công ty là hoàn toàn đúng chủ trương, chính sách, pháp luật của Đảng và Nhà nước, phù hợp với chiến lược phát triển của ĐHQG-HCM trong bối cảnh kinh tế thị trường và tự chủ đại học hiện nay

PGS.TS Huỳnh Thành Đạt

Về quá trình thành lập công ty, PGS.TS Đậu Văn Ngộ cho biết: "Khi đề án chuyển đổi trung tâm nghiên cứu thành công ty cổ phần, chúng tôi gặp rất nhiều ý kiến trái chiều. Liệu quá trình cổ phần hóa có gây bất lợi gì cho phía nhà trường hay không? Bởi vì cổ phần hóa thuộc về doanh nghiệp tư nhân. Tuy nhiên, nhằm mở ra một cơ chế thoát hơn trong quá trình chuyển giao KHCN, không bị ràng buộc cơ chế quản lý của nhà nước, ĐHQG-HCM và Ban Giám hiệu Trường ĐH Bách Khoa đã quyết tâm giải quyết vướng mắc trên. Tuy là công ty cổ phần, chúng tôi vẫn xây dựng định hướng phát triển KHCN cũng như quy chế của công ty dưới sự chỉ đạo và định hướng phát triển của nhà trường".

PGS.TS Mai Thanh Phong - Hiệu trưởng Trường ĐH Bách Khoa, cho biết: "Việc chuyển đổi mô hình hoạt động này là một bước quan trọng trong việc thúc đẩy hơn nữa hoạt động thương mại hóa kết quả nghiên cứu từ trường đại học. Chúng tôi hy vọng công ty sẽ thu hút sự đầu tư của khối tư nhân, tăng thêm nguồn lực cho hoạt động thương mại hóa kết quả nghiên cứu của nhà khoa học".

Sắp tới, công ty sẽ hoàn thiện hai trung tâm trực thuộc là Trung tâm Kiểm định môi trường và Trung tâm Kiểm định thiết bị cơ khí.

Tại hội thảo "Thúc đẩy hoạt động hỗ trợ khởi nghiệp sáng tạo xã hội trong trường đại học" do Bộ GD&ĐT, Hội đồng Anh và Trường ĐH KHXH&NV ĐHQG-HCM đồng tổ chức, PGS.TS Neil Stott (ĐH Cambridge - Anh) khẳng định: "Thành lập doanh nghiệp trong trường đại học đang là xu thế hiện nay, đặc biệt là các công ty xã hội. So với doanh nghiệp thành lập trường đại học để nuôi dưỡng nguồn nhân lực cho chính doanh nghiệp đó, các công ty xã hội thuộc các trường đại học công lập mang ý nghĩa giáo dục và hướng về cộng đồng, về xã hội nhiều hơn. Nghiên cứu cũng chỉ ra rằng, thế hệ người trẻ ngày nay không muốn làm việc như ngày xưa, nhất là làm trong công ty không có tiếng tốt, không có đóng góp gì cho xã hội".

Theo PGS.TS Huỳnh Thành Đạt - Giám đốc ĐHQG-HCM, việc các trường thành viên thành lập công ty là hoàn toàn đúng chủ trương, chính sách, pháp luật của Đảng và Nhà nước, phù hợp với chiến lược phát triển của ĐHQG-HCM trong bối cảnh kinh tế thị trường và tự chủ đại học hiện nay ■

Phụ huynh đưa con đi thi tại điểm thi Trường ĐH Quốc Tế. Ảnh: Minh Châu

TRÊN 97% THÍ SINH DỰ THI ĐÁNH GIÁ NĂNG LỰC ĐỢT 1

Hơn 33.000 thí sinh tham gia kỳ thi Đánh giá năng lực (ĐGNL) đợt 1 do ĐHQG-HCM tổ chức tại TP.HCM và Bến Tre vào sáng 31/3.

Tấn Đồng - Hoài Thương

Theo TS Nguyễn Quốc Chính - Giám đốc Trung tâm Khảo thí và Đánh giá chất lượng đào tạo ĐHQG-HCM, lượng thí sinh dự thi đạt 97% trên tổng số 34.163 hồ sơ đăng ký. Riêng tại Bến Tre, lượng thí sinh dự thi đến 98%.

Phụ huynh, thí sinh hài lòng

Kỳ thi ĐGNL đợt 1 được tổ chức tại 3 cụm thi gồm: khu vực nội thành TP.HCM với 6 điểm thi, khu vực Khu Đô thị ĐHQG-HCM (phường

Linh Trung, quận Thủ Đức) với 9 điểm thi và 5 điểm thi tại tỉnh Bến Tre. Các điểm thi tại TP.HCM đều được tổ chức tại các trường thành viên ĐHQG-HCM và hai điểm thi ở Trường Cao đẳng Cao Thắng và Trường THPT Gia Định.

Từ sáng sớm phụ huynh và thí sinh đã tập trung đến các điểm thi. Phần lớn thí sinh đến sớm là học sinh các tỉnh Cần Thơ, Long An, Bình Dương... Một số trường THPT còn tổ chức xe đưa thí sinh đi dự thi.

Phụ huynh Trần Minh Cường (Cần Thơ), có con gái dự thi kỳ thi ĐGNL để xét tuyển vào Trường ĐH Bách Khoa ĐHQG-HCM, cho biết: "Tôi chưa hình dung rõ được kỳ thi này thế nào nhưng được biết đây là một phương thức tuyển sinh mới với bài thi trắc nghiệm tổng hợp nên đồng ý để con gái thử sức".

Rời Long An từ lúc 4 giờ rưỡi sáng để đưa con

đi thi, cô Lê Thị Kim Dung chia sẻ: "Đây là kỳ thi nhằm tạo cơ hội cho các thí sinh trúng tuyển vào trường yêu thích của mình. Việc ĐHQG-HCM tổ chức kỳ thi và quy trình đăng ký rất dễ khiến tôi an tâm. Tôi nghĩ nó sẽ tăng cơ hội đậu vào trường top của con tôi".

Đưa con đi thi ở Phân hiệu ĐHQG-HCM tại tỉnh Bến Tre, chị Diễm Thúy cho biết: "Bình thường con tôi đi học bằng xe đạp điện, nhưng hôm nay tôi đưa cháu đi thi. Đây là kỳ thi quan trọng nên tôi muốn chuẩn bị mọi thứ thật an toàn cho cháu. Cháu có vẻ tự tin với kỳ thi này nên tôi khá thoải mái".

Vừa hướng dẫn thí sinh đến phòng thi xong, Tô Viết Anh - sinh viên năm I, Trường ĐH Công nghệ Thông tin hào hứng: "Kỳ thi ĐGNL lần này là cơ hội để quảng bá hình ảnh của Trường ĐH Công nghệ Thông tin. Phòng truyền thông đã lên kế hoạch từ nhiều tháng trước cho sự kiện này. Tụi em tư vấn tuyển sinh không chỉ cho các bạn học sinh mà còn cho cả phụ huynh".

Đề thi đa dạng, thực tế

Đa số thí sinh tỏ ra thích thú với đề thi ĐGNL. Thí sinh Lê Khánh Sơn - Trường Chuyên Quốc học Quy Nhơn (Bình Định), cho biết: "Đề thi ĐGNL mang tính thực tế, kiến

thức không chỉ trong sách giáo khoa mà còn mang tính vận dụng cao, không khô khan như đề thi Bộ GD&ĐT công bố. Em hứng thú với phần thi toán logic. Những câu hỏi về Hóa học khá dễ. Riêng các môn xã hội, đặc biệt là môn Văn em nghĩ thí sinh cần nhiều kiến thức và siêng đọc sách mới làm được. Có lẽ em sẽ tham gia tiếp kỳ thi ĐGNL đợt 2".

Là một trong những thí sinh rời phòng thi cuối cùng, Trần Thị Phương Nhi - Trường Phổ thông Năng khiếu chia sẻ: "Đề thi không khó lắm. Những câu hỏi toán logic khá hay vì nó buộc thí sinh phải suy nghĩ nhiều. Phần Văn học cũng khá thú vị với những câu hỏi liên quan đến chính tả. Em nghĩ mình hoàn thành trên 70% bài thi".

Tại điểm thi Trường ĐH Quốc Tế ĐHQG-HCM, thí sinh Ngô Hoàng Ty - Trường THPT chuyên Lương Văn Chánh (Phú Yên), cho biết: "Đề thi hay và thực tế hơn dạng đề ở kỳ thi THPT Quốc gia. Em làm tốt phần tiếng Anh, còn phần logic theo em là khó nhất. Em rất thích kiểu đề như vậy vì nó không buộc mình phải học thuộc lòng mà đòi hỏi mình vận dụng kiến thức để giải quyết các tình huống thực tế".

Đánh giá về đề thi, thí sinh Nguyễn Ngọc Minh Quân - Trường Chuyên Trần Đại Nghĩa

Sinh viên
tình
nguyện hỗ
trợ thí sinh
tại điểm thi
Trường ĐH
Bách Khoa.
Ảnh:
Đức Lộc

Thí sinh dự thi tại điểm thi Phân hiệu ĐHQG-HCM tỉnh Bến Tre. Ảnh: Thái Việt

(TP.HCM), cho rằng: "Đề thi đa dạng từ khoa học tự nhiên đến khoa học xã hội với nhiều câu hỏi thú vị. Một học sinh trung bình cũng có thể hoàn thành 50-60% bài thi. Những câu hỏi về Hóa, Sinh cũng ổn, Toán thì khá khó".

Trong khi đó, tại điểm thi tỉnh Bến Tre, thí sinh Yên Linh (huyện Cái Bè, Tiền Giang), chia sẻ: "Em thấy khoảng 60% đề thi là những câu dễ. Tuy nhiên, tụi em tranh luận nhiều những câu hỏi về Văn học và Lịch sử. Em ấn tượng với câu hỏi về tư duy logic, nó khá hóc búa, nhưng khi hiểu được nội dung là mình biết ngay đáp án".

Bài thi ĐGNL gồm 120 câu tương ứng với 1.200 điểm. Phần sử dụng ngôn ngữ chiếm 400 điểm, phần toán học, tư duy logic và phân tích số liệu là 300 điểm và phần giải quyết vấn đề 500 điểm. Kết quả kỳ thi này được 28 trường đại học, cao đẳng trong và ngoài hệ thống ĐHQG-HCM sử dụng để thí sinh xét tuyển trực tiếp.

Theo TS Nguyễn Quốc Chính kỳ thi ĐGNL đợt 1 diễn ra an toàn. Ở tất cả điểm thi không xảy ra tình trạng thí sinh đến trễ giờ làm bài. Chỉ có một thí sinh bị đình chỉ thi vì mang điện thoại vào phòng thi ■

Bài thi cao điểm nhất đạt 1.078 điểm

Ngày 10/4, Trung tâm Khảo thí và Đánh giá chất lượng đào tạo ĐHQG-HCM đã công bố điểm thi ĐGNL đợt 1. Phân bố điểm có dạng chuẩn với điểm trung bình là 674 điểm, bài thi cao điểm nhất đạt 1.078/1.200 điểm.

"Phân bố điểm của đợt thi năm 2019 gần như tương đồng với phân bố điểm của đợt thi 2018, điều này cho thấy đề thi có độ tin cậy cao" - TS Nguyễn Quốc Chính đánh giá.

Từ 15/4 -31/5, ĐHQG-HCM tiếp tục mở cổng đăng ký thi ĐGNL đợt 2. Thí sinh đăng ký trên cổng thông tin thinangluc.vnuhcm.edu.vn. Những thí sinh chưa đăng ký thi đợt 1 cần tạo tài khoản trước khi đăng ký. Còn các thí sinh đã thi đợt 1 nếu muốn thi tiếp sẽ dùng tài khoản cũ để đăng ký. Kỳ thi ĐGNL đợt 2 sẽ được tổ chức vào ngày 7/7.

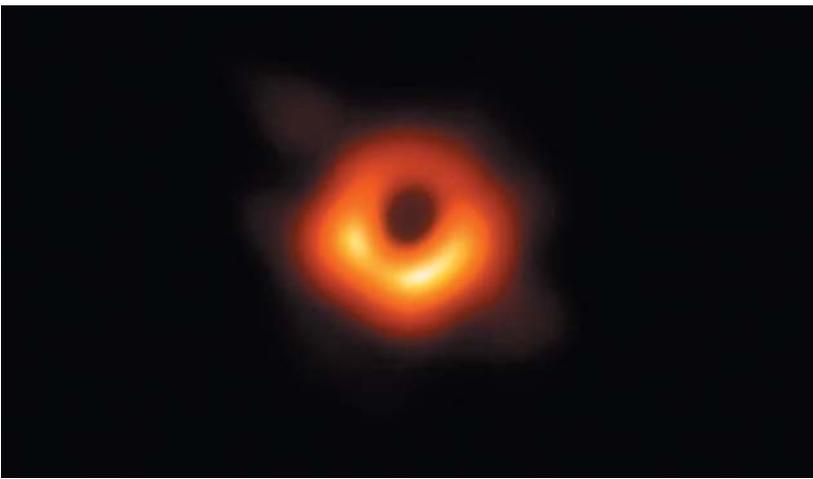
Từ 15/4-15/6, ĐHQG-HCM mở đăng ký xét tuyển vào các trường thành viên. Theo đó, mỗi thí sinh được đăng ký tối đa 3 nguyện vọng xét tuyển. Thí sinh có thể thay đổi nguyện vọng trong thời gian từ 8-14/7. Tuy nhiên, thí sinh chỉ được điều chỉnh tên nguyện vọng chứ không được thêm bớt số nguyện vọng.

Kết quả xét tuyển cho cả 2 đợt thi sẽ được ĐHQG-HCM công bố từ 15-17/7.

Đây là năm thứ 2 ĐHQG-HCM tổ chức kỳ thi Đánh giá năng lực và sử dụng kết quả kỳ thi này để xét tuyển vào các trường thành viên với chỉ tiêu xét tuyển cho từng ngành/nhóm ngành chiếm tối đa 40% tổng chỉ tiêu xét tuyển.

BÍ ẨN VỀ LỖ ĐEN VĨ TRỤ DẦN BƯỚC RA... ÁNH SÁNG

Bức ảnh chụp hố đen đầu tiên trong lịch sử nhân loại đã chứng thực tiên đoán 104 năm trước của Albert Einstein về sự tồn tại của hố đen. Nó được các nhà khoa học thuộc Chương trình Kính thiên văn Chân trời sự kiện (EHT) công bố vào tháng 4 năm nay với sự tham gia của hơn 200 nhà khoa học, sử dụng mạng lưới kính thiên văn toàn cầu để quan sát và chụp lại bức ảnh đặc biệt này.

Hình ảnh đầu tiên về một lỗ đen và đĩa bồi tụ của nó. Ảnh: Reuters

Lê Chung

Nỗ lực trong hơn một thập kỷ

Lỗ đen được chụp lại là lỗ đen siêu trọng ở trung tâm thiên hà M87 (Messier 87), nằm gần cụm thiên hà Virgo, cách Trái đất 55 triệu năm ánh sáng và nặng gấp 6,5 tỷ lần khối lượng Mặt trời. Đây được cho là bằng chứng thị giác trực tiếp và đầu tiên về sự tồn tại của lỗ đen trong thực tế. Trong bức ảnh, một trung tâm tối đen nằm gọn trong một vòng sáng có một bên trông sáng hơn bên còn lại. "Chúng tôi đã nhìn thấy thứ mà chúng tôi nghĩ là không khả kiến. Chúng tôi đã thấy và chụp được hình một lỗ đen" - Shepard Doleman, giám đốc Chương trình Kính thiên văn Chân trời sự kiện EHT (Event Horizon Telescope Collaboration), bày tỏ.

EHT là mạng lưới toàn cầu các kính thiên văn đã chụp được bức ảnh lịch sử ấy. Có hơn 200 nhà nghiên cứu tham gia vào dự án và dành ra hơn một thập kỷ làm việc ròng rã để có thể chụp được

bức ảnh này. Để chụp được hình ảnh của lỗ đen, các nhà khoa học đã kết nối 8 kính viễn vọng vô tuyến khắp thế giới, sử dụng kỹ thuật "phép đo giao thoa đường góc rất dài" (VLBI - Very Long Baseline Interferometry). Kỹ thuật này cho phép tạo ra một "kính viễn vọng ảo" với kích thước tương đương Trái đất.

"Cuộc quan sát như một vũ điệu phối hợp, chúng tôi đồng thời hướng kính viễn vọng theo một trật tự đã được hoạch định kỹ càng để đảm bảo các quan sát là hoàn toàn đồng thời với mục đích thấy cùng một mặt sóng ánh sáng đi đến từng kính, và mỗi kính được canh thời gian bởi các đồng hồ nguyên tử vô cùng chính xác" - Phó Giáo sư thiên văn học Daniel Marrone của Đại học Arizona cho hay.

Chuỗi kính thiên văn đã thu thập được 5 triệu tỷ bytes dữ liệu trong vòng 2 tuần, được xử lý bởi các siêu máy tính để có thể truy xuất hình ảnh tốt nhất về lỗ đen. Khoảng 2 tỷ hình độ phân giải cao đã được tổng hợp. Tuy nhiên, những mảnh ghép rời rạc này không cho chúng ta thấy hình ảnh rõ ràng về lỗ đen. Để có thể tạo lập bức ảnh tốt nhất, các nhà khoa học đã làm thuật toán xử lý hình ảnh được phát triển chủ yếu bởi nhà khoa học trẻ Katie Bouman.

Trở về với Thuyết tương đối của Einstein, lý thuyết này dự đoán trong vũ trụ có những vùng mà ở đó mật độ vật chất lớn đến nỗi lực hấp dẫn là quá mạnh khiến vật chất không thể thoát ra được, kể cả ánh sáng. Lỗ đen rất có thể là một vùng như thế. Giới hạn xung quanh lỗ đen mà vật chất, ánh sáng và bức xạ không thể thoát ra được gọi là chân trời sự kiện. Các nhà khoa học cho rằng lỗ đen nung nóng cực độ các vật chất bao quanh tạo ra thứ gọi là đĩa bồi tụ, cũng như có thể bề cong không - thời gian. Lý thuyết này cũng gợi ý rằng nếu vật chất nóng đó dưới dạng

plasma và phát ra bức xạ điện từ dưới dạng ánh sáng thì điều đó có thể khiến lỗ đen khả kiến. Vàng sáng trong bức ảnh chụp lỗ đen chính là một đĩa bồi tụ như thế.

Động lực để giải mã lỗ đen

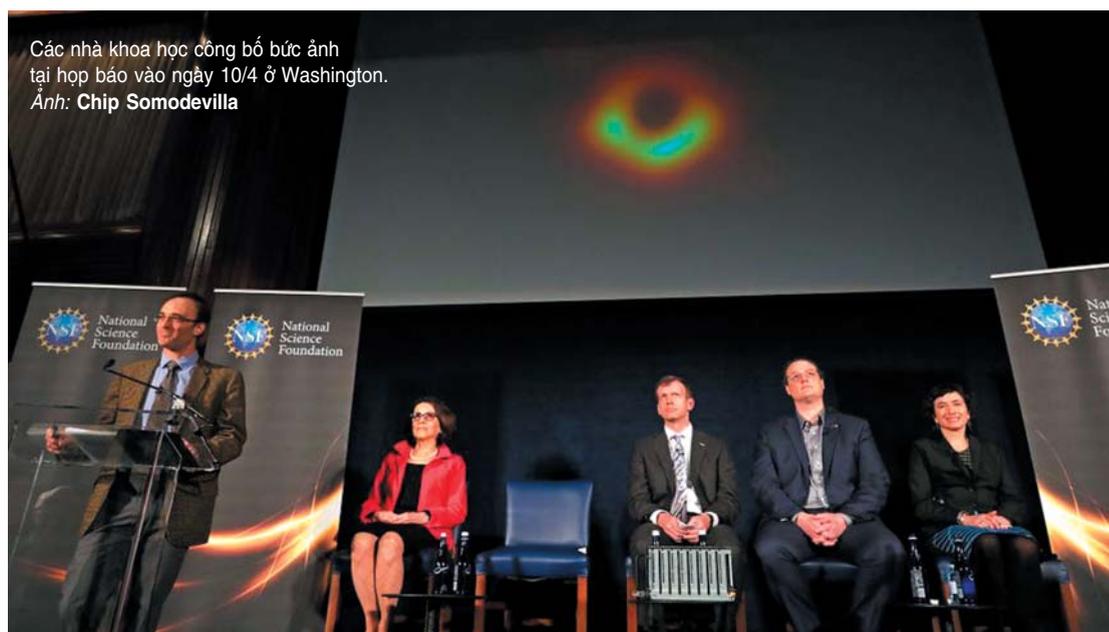
Việc quan sát được lỗ đen đồng nghĩa với việc Thuyết tương đối của Einstein lần nữa có thêm một chứng minh về tính đúng đắn của nó. Đây là một cuộc cách mạng kể từ sau các chứng cứ về ánh sáng bị bẻ cong hay sự tồn tại của sóng hấp dẫn, vốn cũng được tiên đoán bởi thuyết này. "Nếu lỗ đen đi vào một vùng vật chất sáng, như một đám khí phát quang, chúng tôi kỳ vọng rằng nó sẽ tạo ra một vùng bóng tối như Thuyết tương đối từ dự đoán nhưng chưa từng được quan sát. Vùng tối này, do sự bẻ cong bởi lực hấp dẫn cộng thêm sự bắt giữ ánh sáng bởi chân trời sự kiện, có thể tiết lộ rất nhiều điều về bản chất của những vật thể kỳ diệu này và cho phép chúng tôi tiến hành đo đạc khối lượng khổng lồ của hố đen thiên hà M87" - Heino Falcke, Chủ tịch Hội đồng Khoa học EHT, chia sẻ.

Lỗ đen của thiên hà M87 mang khối lượng vô cùng lớn, khiến các nhà nghiên cứu tin rằng nó là lỗ đen lớn nhất có thể quan sát từ Trái đất. Tuy nhiên trên thực tế, khi so sánh với các vật thể khác trong vũ trụ, các lỗ đen siêu trọng nhỏ hơn nhiều. Đó là lý do mà trước đây chúng ta khó có thể phát hiện ra chúng. Kích thước của một lỗ đen có liên quan trực tiếp đến khối lượng của nó và lỗ đen càng lớn thì vùng bóng

tối càng lớn. Chúng dường như vô hình, nhưng may thay, cách mà chúng tương tác với vật chất xung quanh chính là một món quà dành tặng cho các nhà khoa học để có thể phát hiện ra lỗ đen.

Về chặng đường xa hơn, Paul T.P. Ho - thành viên Hội đồng EHT, Giám đốc Đài thiên văn Đông Á - cho biết: "Một khi chúng ta đã chắc chắn chụp được ảnh của cái bóng lỗ đen ấy, ta có thể so sánh những quan sát với cơ sở những mô hình máy tính bao gồm lý thuyết về không - thời gian bị bẻ cong, vật chất siêu nóng và từ trường mạnh. Một cách đầy bất ngờ, nhiều tính chất của bức ảnh trùng khớp với các hiểu biết của chúng tôi trên mặt lý thuyết. Điều này khiến chúng tôi thêm tự tin về biểu diễn các quan sát của chúng tôi, bao gồm việc ước đoán khối lượng của lỗ đen".

Suy nghĩ về thứ gọi là lỗ đen đã kích thích sự tưởng tượng cho nhân loại trong nhiều thập kỷ qua, vốn vẫn là một ẩn số để có thể hiểu chính xác về chúng. Tuy nhiên, cuộc cách mạng về thiên văn trong những năm gần đây đã vén dần bức màn, và bí ẩn về lỗ đen đã "bước ra ánh sáng". France Córdova, chủ tịch Quỹ Khoa học Quốc gia, nhận định: "Bằng những quan sát đột phá như thế này, chúng ta đã dần phơi bày những bí mật đằng sau lỗ đen. Đó chính là sứ mệnh tồn tại của Quỹ Khoa học Quốc gia. Chúng tôi tiếp sức để các nhà khoa học, kỹ sư làm sáng tỏ những ẩn số và tiết lộ những vẻ đẹp phức tạp của vũ trụ này" ■

Các nhà khoa học công bố bức ảnh tại họp báo vào ngày 10/4 ở Washington.
Ảnh: Chip Somodevilla

Bộ gen *Caulobacter* enthesus-2.0 trong ống nghiệm vi sinh. Ảnh: ETH Zürich/Jonathan Venetz

TẠO RA "VI KHUẨN TỔNG HỢP" BẰNG VI TÍNH

Đầu tháng 4/2019, các nhà khoa học tại Viện Công nghệ Liên bang Thụy Sĩ ETH Zürich tuyên bố đã dùng máy vi tính để tái tạo một cơ thể sống. Kết quả này được kỳ vọng sẽ mang đến một cuộc cách mạng trong lĩnh vực công nghệ sinh học.

Lê Chung

Đơn giản hóa thử thách cam go

Trước đây, các nhà khoa học đã từ tạo ra vi khuẩn tổng hợp từ một đoạn mã gen nhỏ trong phòng thí nghiệm, nhưng đây là lần đầu tiên thuật toán máy tính được áp dụng. Với phương pháp này, các nhà khoa học của ETH Zürich đã xây dựng nên bộ gen của một vi khuẩn hoàn toàn được thiết kế trên nền tảng điện toán.

GS Beat Christen, nhà khoa học lãnh đạo cuộc thí nghiệm và là người dẫn đầu bộ môn Sinh học hệ thống thực nghiệm tại ETH Zürich, cho biết: "Nếu ta lấy một chuỗi gen trong tự nhiên và mong muốn tạo lập nó thông qua tổng hợp hóa học, điều này sẽ là một thử thách đầy cam go. Vì vậy chúng tôi đã sử dụng thuật toán vi tính để đơn giản hóa chuỗi gen ấy và viết lại dưới dạng chuỗi nhân tạo các ký tự ADN để có thể dễ dàng tạo lập hơn".

Theo GS Beat Christen, quá trình này dễ dàng hơn nhiều so với việc cố gắng sao chép cả một bộ gen. Máy tính chọn lọc ra những cặp

ADN nhân đôi quan trọng trong việc tạo ra bộ gen. Sinh vật được dùng trong nghiên cứu này là một loại vi khuẩn nước ngọt vô hại mang tên *Caulobacter crescentus* có thể tìm thấy trong các suối, sông, hồ trên toàn thế giới.

GS Beat cùng em trai - TS Matthias Christen cũng từ ETH Zürich, đã bắt đầu với một mẫu nhỏ trong bộ gen của loài *Caulobacter crescentus*. Trước hết, họ tiến hành tổng hợp hóa học bộ gen này dưới dạng một nhiễm sắc thể liên tục dạng vòng. Thao tác này làm gợi nhớ đến một công trình kỳ công khi bộ gen vi khuẩn tổng hợp hóa học được công bố 11 năm trước bởi nhà di truyền học tiên phong người Mỹ Craig Venter, là kết quả của quá trình nghiên cứu trong 10 năm của 20 nhà khoa học và tốn khoảng 40 triệu đô la Mỹ. Trong khi nhóm nghiên cứu của Venter tiến hành sao chép chính xác bộ gen tự nhiên, các nhà khoa học ở ETH Zürich hướng đến việc điều chỉnh bộ gen *Caulobacter crescentus* bằng phương pháp mới dễ dàng hơn.

"Caulobacter crescents là một sinh vật kiểu mẫu dùng trong nghiên cứu vi khuẩn ở phòng thí nghiệm. Nó là một loài nước ngọt và chúng tôi dựa trên bộ gen tự nhiên của nó đem vào thuật toán để tạo ra bộ gen được viết lại" - GS Christen nói. Bộ gen mới được tạo ra, gọi là Caulobacter enthesis-2.0, không chứa tất cả ADN của bộ gen tự nhiên. Mặc dù bộ gen Caulobacter enthesis-2.0 đã được tạo ra nhưng dạng sống chính thức của nó vẫn chưa tồn tại.

Mở ra cuộc cách mạng kỳ vọng

Phục vụ cho mục đích nghiên cứu, các nhà khoa học đã tạo ra các chủng vi khuẩn Caulobacter mang cả bộ gen tự nhiên và những đoạn của bộ gen nhân tạo. Bằng cách bất hoạt các gen tự nhiên nhất định, các nhà khoa học có thể tiến hành kiểm nghiệm chức năng của từng gen nhân tạo này thông qua một quá trình nhiều bước.

Bộ gen của Caulobacter crescents bao gồm 4.000 gen và các nhà khoa học đã sao chép 580 trên tổng số 680 gen cần thiết cho sự sống của vi khuẩn đó trong môi trường phòng thí nghiệm, 100 gen còn lại bị lỗi. "Để có thể tạo ra một tế bào hoạt động hoàn chỉnh, ta cần mọi gen đều làm việc một cách hoàn hảo. Với bản thiết kế bộ gen như hiện tại, chúng tôi gặp khoảng 100 lỗi sai nhưng các lỗi này rất thú vị. Không những thế, từ góc nhìn của một cuộc nghiên cứu đặt nền móng, kết quả này cho thấy những lỗ hổng trong kiến thức của chúng ta" - GS Christen chia sẻ.

Một cách tự nhiên, bộ gen được viết lại có thể

chỉ chứa những thông tin mà các nhà khoa học thật sự hiểu về di truyền học, và những thông tin "ẩn giấu" nằm trong chuỗi ADN mà các nhà khoa học chưa biết đến có thể bị thất lạc trong quá trình tạo ra mã gen mới. GS Beat Christen khẳng định: "Những kiến thức mới này sẽ cho phép chúng tôi cải tiến thuật toán và phát triển một phiên bản gen 3.0 hoàn chỉnh hơn".

Theo giáo sư, nếu chúng ta có thể viết ra được toàn bộ bộ gen vi sinh thì điều này sẽ mang đến rất nhiều ứng dụng tuyệt vời. Chẳng hạn, ta có thể nghĩ đến việc sản xuất bộ gen có thể tạo ra các tế bào tổng hợp sản sinh ra vitamin, hay tạo ra các vi sinh vật chuyên sản xuất hóa chất phức tạp dùng trong trị liệu. Một ứng dụng khác có thể tiên đoán là tạo ra bộ gen tổng hợp dùng như các vắc-xin ADN.

TS Matthias Christen cũng tin tưởng rằng công trình nghiên cứu này sẽ giúp ích rất nhiều trong việc chế tạo thuốc. "Lợi ích lớn từ việc thiết kế vi khuẩn tổng hợp chính là chúng ta nắm quyền kiểm soát những gì chúng ta muốn tạo ra. Nghĩa là thông qua công nghệ sinh học, ta có thể thiết kế từng phần nhỏ hơn của cỗ máy sinh học phức tạp này như tạo ra vitamin, chất trị liệu và vân vân. Từ góc nhìn này, một tế bào được thiết kế hoàn chỉnh sẽ hoạt động tốt hơn, đồng nghĩa với việc nó tiêu tốn ít chất dinh dưỡng hơn để tạo ra cùng một số lượng các vitamin, chất trị liệu so với tế bào tự nhiên" - TS Christen nhận định ■

Các vắc-xin ADN được kỳ vọng sẽ ra đời trong cuộc cách mạng sắp tới.
 Ảnh minh họa: Ecole Polytechnique Federale de Lausanne

Mohammad Sofian và điều phối viên của Trường ĐH Quốc Tế.
Ảnh: NVCC

Trao đổi tín chỉ Đông Nam Á: LỢI THẾ CỦA SINH VIÊN ĐHQG-HCM

Trao đổi tín chỉ sinh viên Đông Nam Á (ACTS) là hoạt động đào tạo do Mạng lưới các trường ĐH Đông Nam Á (AUN) thành lập nhằm trao đổi sinh viên giữa các trường đại học thành viên. Chương trình này mở ra nhiều cơ hội cho sinh viên trải nghiệm môi trường học tập quốc tế mà không làm xáo trộn quá trình học tập của mình.

Thái Việt

Tham gia chương trình, sinh viên được trải nghiệm nền giáo dục đại học của các nước trong khu vực Đông Nam Á, miễn học phí và hưởng một số chính sách ưu đãi, tích lũy tín chỉ vào chương trình học chính quy, giao lưu văn hóa bản địa và mở ra nhiều cơ hội nghề nghiệp trong tương lai.

Trải nghiệm nhanh đời sống du học

Sinh viên chính quy thuộc ĐHQG-HCM hoàn thành ít nhất hai học kỳ, có điểm tích lũy các môn từ khá trở lên và đáp ứng được yêu cầu của trường đề cử và tiếp nhận đều có thể tham gia ACTS. Sinh viên được trao đổi tối đa hai học kỳ với các môn phù hợp trong chuyên ngành đào tạo.

Được khởi động từ năm 2016, ACTS đã thu hút nhiều sinh viên tham gia. Trần Chí Thiện, năm I, Khoa Mạng máy tính Truyền thông Trường ĐH CNTT đang tìm hiểu về chương trình, cho biết bản thân muốn đi trao đổi để trải nghiệm môi trường học tập mới. "Học ở Trường ĐH CNTT chủ yếu là tự học, điều này phù hợp với việc học tập ở nước ngoài nên mình muốn thử sức. Mình tin là mình sẽ theo học được" - Thiện chia sẻ. Hè này Thiện dành thời gian ôn luyện, dự thi tiếng Anh để chuẩn bị nộp hồ sơ

vào học kỳ 2 năm II.

Tò Kim Thắm, năm II, Khoa Ngữ Văn Nga Trường ĐH KHXH&NV, biết đến chương trình qua các chia sẻ của ĐHQG-HCM trên mạng xã hội. Thắm muốn có cơ hội tìm hiểu về Đông Nam Á và ngôn ngữ, văn hóa châu Á nên đã tích cực chuẩn bị hồ sơ làm ứng viên ACTS.

Khó khăn lớn nhất đối với sinh viên khi tham gia ACTS là việc chọn môn học tương ứng để có thể quy đổi tín chỉ. Bà Hoàng Thị Hiền Thương, chuyên viên Phòng Hợp tác Quốc tế Trường ĐH KHXH&NV, chia sẻ: "Sinh viên nên chọn trường có chuyên ngành phù hợp, bởi mình có nền tảng và kiến thức ở chuyên ngành đó thì học sẽ thuận lợi. Cũng nên chọn lượng tín chỉ tương đương để khi về nước có thể chuyển đổi được ít nhất ba môn, như thế sẽ tiết kiệm được thời gian, công sức". Theo bà Thương, sinh viên cần chuẩn bị hồ sơ trước, nhất là bảng điểm dịch sang tiếng Anh có công chứng, để sẵn sàng nộp khi trường đối tác mở đăng ký tuyển chọn. Thời điểm tốt nhất để du học là vào dịp hè năm II hoặc vào học kỳ 1 năm III. "Khi về nước, sinh viên chỉ học thêm một học kỳ nhẹ nhàng, thi hoặc làm đồ án tốt nghiệp. Không nên nộp hồ sơ vào năm IV vì các trường thường dành rất ít cơ hội cho sinh viên sắp tốt nghiệp" - Bà Thương nhấn mạnh.

Nhật Trường cùng các sinh viên quốc tế tại PSU. Ảnh: NVCC

ACTS đa dạng văn hóa học tập

Diệp Phạm Phương Nguyên, cựu sinh viên Khoa Báo chí và Truyền thông Trường ĐH KHXH&NV, từng tham gia ACTS, chia sẻ sẵn sàng đánh đổi để có những trải nghiệm tuyệt vời cho thời sinh viên. Nguyên bỏ một học kỳ 6 môn để nộp đơn vào ĐHQG Singapore (NUS) vào năm 2018. Nguyên cho biết: "Ở châu Á, sinh viên ĐHQG-HCM có nhiều ưu tiên hơn các trường khác. Mình được miễn học phí 4 module trị giá 10.000SGD (tương đương 170 triệu đồng). Vì thế mình khá thoải mái trong sinh hoạt và học tập suốt 4 tháng ở NUS". Nhờ được trải nghiệm trong môi trường học tập năng động, Phương có nhiều thuận lợi sau khi tốt nghiệp. Phương đã nộp đơn làm việc tại Malaysia, tham gia các chương trình phi chính phủ và nhiều hoạt động quốc tế khác.

Nguyễn Phương Linh, năm II Trường ĐH Quốc Tế, thông qua ACTS, cũng đang theo học tại Trường ĐH KHTN Malaysia. Linh tự hào vì mình là sinh viên Việt Nam đầu tiên học tại trường này theo diện trao đổi tín chỉ. Một kỷ

niệm đáng nhớ với Linh là trong đêm giao lưu văn hóa, Linh đã thuyết trình đề tài dạy tiếng Việt để giới thiệu về đất nước mình. Không ngờ sau đó nhiều bạn đến gặp và nói muốn học tiếng Việt từ Linh.

Ở chiều ngược lại, nhiều sinh viên nước ngoài trong AUN cũng chọn ĐHQG-HCM làm điểm đến để học tập và trải nghiệm văn hóa. Sofian sinh viên Trường Darusalam Brunei (UBD) đã chọn học ngành Quản trị Kinh doanh tại Trường ĐH Quốc Tế. Sofian cho biết: "Tôi đã có nhiều trải nghiệm thú vị trong suốt khóa học, như đi xe buýt giá chỉ 2.000 đồng cho sinh viên, cố gắng thích nghi món ăn Việt vì tôi theo đạo Hồi không ăn thịt heo và đồ uống có cồn. Bây giờ tôi đã rành cách gọi đồ ăn Halal (đồ ăn của người theo đạo Hồi) trên các ứng dụng".

Để tham gia ACTS, sinh viên ĐHQG-HCM có thể tìm hiểu và đăng ký tại <https://acts.ui.ac.id>. ĐHQG-HCM hiện có hơn 500 môn học trao đổi theo chương trình này ■

Diệp Phạm Phương Nguyên và tấm hình kỷ niệm tại NUS. Ảnh: NVCC

Những trải nghiệm không thể nào quên

Mình tham gia trao đổi tín chỉ tại Prince of Songkla University (PSU) Thái Lan. PSU là đại học lớn nhất phía Nam Thái Lan, campus mình đang theo học nằm tại Phuket. Lý do mình chọn PSU vì đây là một trong những trường hiếm hoi trong AUN cấp học bổng toàn phần, đặc biệt là trường có chương trình đào tạo du lịch chất lượng. Mình được học chung chương trình trao đổi châu Á của Phần Lan, cùng trải nghiệm với sinh viên đến từ hơn 30 quốc gia.

Khó khăn lớn nhất đối với mình là việc chọn trường và chọn môn học trên hệ thống ACTS. Mình đã mất ba tháng kể từ lúc đăng ký cho đến khi nhận được thư chấp thuận. Vì có rất nhiều khóa học trên hệ thống nên bạn cần có người cố vấn để lựa chọn môn học tương đồng với khung tín chỉ tại Việt Nam. Mình đã nhờ đến sự giúp đỡ từ cô giáo chủ nhiệm và người liên lạc của trường PSU để chọn môn học phù hợp.

Mình đã có một trải nghiệm quý giá và chắc chắn không thể quên. Ngoài được sống, học tập trong một môi trường hoàn toàn mới, mình còn có những người bạn đến từ nhiều nơi trên thế giới. Chương trình là bước đệm để mình có thể tìm kiếm những học bổng tốt hơn trong tương lai.

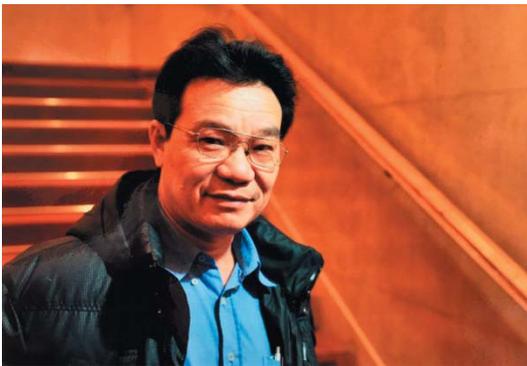
(Vũ Nhật Trường, Khoa Báo chí và Truyền thông, Trường ĐH KHXH&NV, sinh viên trao đổi tại Đại học Prince of Songkla Thái Lan).

KỸ NĂNG THẨM ĐỊNH THÔNG TIN TRÊN MẠNG XÃ HỘI

Theo báo cáo công bố vào tháng 4/2018 của tổ chức We are Social, Việt Nam là quốc gia có mức độ sử dụng mạng xã hội đứng thứ 7 trên thế giới. Cùng với sự bùng nổ thông tin trên mạng xã hội, sự xuất hiện của tin giả, tin xuyên tạc đã tác động không nhỏ đến đời sống mọi người, đặc biệt là sinh viên. Chính vì vậy, thẩm định thông tin trở thành một kỹ năng thiết yếu khi tiếp cận thông tin trên mạng xã hội.

Nguyễn Nhung - Kim Quyên

ThS Phan Văn Tú - Trưởng bộ môn Báo chí, Khoa Báo chí và Truyền thông, Trường ĐH KHXH&NV ĐHQG-HCM. Ảnh: NVCC

thành nạn nhân của tin xuyên tạc" - ThS Tú khẳng định.

Để nâng cao hiểu biết và ngăn chặn sự ảnh hưởng của tin xuyên tạc, nhiều chuyên gia truyền thông cho rằng độc giả phải có kỹ năng thẩm định thông tin để tự bảo vệ mình. ThS Phan Văn Tú cho biết: "Để phân biệt được đâu là tin đáng tin cậy, đâu là tin giả, tin xuyên tạc thì phải học. Học thật sự, học hàng loạt kỹ năng liên quan đến truyền thông".

Cũng giống như con người ứng xử với nhau trong xã hội, khi chúng ta giao tiếp với một người, từ đó nhận ra họ có năng lực hay không, có đáng tin cậy hay không phải dựa vào hàng loạt kiến thức tổng hợp. Kỹ năng thẩm định thông tin truyền thông cũng vậy. Khi tiếp cận các phương tiện truyền thông xã hội và truyền thông nhà nước, chúng ta phải tập thói quen khoa học về cách đọc, cách hiểu và cách đánh giá mức độ tin cậy của thông tin trên báo chí. ThS Phan Văn Tú phân tích: "Ngay cả các sản phẩm từ nguồn tin chính thống cũng phải nghi ngờ. Các khóa đào tạo về truyền thông đã nêu ra hàng loạt kỹ năng cơ bản để ta nhận ra đâu là nguồn tin đáng tin cậy, đâu là nguồn tin giả. Tuy nhiên, các bạn phải là một vị 'thẩm phán' sáng suốt và quyết đoán để thẩm định nó ở đâu ra, mục đích các thông tin đó là gì rồi hẳn quyết định đáng tin hay không?"

Tư duy phản biện là yếu tố quan trọng

Trong thời đại bùng nổ thông tin, độc giả có những thuận lợi nhất định khi tiếp cận các nguồn tin tức. Nhờ có mạng xã hội mà độc giả tiếp cận được nhiều nguồn thông tin một cách nhanh chóng so với báo chí truyền thống. Ngoài ra, mạng xã hội còn giúp thông tin dễ dàng lan truyền

Nạn nhân của tin xuyên tạc là bất cứ ai

Hiện nay người ta dùng thuật ngữ "disinformation" để chỉ tin xuyên tạc, độc hại gây hậu quả khôn lường đối với những người tiếp cận thông tin trên các phương tiện thông tin đại chúng. Còn fake news chỉ là khái niệm chung về tin giả. Có những tin giả nhưng vô hại. Ví dụ như ảnh "troll" của giới trẻ trên Facebook là một hình thức của tin giả nhưng mục đích chỉ để gây cười. Chính tác hại của tin xuyên tạc mới là điều đáng lo. ThS Phan Văn Tú - Giảng viên Khoa Báo chí và Truyền thông, Trường ĐH KHXH&NV ĐHQG-HCM, cho biết: "Mức độ ảnh hưởng của tin xuyên tạc tùy theo đối tượng và cấp độ lan truyền. Ở cấp độ chính quyền, nó can thiệp vào một cuộc bầu cử, một chính sách. Ở cấp độ xã hội, nó ảnh hưởng tới cộng đồng, thậm chí là một quốc gia".

"Có những nhóm chuyên đưa tin xuyên tạc, đặc biệt trên môi trường mạng xã hội, gây ảnh hưởng đến uy tín, danh dự cá nhân, thậm chí một tập thể. Không có lý thuyết nào chứng minh tin xuyên tạc chỉ tác động đến sinh viên hay nhóm xã hội nào đó mà bất cứ ai cũng có thể trở

ThS Nguyễn Thị Minh Nguyệt - Giảng viên khoa Báo chí và Truyền thông, Trường ĐH KHXH&NV ĐHQG-HCM.
Ảnh: NVCC

với tốc độ cực nhanh, đôi khi vượt ngoài tầm kiểm soát.

Tuy nhiên, thông tin trên mạng xã hội thường đến từ một cá nhân hay một Fanpage nên chỉ có giá trị tham khảo. Bởi những thông tin này ít khi được kiểm chứng, tính chính xác chưa cao. Trong đó có cả những thông tin xuyên tạc đến từ những người

không chính danh với mục đích lôi kéo công chúng. Vì thế, kỹ năng thẩm định thông tin rất cần thiết đối với mọi người, đặc biệt là sinh viên - những người nằm trong độ tuổi chiếm tỷ lệ cao nhất trong cộng đồng cư dân mạng.

Kỹ năng kiểm định thông tin bắt nguồn từ cụm từ "News Literacy". "News" là tin tức, "Literacy" là năng lực đọc và hiểu. Ta có thể hiểu đó chính là năng lực đọc và hiểu tin tức. Thế nhưng, theo ThS Nguyễn Thị Minh Nguyệt - Giảng viên Khoa Báo chí - Truyền thông, Trường ĐH KHXH&NV ĐHQG-HCM, nó không đơn thuần là đọc và hiểu trên mặt chữ. ThS Nguyệt cho rằng: "Khi tiếp cận một nguồn tin, chúng ta phải hiểu được cả ẩn ý được giấu sau bề mặt con chữ, hiểu được ý đồ, cảm xúc, thậm chí là phải nhận diện ra những thế lực đứng sau bài viết. Đồng thời, chúng ta phải biết được những thành kiến và cảm xúc của mình. Mỗi người chúng ta thường có xu hướng tiếp nhận thông tin theo hướng mình muốn chứ không phải bản chất thông tin mang đến cho chúng ta".

Kỹ năng thẩm định thông tin là một hành trình lâu dài về mặt tư duy. Hành trình này bắt đầu từ đâu? "Chìa khóa nằm ở cách xây dựng lối tư duy phản biện đối với những thông tin mà chúng ta tiếp cận được hằng ngày" - ThS Nguyễn

Thị Minh Nguyệt chia sẻ.

Khi tiếp cận một luồng thông tin, chúng ta có xu hướng bị thành kiến và cảm xúc chi phối. Lúc này, tư duy phản biện sẽ đặt ra câu hỏi: liệu tin tức này có chính xác hay không? Khi tư duy phản biện làm nhiệm vụ của nó, não bộ sẽ phát ra yêu cầu chúng ta phải giữ một thái độ bình tĩnh và chờ. "Thứ nhất, chờ diễn biến thông tin tiếp theo. Thứ hai, chờ các nguồn chính thống nói gì về sự kiện đã diễn ra. Thứ ba, chờ kết quả của cơ quan điều tra nói gì về sự kiện đó. Thứ tư, chờ dòng thông tin đến từ các phía khác nhau nói về sự kiện đó và họ nói có giống nhau hay không. Sau khi đã thu thập đủ các nguồn thông tin, chúng ta mới loại suy và quyết định xem chúng ta nên tin ai và chúng ta nên lựa chọn tiếp nhận từ nguồn thông tin nào. Đó là những gì mà chúng ta nên luyện tập mỗi ngày để hình thành tư duy phản biện nhạy bén khi tiếp cận các nguồn thông tin, đặc biệt là thông tin đến từ mạng xã hội" - ThS Nguyễn Thị Minh Nguyệt diễn giải.

Mạng xã hội như con dao hai lưỡi, ảnh hưởng đến độc giả và tin tức theo cả hai hướng: tích cực lẫn tiêu cực. Vì vậy, yếu tố quan trọng hơn hết khi tiếp cận thông tin trên mạng xã hội vẫn là ý thức mỗi người. Mỗi hành vi tương tác (bày tỏ cảm xúc, bình luận, chia sẻ) của chúng ta trước một thông tin chính là quá trình tái xuất bản thông tin, góp phần đem thông tin lan truyền tới mọi người. Cần phải giữ thái độ bình tĩnh khi tham gia tranh luận trên mạng xã hội. Tranh luận dựa trên lý lẽ và ngôn từ trung tính, không kích động, thể hiện cảm xúc quá khích. Tranh luận cần dựa trên những bằng chứng có dẫn nguồn và quan trọng là phải tuân thủ pháp luật Việt Nam. Vì vậy, hãy là một người tiếp cận thông tin nhạy bén, xử lý thông tin thông minh và chia sẻ thông tin trách nhiệm ■

6 kỹ năng tiếp cận thông tin

Thứ nhất, phân loại thông tin. Có 6 loại thông tin xuất hiện trên mạng xã hội: thông tin thô, thông tin quảng cáo, thông tin giải trí, thông tin tuyên truyền và thông tin báo chí. Trong đó, thông tin báo chí được đánh giá có độ chính xác cao hơn so với những loại thông tin còn lại.

Thứ hai, hình thành tư duy phản biện và đánh giá thông tin dựa trên các giá trị: kiểm chứng (có bằng chứng cho dữ kiện), độc lập (không bị chi phối về lợi ích của bất kỳ cá nhân/tổ chức nào) và trách nhiệm (chịu trách nhiệm về tính chính xác của thông tin).

Thứ ba, giữ thái độ bình tĩnh và chờ đợi những nguồn thông tin khác xuất hiện.

Thứ tư, kiểm tra và đối chiếu thông tin kỹ lưỡng với thái độ công bằng, tôn trọng những nguồn thông tin khác với định kiến của bản thân.

Thứ năm, cân nhắc khi quyết định tương tác với nguồn thông tin tiếp cận.

Thứ sáu, ứng xử với thông tin một cách thông minh, trách nhiệm và nhân văn.

Nhà báo Huy Thọ (đứng) trong một buổi họp tòa soạn báo Tuổi Trẻ. Ảnh: NVCC

Nhà báo Cao Huy Thọ: THỂ THAO KHÔNG CHỈ LÀ... THỂ THAO

Cao Huy Thọ là nhà báo thể thao, hiện giữ chức vụ Phó Tổng thư ký tòa soạn báo Tuổi Trẻ. Gần 30 năm hoạt động báo chí, anh được mọi người đánh giá là một nhà báo nghiêm túc với nghề. Anh cũng là người thầy cởi mở, tận tâm của sinh viên báo chí trong các buổi học về tường thuật thể thao.

Tấn Động

Chỉ làm tin và làm tin

Nhà báo Cao Huy Thọ sinh trưởng trong một gia đình có cha và anh chị làm nghề giáo. Năm 1979, anh cùng người thân vào Sài Gòn. Việc mưu sinh của anh không mấy dễ dàng. Từ làm công trong tổ hợp giấy nhám, bán bánh mì, buôn xăm xe đến bốc vác, anh đều trải qua, giúp anh gần như có mặt ở mọi góc ngách Sài Gòn. Không lấy làm tự hào nhưng anh cảm ơn những năm tháng cơ hàn ấy đã cho anh vốn sống dày dặn, rất hữu ích sau này.

Những năm đầu giải phóng, không có hệ khẩu đồng nghĩa với việc không được đi học. Mãi đến năm 1984, Huy Thọ mới được bổ túc văn hóa và sau đó học ghi danh lớp Ngũ Văn của ĐH Tổng Hợp TP.HCM. Lúc này, ngoài việc học, anh còn bán báo cho một người anh họ. Công việc giao báo vô tình giúp anh quen được nhiều nhà báo, trong đó có ký giả Tường Vy -

một cây bút thể thao nổi tiếng.

“Anh Tường Vy chơi với ông anh tôi. Tôi cũng ‘đu’ theo và được anh ấy rất mến. Thường, cứ Chủ nhật rảnh rỗi là hai anh em la cà quán xá, nói đủ thứ chuyện trên trời dưới biển. Trong một lần, anh rủ tôi đi chợ Tân Định mua hai bộ lòng vịt, miếng thơm, hành ngò và hai xị rượu đế. Về, hai anh em leo lên tận lầu 8 của chung cư góc Nguyễn Đình Chiểu - Trương Định, nơi anh được phân cho nửa căn phòng. Trong phòng chả có gì, ngoài một cái rương gỗ. Cả phòng đều bụi bặm, chỉ có cái rương gỗ là bóng loáng. Bởi, trên ấy có bát nhang cùng bức ảnh ông cụ thân sinh của anh. Hóa ra, hôm ấy là giỗ bố anh Tường Vy. Tàn nhang, hai anh em mang đĩa lòng vịt xào cùng chai rượu đế bày ra giữa nhà lai rai. Hôm ấy, anh kể cho tôi nghe rất nhiều chuyện về cuộc đời, về nghề nghiệp của mình...” - Huy Thọ nhớ lại những tháng ngày “rong chơi” cùng người anh - người thầy Tường Vy của mình.

Bẵng đi vài năm không gặp do Huy Thọ bận học, mãi đến năm 1993, hai người tái ngộ. Anh nhớ lại: “Khi ấy, anh Tường Vy đầu quân cho *Thông tấn xã Việt Nam* - phân xã Đồng Nai. Anh hỏi tôi đang làm gì. Tôi bảo vẫn cù bơ cù bất. Anh im lặng. Nhưng khi thấy tôi khoe tấm hình thằng con trai - trùng tên Tường với anh - mới vài tháng tuổi, đang tập đứng dựa vào một kệ sách và tay thằng bé cầm cuốn *Chuyện làng nho* làm thẳng bằng, anh mới ngỏ lời: ‘Mày có muốn làm báo không thì theo tao’. Vẫn như trước đây, việc gì có thể nuôi thân thì anh lao vào. ‘Tôi chưa qua trường lớp báo chí nào. Tôi cũng không đam mê nghề báo nhưng đây là phao cứu sinh cuộc đời tôi. Vả lại, tôi là học trò duy nhất được anh Tường Vy truyền nghề một cách bài bản’ - anh chia sẻ. Sau này, Huy Thọ mới biết ông thầy Tường Vy nhận mình vì thấy “tủ sách nhà mày nhiều và cũ kỹ, chứng tỏ mày có đọc sách”.

Trong thời gian học nghề, Huy Thọ cho biết anh không được viết bài, chỉ chạy tin. Anh kể: “Trong 6 tháng theo anh Tường Vy, anh huấn luyện rất kỹ. Đi làm một cái tin về, anh bảo viết 500 chữ. Viết xong, anh bảo rút lại còn 200 chữ. Khi thì anh bảo viết 200 chữ, rồi bắt kéo dài thành 500 chữ. 6 tháng ấy chỉ làm tin và làm tin mà thôi”. Đang lúc thợ giáo thì Huy Thọ được báo *Lao Động* mời về. “Anh Tường Vy bảo: ‘Khóa đào tạo chưa kết thúc, nhưng thôi, vì cuộc

sống mày nên về *Lao Động*’. Nhưng tuần nào anh em cũng gặp nhau và chủ yếu là nghe anh mắng vì những tin bài không hay đăng trên báo. Thời gian ở *Lao Động*, tôi tự bơi, không ai giúp gì” - anh bộc bạch.

Nhớ lại bài báo đầu tiên của mình, anh sướng rơn: “Đó là bài viết về cô thợ may Trần Thị Tường Vân - nhà vô địch đua xe đạp đầu tiên của Việt Nam. Bài được đăng trên tờ *Tin buổi chiều* của *Thông tấn xã Việt Nam*. Tuy nhiên, sáng hôm sau, khi đang xem đá banh ở công viên Tao Đàn, tôi thấy tờ báo có bài viết của mình được mọi người lót ngời. Thật là chua xót!”. Anh cho rằng lúc ấy mình chưa đủ trải nghiệm nên mới có cảm giác ấy. Sau này, khi đã va vấp, anh nghĩ thoáng hơn. Anh nhắc lại ý niệm độc giả là gì vào những năm 1980 của nhà báo Võ Như Lan - Tổng biên tập thời kỳ đầu của báo *Tuổi Trẻ*: “Đó là người móc tiền túi ra mua tờ báo của mình”, rồi cười, buột miệng: “Người ta lót ngời là may rồi”.

Năm 1995, rời *Lao Động*, Huy Thọ được Trưởng ban Thể thao Hoài Lê của tờ *Tuổi Trẻ* đưa về vì thiếu người. Theo quy định của tòa soạn lúc bấy giờ, để trở thành phóng viên, dân mới vô nghề phải trải qua 6 tháng tập sự. Tuy nhiên, chỉ sau 3 tháng, chàng phóng viên tập sự Huy Thọ được Phó tổng biên tập Huỳnh Sơn Phước đặc cách trở thành phóng viên chính thức. “Đội tuyển quần vợt Việt Nam rời Liên Xô tại thời điểm xảy ra chính biến. Hôm ấy, tôi chực chờ 10 giờ đêm ở sân bay để phỏng vấn huấn luyện viên Trần Trọng Anh Tú. Ngoài tin thể thao, tôi còn cập nhật tình hình căng thẳng ở Liên Xô và những người Việt vừa trở về từ đất nước ấy. Anh Phước đọc và thích cái tin này, khen tôi đi viết tin thể thao mà bắt luôn chuyện thời sự chính trị” - anh hồi tưởng.

Ba niềm tự hào

Tác nghiệp tại SEA Games 1997, phóng viên Huy Thọ nhận nhiệm vụ đưa tin về bộ môn đấu vật. Đây là môn thi đấu lần đầu tiên được đưa vào đại hội nên khán giả ít và bị lép vế. Lần đầu xuất ngoại, anh bố ngỡ song cũng khiến mọi người ngỡ ngàng. Không tập trung tường thuật trận đấu, bỏ qua những kết quả có thể sao chép, Huy Thọ quan sát, lắng nghe những chuyện lạ và viết thành một bài khá ấn tượng trong làng báo thể thao khi ấy: *Những cái tai dị dạng của các đô vật*. Anh tiết lộ, những vận động viên đấu vật

thường xuyên ma sát sần tạt. Trong quá trình thi đấu, họ vận vẹo đề siết, đôi tai vì thế cũng bị biến dạng. Mấy ngày sau, nhà báo Tường Vy gặp anh, bảo: “Đến hôm nay, với bài viết này, tao chính thức nhìn nhận mày là một nhà báo thể thao”. Đối với Huy Thọ, sự thừa nhận này từ người thầy của mình là một vinh dự đặc biệt.

Năm 1999, sau 4 năm làm phóng viên, nhà báo Huy Thọ trở thành Trưởng ban Thể thao của báo *Tuổi Trẻ*. Chín năm sau, lần đầu tiên một Trưởng ban Thể thao được bổ nhiệm chức vụ Phó Tổng Thư ký tòa soạn của tờ nhật báo thuộc hàng đông độc giả nhất nước.

“ ... Đây là một nghề khó sống vì phải trung hòa mối quan hệ giữa cấp trên và bạn đọc. “Hoặc là cấp trên khiển trách, hoặc là bạn đọc quay lưng. Quyết định chọn nghề, làm nghề phụ thuộc vào bản lĩnh mỗi người.”

Khi được hỏi nhìn lại quãng đời làm báo của mình, điều gì làm anh tự hào nhất? Nhà báo Huy Thọ cho biết, ngoài câu chuyện về lần đầu tác nghiệp ở SEA Games, anh hãnh diện về hai số báo gắn liền với hai sự kiện lớn của quốc gia mà anh được làm khi trực tòa soạn. Đó là số báo quốc tang Đại tướng Võ Nguyên Giáp phát hành ngày 13/10/2013 với áp phích chân dung Đại tướng. Hình ảnh Đại tướng trên phụ trang báo *Tuổi Trẻ* được mọi người mang theo từ Đồng Hới đến Vũng Chùa. Trên cương vị một người phụ trách tòa soạn, việc bạn đọc nồng nhiệt đón nhận sản phẩm của mình quả là niềm vui to lớn.

Nếu chỉ biết Cao Huy Thọ là một nhà báo thể thao thì chưa đủ. “Đó còn là số báo phát hành thứ tư, ngày 11/5/2014. Thời điểm ấy, Trung Quốc đem giàn khoan HD981 sang Biển Đông. Dân làm báo đều biết rõ hôm sau, người dân sẽ đồng loạt xuống đường để phản đối hành động này của Trung Quốc. Nếu mình ngó lơ, không làm gì thì không được. Khi ấy, tôi trực chính tòa soạn và lên ý tưởng cho số báo phát hành ngày mai. Tôi nghĩ nhất định trên tờ *Tuổi Trẻ* phải có sự kiện này. Lập tức, tôi gọi điện và

trình bày cho anh Phạm Đức Hải - Tổng biên tập của *Tuổi Trẻ* khi đó. Năm phút sau, nhận được sự đồng ý, tôi gấp gáp thiết kế, chiều anh Hải vào duyệt” - nhà báo Huy Thọ phấn khích kể lại. Anh cho biết sáng hôm sau, khi thấy mọi người ở Hà Nội, Huế, Sài Gòn đồng loạt xuống đường, trên tay họ là phụ trang của nhật báo *Tuổi Trẻ* phản đối giàn khoan HD981 với dấu gạch chéo, anh hạnh phúc vô cùng.

Cao Huy Thọ là một trong những nhà báo tham gia thực hiện chuyên mục *Chuyện thường ngày* với bút danh chung Bút Bi của báo *Tuổi Trẻ*. Tuy nhiên, anh cho rằng trong bối cảnh hiện nay, việc viết lách như vậy là “chưa sượng” vì “bây giờ, mạng xã hội đã châm biếm quá tốt. Họ không phải uốn éo, lập lờ như khi châm biếm trên báo chí. Họ muốn châm biếm quan chức nào, sẽ nêu đích danh”. Có lẽ với nhà báo Huy Thọ, sự châm biếm của thể loại tiểu phẩm đang chịu những sức ép lớn. Dù đặc trưng của thể loại này là sự châm biếm, trào phúng một cách khéo léo, tinh tế nhưng phải chừa nó chỉ còn lại trong thú thưởng thức của một lớp độc giả thuộc về thời quá vãng.

Nhìn lại khoảng thời gian thăng trầm với Bút Bi, nhà báo Huy Thọ cho biết kỷ niệm về tiểu phẩm Sharapova Băng Ky luôn khiến anh “dần vật”. Tiểu phẩm kể về câu chuyện xảy ra ở cầu Băng Ky (Q. Bình Thạnh, TP.HCM). Muối nhiều nên chính quyền địa phương phát cá bảy màu và vớt muối cho dân. Nữ hoàng quần vợt Sharapova trong một lần du lịch Việt Nam thấy cảnh tượng người dân hăm hở dùng vớt đã vô cùng hào hứng và lập ra một trung tâm quần vợt mang tên Sharapova Băng Ky. Đây là một câu chuyện hư cấu để giễu cợt. Thế nhưng, báo *Vietnamnet* lại cho dịch sang tiếng Anh và đăng lên trang Anh ngữ của mình. Sau đó, một tờ báo uy tín ở Mỹ thấy tin của *Vietnamnet* liền “xào nấu” và đăng lên trang điện tử. Không dừng lại ở đó, những tờ báo mạng ở Việt Nam khi thấy tin này liền lập tức cho dịch lại rồi đăng tiếp. Sau mỗi bản dịch, Sharapova Băng Ky đã mất đi tính nguyên vẹn ban đầu, tính hư cấu và giễu cợt giảm bớt, tạo nên sự cố thông tin đáng tiếc. Khi nhắc chuyện này, nhà báo Huy Thọ khiêm tốn: “Tôi tự trách mình vì viết một tiểu phẩm chưa tới”.

Mắt mắt chỉ là trải nghiệm

Hơn nửa cuộc đời sống với báo chí, Cao Huy Thọ cho rằng đây là một nghề khó sống vì phải

trung hòa mối quan hệ giữa cấp trên và bạn đọc. “Hoặc là cấp trên khiển trách, hoặc là bạn đọc quay lưng. Quyết định chọn nghề, làm nghề phụ thuộc vào bản lĩnh mỗi người”.

Anh cho biết, làm báo giống như tập võ. Người học võ trong những năm đầu chỉ tập nội công, còn với người làm báo, đó là giai đoạn chạy tin. Nội công vững thì mới học chiêu thức, viết tin tốt thì viết bài cũng sẽ dễ hơn. “Có những người viết bài rất hay nhưng viết tin rất kém, thậm chí là không được. Điều này liên quan đến quá trình đào tạo. Phóng viên trẻ hiện nay chưa được huấn luyện kỹ càng đã được các tòa soạn tung ra tác nghiệp. Nguy hiểm hơn là giao cho họ viết bài trong khi viết tin còn chưa vững. Quả thật, chiêu thì có nhưng nội lực thì không” - anh tâm sự.

Nhà báo Huy Thọ tự nhận mình là một người “tung tung”. Nhưng với anh, chính cái tung tung ấy tạo nên sự khác biệt. Anh cho rằng trong các mối quan hệ, ngoài khả năng giao tiếp và thể hiện, việc tạo niềm tin cho độc giả và nguồn tin của mình là yêu cầu quan trọng nhất. Nó không chỉ đáp ứng những đòi hỏi của nghề mà còn mang tính sống còn đối với phóng viên. Mặt khác, kiên trì cũng là phẩm tính mà nhà báo cần phải nương giữ cho ngòi bút của mình. Anh theo đuổi chủ tập đoàn Vingroup Phạm Nhật Vượng - người vốn kín tiếng với báo chí và công chúng ròng rã hai năm chỉ để có được một cuộc nói chuyện 3 tiếng cho bài viết trên giai phẩm xuân của *Tuổi Trẻ*. Anh từng đấu tranh để giành quyền lợi cho hai vận động viên cầu lông Anh Hoàng - Thanh Tiên vì bị ban tổ chức “xù” số tiền 3.200USD. Anh nói: “Tôi đấu tới cùng để

đòi quyền lợi cho các vận động viên. Tôi chỉ được gì. Tôi chỉ làm báo thể thao”.

Những bài báo làm nên tên tuổi Cao Huy Thọ chính bởi góc khai thác độc đáo và cách chăm chút vào từng chi tiết của anh. Anh khẳng định việc chọn và khai thác chi tiết vô cùng quan trọng. Nhà báo Huy Thọ nhớ lại trận đấu cầu lông giữa hai tay vợt Tiến Minh (Việt Nam) và Taufik (Indonesia). Quan sát những cú đánh của tay vợt Indonesia, anh tự hỏi tại sao cùng là thể trạng Đông Nam Á nhưng lại có sự khác biệt như vậy. Khi hỏi các chuyên gia đan lưới của Yonex, họ chỉ nói đó là bí quyết. Thế là anh viết bài về bí quyết của các học viện cầu lông Indonesia, rõ ràng là khác hẳn với tường thuật trận đấu đơn thuần.

Nhà báo Huy Thọ dù tự hào về những bài viết độc đáo của mình nhưng vẫn không thể quên những sai lầm. Anh tâm sự: “Tôi thừa nhận có nhiều bài báo của mình sai, sai nhiều. Tôi sai là do chủ quan, kém hiểu biết, thông tin chưa đủ và nhận thức hạn hẹp. Nếu biết sai mà vẫn làm thì ta nên rời khỏi tòa soạn. Và nếu thấy điều gì sai mà không hành động cũng là sai luôn”.

Gần 30 năm lăn lộn khắp các trận đấu, sân tập từ trong nước đến quốc tế, dần thân vào những câu chuyện, nhân vật gai góc nhất để tung tẩy cùng con chữ, nhà báo Huy Thọ cho rằng “mình nhận được nhiều, mát mát chỉ là những trải nghiệm”. Anh chẳng mong chờ gì vì người thương anh nhiều hơn người ghét anh. Khi nghĩ về quý tử của mình, anh tự hào: “Tôi hạnh diện với con trai vì tôi nuôi nó bằng chính công sức cày cuốc của mình. Đời mình như vậy, đời nó như vậy, mãn nguyện rồi chứ gì nữa” ■

► **Cây bút chỉ mượn thể thao**

Tôi biết Huy Thọ khi cậu ấy là phóng viên báo *Tuổi Trẻ*. Anh ấy vào nghề một cách nghiêm túc và có bản lĩnh làm nghề. Trải qua nhiều vị trí khác nhau, Huy Thọ viết đa dạng hơn và cẩn trọng hơn. Không có nhiều nhà báo làm nghề nghiêm túc như Cao Huy Thọ. Đây là một cây bút thể thao và chỉ mượn thể thao.

Nguyễn Lưu - tác giả sách *Nhà báo thể thao mà tôi nhớ*

► **Người hiểu rõ độc giả cần gì**

Thời điểm ấy, *Tuổi Trẻ* đang thiếu người nên tôi đưa Huy Thọ về đây làm. Cậu ta là một người có năng lực, nhìn nhận vấn đề toàn diện và sâu sắc, đặc biệt là lĩnh vực thể thao. Văn phong khá tốt, sử dụng ngôn từ linh hoạt. Vì được tiếp xúc và rèn giũa trong môi trường báo chí nên khi tác nghiệp, Huy Thọ hiểu rõ cái độc giả cần là gì.

Huy Thọ biết cách dùng tờ báo của mình để đáp ứng nhu cầu xã hội. Nếu nói anh ta mượn thể thao để làm chuyện khác thì đó là hàm hồ. Thể thao là một hoạt động xã hội. Nó mang tất cả ảnh hưởng của xã hội: cơ chế quản lý, hình thức sinh hoạt, ngân sách, tổ chức... Suy cho cùng, thể thao cũng là một xã hội thu nhỏ. Vì vậy, nhìn thể thao để nói những vấn đề khác là hoàn toàn bình thường.

Nhà báo Hoài Lê - nguyên Trưởng ban Thể Thao báo *Tuổi Trẻ*

An Chi

Lưỡi hay đuôi, mèo hay hổ

Lưỡi hổ là một danh ngữ mà giới bán kiếng và giới chơi kiếng tại Việt Nam dùng để chỉ một khái niệm mà tiếng Anh gọi là *mother-in-law's tongue* hoặc *snake plant*, còn tiếng Pháp là *langue de belle-mère* hoặc *couteau*. Tên khoa học của nó là *Sansevieria trifasciata*. Tiếng Pháp còn dựa vào tên khoa học mà gọi nó là *sansevière*. Đây là tên của một chi thực vật gồm đến 70 loài khác nhau.

Bài *Cây lưỡi hổ có mấy loại?* trên trang *Web Cây Cảnh* cho biết: “Cây lưỡi hổ là một trong những cái tên cây cảnh quen thuộc với mọi người. Chúng ta thấy lưỡi hổ đặt ở trong nhà, văn phòng, công ty, tại sảnh của các tòa nhà. Lưỡi hổ được biết đến như một loại cây phong thủy, mang lại may mắn và thu hút tài lộc. Hơn thế nữa, loại cây này có khả năng thanh lọc không khí, rất tốt cho sức khỏe con người. Tuy nhiên hiện nay có rất nhiều loại cây lưỡi hổ, mỗi loại có đặc điểm khác nhau”.

Bài này cho biết có 11 loài, gồm: lưỡi hổ cạp, lưỡi hổ vàng đen, lưỡi hổ đen, lưỡi hổ đen Robusta, lưỡi hổ Cylindrica, lưỡi hổ Futura Robusta, lưỡi hổ Futura Superba, lưỡi hổ vàng Hahnii, lưỡi hổ vàng lửa, lưỡi hổ Moonshine, lưỡi hổ Whitney.

Cái tên “lưỡi hổ cạp” không ổn chút nào: cứ như *cạp* không phải là “hổ”. Còn “lưỡi hổ Cylindrica” thì lại là loài mà tiếng Việt gọi là *ngà voi*, tên khoa học là *Sansevieria cylindrica*.

Ở đây, trừ ngà voi, chúng tôi chỉ nói về 4 loài thường thấy như đã in trong ảnh và cũng chỉ bàn về

Lưỡi hổ, Brexit và... đăng cơ

tên gọi cho bốn loài này mà thôi. Hầu hết các nguồn và tác giả đều gọi chi đang xét là *lưỡi hổ* nhưng trang *Ấu Cơ* (auco.vn) thì lại gọi đây là *đuôi hổ*. Chúng tôi tán thành cái tên này vì đây thực ra cũng chỉ là một cách dịch tên của chi này trong tiếng Hán là *hổ vĩ lan* [虎尾蘭] mà thôi. Ta cứ nhìn vào hai chậu A1 và A2 trong ảnh thì sẽ thấy lưỡi, dù là lưỡi hổ, cũng không thể dài như thế. Vậy ở đây, chỉ có thể dùng hình ảnh của cái đuôi để làm ẩn dụ mà thôi: đó là *đuôi hổ*. Nhưng kiếng trong hai chậu B1 và B2 mà cũng gọi là đuôi hổ thì thật là hài hước: đuôi hổ mà chỉ dài có bảy nhiều thôi à? Vậy xin mạo muội đặt tên cho nó là *lưỡi hổ*. Có nguồn, như *Sài Gòn Hoa* (saigonhoa.com), lại gọi lưỡi hổ là *lưỡi mèo*, thì lại làm cho cái “danh pháp” cây kiếng tài tử ở đây mất đi sự nhất quán: đang nói về hổ/cạp thì đưa mèo vào làm gì? Vậy xin mạn phép đề nghị gọi: A1 là *đuôi hổ xanh*; A2 là *đuôi hổ viền vàng* (Trung Quốc gọi là kim biên hổ vĩ lan [金邊虎尾蘭]); B1 là *lưỡi hổ xanh*; B2 là *lưỡi hổ viền vàng*.

Cây lưỡi hổ tiểu cảnh. Ảnh: Internet

Nếu muốn dùng tiếng miền Nam thì chỉ cần thay *hổ* bằng *cạp* là xong. Cách gọi tên này không hoàn toàn giống tiếng Hán vì trong thứ tiếng này thì đuôi hổ là *đại hổ vĩ lan* [大虎尾蘭] còn lưỡi hổ là *tiểu hổ vĩ lan* [小虎尾蘭].

Brexit là một portmanteau

Brexit là một *portmanteau word*, cũng nói tắt thành *portmanteau*. Đây là một kiểu từ hỗn hợp thường là với hai từ bị ngắt ngắn, nhiều khi khó có thể nhận biết được: nói chung thì từ trước bị ngắt đi phần cuối còn từ sau thì bị ngắt đi phần đầu, nhưng cũng có khi một trong hai từ được giữ nguyên. *Brexit* được cấu tạo từ danh ngữ *Britain exit*, trong đó *Britain* bị mất đi *itain*, còn *exit* thì được giữ nguyên.

Portmanteau là một từ mà tiếng Anh đã mượn ở danh từ *portemanteau* (Xưa viết là *portemanteau*) của tiếng Pháp. Trong tiếng Pháp, nó có nghĩa “giá để mắc áo” nhưng đi vào tiếng Anh thì đó lại là một kiểu va-li bằng da cứng mà phần thân và phần nắp mở ra cũng giống như một quyển

sách mở đôi (Xin xem ảnh), được dùng theo ẩn dụ (không lấy gì làm hay cho lắm) để diễn cái ý “chỉ một từ thôi mà nêu lên được hai thứ khác nhau cùng một lúc”. Hai thứ khác nhau này có khi còn đối nghịch, xung khắc với nhau, như trong *frenemy* được tạo ra từ *fr* của *friend* cộng với *enemy*. *Frenemy* dùng để chỉ một người bạn mà người bạn đó có thể là đối thủ cạnh tranh, có thể là tình địch, nói chung là giữa hai người thường tồn tại một sự bất đồng nhất định về một mặt nào đó.

Từ *portmanteau* được Lewis Carroll dùng lần đầu tiên theo nghĩa này năm 1871 trong tiểu thuyết *Through the Looking-Glass* (Xuyên qua chiếc gương). Với tính cách là một thuật ngữ ngữ học, *portmanteau word* đã được người Pháp dịch ngược lại thành *mot-valise*. Trong tiếng Anh, *portmanteau word* cũng còn gọi là *blend*. Trong vài lần trước đây, chúng tôi đã theo *Từ điển thuật ngữ ngôn ngữ học đối chiếu* (NXB Khoa học Xã hội, 2005) mà dịch *blend*, tức *portmanteau word*, là “từ trộn”. Nay xin căn cứ vào tiếng Pháp *mot-valise* và tiếng Anh *portmanteau* mà sao phỏng thành *từ va-li*. Lý do: *blend* thì đúng là “trộn” nhưng các thứ được trộn thì hoà lẫn hoặc “quần quít” với nhau còn *từ va-li* thì không hẳn như vậy.

Tuy một số ngôn ngữ khác, như Bồ Đào Nha, Đức, Tây Ban Nha, Pháp... cũng có sử dụng *portmanteau* như một biện pháp tạo từ nhưng chính trong tiếng Anh thì nó mới có sức sản sinh mạnh nhất, mà trong lĩnh vực điện tử, tin học thì ta có: *internet*, do *inter[national]* + *net[work]*; *malware*, do *mal[icious]* + *[soft]ware*; *modem*, do *mo[dulation]* + *dem[odulation]*;

Cây lưỡi hổ thủy canh.
Ảnh: Internet

telethon, do *tele[vision]* + *[mara]thon* (chương trình truyền hình cực dài); *pixel*, do *pic[ture]* + *el[ement]*; *email*, do *e[lectronic]* + *mail*; *blog*, do *[we]b* + *log*; *screenager*, do *screen* + *[teen]ager* (tuổi teen nghiện ngập trò giải trí trên màn hình)...

Liên quan đến Brexit, ta có: *Brexiety*, do *Brex[it]* + *[anx]iety* (sự lo lắng của phe chống Brexit); *Brexodus*, do *Brex[it]* + *[ex]odus* (hiện tượng di dân liên quan đến Brexit).

Tiếng Nhật cũng có một trường hợp nổi tiếng là *Pokémon*, đặt ra bằng tiếng Anh được Nhật hóa, gồm có *poke* của *poketto* (< *pocket*) và *mon* của *monsutô* (< *monsters*). *Pokémon* hiểu theo tiếng Anh là “pocket monsters”.

Còn tiếng Việt thì tuyệt đối... không có gì.

Hai chữ *đăng cơ* có tồn tại không?

Trang *motthegioi.vn* ngày 2/5/2019 có bài *Làm gì có đăng cơ* của Nguyễn Thông. Tác giả viết: “Lật giở các loại từ điển Hán Việt, không thấy từ ‘đăng cơ’. Tẩn mẩn tìm trong những từ điển thuần Việt, cũng không có ‘đăng cơ’. Vậy các nhà báo lấy nó từ đâu để

dùng trong trường hợp này? Chịu.”

Nguyễn Thông khẳng định rằng “lật giở các loại từ điển Hán Việt, không thấy từ *đăng cơ*.” Chẳng qua là tác giả lật giở chưa đủ các loại chứ *Từ điển Hán Việt* của Trần Văn Chánh (NXB Trẻ, TP.HCM, 1999, trang 1393) ghi nhận rõ ràng: [登基] *đăng cơ* [dēngjī] Lên ngôi (vua). *Từ điển Hán-Việt* của Viện Ngôn ngữ học do Phan Văn Các chủ biên (NXB Tổng Hợp TP.HCM, 2008, trang 329) thì ghi: [登基] *dēng/jī* (Vua) Lên ngôi.

Còn từ điển đơn ngữ tiếng Hán thì khởi nói. Tiếng Hán có từ tổ *đăng cơ đại điển* [登基大典] để chỉ nghi thức lên ngôi (của tân hoàng đế). Trong tiếng Hán, ngoài hai tiếng *đăng cơ*, “lên ngôi” còn gọi là *túc vị* [即位], *tiển tộ* [踐祚], *đăng cực* [登極] nhưng “*đăng quang*” [登光] thì không thấy.

Dĩ nhiên là hai tiếng *đăng cơ* [登基] vẫn còn thông dụng trong tiếng Hán hiện đại, như có thể thấy trong những lời tường thuật trên báo chí về lễ lên ngôi của tân thiên hoàng ở Nhật Bản hoặc tân quốc vương ở Thái Lan mới đây, mà dẫn chứng thì đầy rẫy trên mạng nên chúng tôi không cần dẫn ra ■

TRUNG QUỐC ĐƯƠNG ĐẠI QUA MỘT THÔN TRANG

Cùng thể hệ với Mạc Ngôn, Đới Tư Kiệt, Giải Bình Ao, Lý Nhuệ... và những trang viết đầy ám ảnh về đề tài Cách mạng văn hóa của Trung Quốc, nhưng Diêm Liên Khoa chọn bút pháp “phản thiên đường”, mang phong vị của riêng mình. Ở đó, ông khởi đi thứ văn chương của bóng tối, những bóng tối phi nhân quánh nhện trong tâm hồn con người Trung Quốc đương đại.

Tấn Đồng

Diêm Liên Khoa cho biết, chất liệu trong phần lớn sáng tác của ông là hiện thực sinh động trong cuộc sống thường nhật ở quê hương mình. Đây cũng là nội dung cuộc gặp gỡ giữa nhà văn Diêm Liên Khoa với độc giả do Khoa Văn học -

Trường ĐH KHXH&NV ĐHQG-HCM tổ chức vào sáng 8/4, nhân dịp ông sang Việt Nam du ngoạn.

Thôn trang - nguồn tài nguyên văn học

“Đó là thôn trang thuộc huyện Tung, tỉnh Hà Nam, Trung Quốc. Thôn trang là hình ảnh thu nhỏ của Trung Quốc hiện tại. Họ ngày càng nhiều dục vọng và tiền bạc” - Diêm Liên Khoa

bắt đầu câu chuyện về *Trung Quốc và văn học trong một thôn trang* của mình. Ông kể câu chuyện người em họ: “Cậu em trai của tôi sau khi tích góp tiền trong nhiều năm liền, cuối cùng nó cũng mua được một chiếc xe bán tải để chở hàng. Tuy nhiên, trong ngày đầu tiên làm việc, cậu ấy đã tông vào người phụ nữ đi xe đạp, chở một đứa bé 3 tuổi ở phía sau. Vụ tai nạn làm đứa bé chết tại chỗ. Cậu ấy không nói về sự buồn đau khi gây ra cái chết cho đứa bé 3 tuổi ấy. Điều cậu đau xót là số tiền phải bồi thường cho gia đình của nạn nhân - 3 vạn tệ thay vì chỉ 3 - 5 ngàn tệ theo luật”.

Ở thôn trang ấy, có bà lão hơn 70 tuổi, không gia đình và mù chữ. Mặc dù, từ những năm 30 của thế kỷ trước, thôn không còn một giáo đường nào nhưng thánh kinh vẫn có thể tìm thấy. Thôn trang không có thập tự giá nên mỗi ngày bà lão phải lấy hai cây đũa cột lại, treo trên bậu cửa sổ. Khi ra khỏi nhà hay trước khi đi ngủ, bà đều đứng trước “thập tự giá” của mình, cầu nguyện và nói “a-men”.

Người dân trong thôn của ông, đặc biệt là người lớn tuổi, sự bận tâm hàng đầu của họ chỉ dồn về hai chuyện: bao giờ giải phóng Đài Loan và liệu Trung Quốc có thể đánh bại được Mỹ? Là nông dân nhưng họ rất quan tâm đến chiến tranh và cách mạng, thay vì chuyện đồng áng. Diêm Liên Khoa - nhà văn từng phục vụ trong quân đội 26 năm và giải ngũ với quân hàm đại tá, cho rằng hiểu được tâm trạng của họ sẽ hiểu được chủ nghĩa ái quốc của người dân Trung Quốc trong thế kỷ qua. Ông bộc bạch: “Các bạn nhìn thấy Trung Quốc như thế nào thì có thể hiểu thôn trang như thế”.

Đến mùa bầu cử, thôn trang lại nhận nhiệm vụ bí thư cho thôn mình. Nhà văn sinh năm 1958 cho biết, khi hai ứng viên tranh cử, họ sẽ đứng giữa đường và hứa hẹn những gì sẽ làm với mọi người. Trong khi người thứ nhất đến từng hộ để phát tiền, người thứ hai không chỉ làm như vậy mà còn bao luôn hai quán thịt trong thôn để mọi người ăn uống thoải mái. Ông kể: “Anh tôi là đảng viên. Mỗi năm, điều khiến anh khổ sở nhất là mùa bầu cử. Người muốn tranh cử chức

vụ bí thư phải tìm đến đảng viên của mình để cho tiền và thuốc. Những lúc như vậy, anh tôi không biết phải chạy đi đâu, chỉ muốn rời khỏi cái thôn ấy ngay”.

“Do đó, thôn trang của chúng tôi là kho báu rất lớn về tài nguyên văn học” - nhà văn họ Diêm đúc kết về thôn trang của mình. Độc giả có thể bắt gặp họ đâu đó trong *Phong nhã tụng*, *Kiên ngạnh như thủy*, *Đình Trang mộng* hay *Tứ thư - tác phẩm mới nhất của Diêm Liên Khoa*.

Tôi không thể tự kiểm duyệt chính mình

Bình luận về những trang viết của nhà văn Diêm Liên Khoa, GS.TS Huỳnh Như Phương - Trường ĐH KHXH&NV ĐHQG-HCM cho rằng: “Văn học trong một thôn trang hay nói rộng ra là văn học về nông thôn là hai đề tài khá

gần nhau giữa Trung Quốc và Việt Nam với hai đại diện là Nam Cao và Lỗ Tấn. Đó là xã hội cũ mà chúng ta tìm cách bước qua nhưng nó vẫn còn có thể cứu chữa. *Đình Trang mộng* của ông lại là một xã hội không thể cứu chữa. Ở Việt Nam, những năm 1980, người ta tranh cãi có nên hay không viết về cái ác và cái xấu. Nhưng hiện nay chúng ta đang bội thực vì đã gặp những thứ ấy quá nhiều trong hiện thực và văn học”.

“Việc một sĩ quan cấp cao viết văn như ông, đặc biệt là viết về các vấn đề nhạy cảm liệu có gặp khó khăn? Bên cạnh đó,

có hay không sự hỗ trợ đến từ điện ảnh đối với các tác phẩm của nhà văn?” - GS Phương đặt vấn đề.

Theo nhà văn Diêm Liên Khoa, ở Trung Quốc có rất nhiều cây bút viết về những điều xán lạn của đất nước, do đó cũng nên có một vài người viết về bóng tối. “Khi nhìn bóng tối, chúng ta sẽ trân trọng ánh sáng hơn. Tôi không chỉ tập trung vào bóng tối, tôi viết về ánh sáng le lói trong bóng tối ấy. Trong quân đội có nhiều sĩ quan viết văn nhưng tôi viết không bằng họ. Sách của tôi viết nhiều vấn đề nhạy cảm nên bị cấm xuất bản. Đồng thời, những tiểu thuyết của tôi cũng không thể chuyển thành phim ở Trung Quốc nếu như giữ nguyên vẹn những gì tôi viết vì việc kiểm duyệt điện ảnh còn khó hơn kiểm

Nhà văn Diêm Liên Khoa chia sẻ tại tọa đàm.

Nắng tháng 8 của Faulkner đạt giải Sách hay 2013, tham gia thảo luận với vấn đề kiểm duyệt và tự kiểm duyệt. Ông đặt câu hỏi với Diêm Liên Khoa: “Trong suốt mấy chục năm viết văn, hoặc là ông không có sự tự kiểm duyệt hoặc là ông đã vượt qua sự tự kiểm duyệt đó. Vậy, nếu không có sự tự kiểm duyệt thì làm sao ông có cái đó và

ông có thể chia sẻ cách để vượt qua sự tự kiểm duyệt?”

ông có thể chia sẻ cách để vượt qua sự tự kiểm duyệt?”. Nhà văn Diêm Liên Khoa cho biết ông “rất sợ sẽ có độc giả nào đó hỏi về vấn đề kiểm duyệt của Trung Quốc vì nó khá nhạy cảm, nhưng cuối cùng vẫn không thể tránh khỏi chủ đề hấp dẫn này”. Ông khẳng định: “Tôi có kinh nghiệm phong phú về vấn đề này. Tôi đã qua giai đoạn không có tự kiểm duyệt và kiểm duyệt. Sau 50 tuổi, tôi nhận ra người khác có thể kiểm duyệt tôi nhưng tôi không thể tự kiểm duyệt chính mình. Tôi không thể nào kiểm soát được việc kiểm soát của người khác nhưng tôi kiểm soát được sự không kiểm soát của chính mình”. Nhà văn họ Diêm còn cho biết ông không cổ vũ những người trẻ viết như ông. Cuộc sống mới là quan trọng hàng đầu và “sống được” mới là quan trọng nhất. Khi những vấn đề cơ bản của cuộc sống chưa giải quyết được thì chưa thể nói đến chuyện viết lách. Với ông, khi viết mà không nghĩ đến chuyện xuất bản thì đó là tự do tuyệt đối về sáng tác ■

Dịch giả Quế Sơn, người chuyển ngữ cuốn

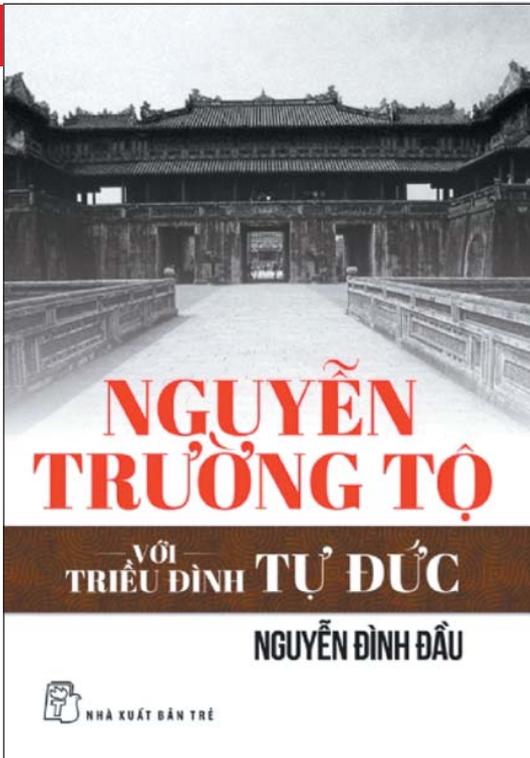
Diêm Liên Khoa - một đại diện cho xu hướng văn học hậu XHCN

Diêm Liên Khoa là nhà văn thời danh của Trung Quốc. Độc giả Việt Nam biết đến ông qua các tác phẩm: *Phong nhã tụng*, *Kiên ngạnh như thủy*, *Đình Trang mộng*...

Trước đó, Diêm Liên Khoa đã có buổi tọa đàm “Khám phá tiểu thuyết” được tổ chức ngày 5/4 tại Hà Nội. Ông cho biết sắp tới sẽ có thêm 5 quyển sách của ông được dịch và in tại Việt Nam. *Tứ thư* là tác phẩm mới nhất của ông vừa được ấn hành vào giữa tháng 4 năm nay.

Trao đổi bên lề buổi giao lưu với *Bản tin ĐHQG-HCM*, PGS.TS La Khắc Hòa cho biết: “Diêm Liên Khoa là nhà văn lớn. Với tôi, ông ấy đại diện cho một xu hướng. Nếu quan sát, ta sẽ thấy xuất hiện ở Nga từ những năm 1970 dòng văn học hậu hiện thực xã hội chủ nghĩa và tôi đặt Diêm Liên Khoa trong dòng chảy ấy. Hiện thực trong xu hướng văn học này không chỉ đơn giản là hiện thực ngoài đời mà còn là hiện thực văn học một thời. Ở Việt Nam ta có thể bắt gặp xu hướng này trong các tác phẩm của Nguyễn Hữu Thiệp, Đặng Thân...”

TRÊN KÊ SÁCH

Nguyễn Trường Tộ với triều đình Tự Đức do NXB Trẻ ấn hành vào năm 2013.

Nguyễn Trường Tộ trước cuộc xung đột hệ hình tư duy

Phan Nhật Anh

Quốc đế đến cuối đời ôm hận bằng đôi câu thơ cổ: *Nhất thất túc thành thiên cổ hận/ Tái hồi đầu dĩ bách niên thân* (Một bước sa chân muôn thuở hận/ Quay đầu thân thể đã trăm năm). Nguyễn Trường Tộ tuy có tài năng, nhưng như Trương Vĩnh Ký hay Phạm Quỳnh, cũng chỉ để phục vụ cho thực dân Pháp.

Tại sao quanh ông, các sử gia lại có nhiều quan điểm đến vậy? Phải chăng ông đã đứng trước những khúc ngoặt của lịch sử mà những giảng mắc của thân thể và thời cuộc đã làm ông trở nên phức tạp hơn? Một xuất thân từ người Công giáo, thụ đắc sở học Tây phương, nhận ân huệ của các giáo sĩ thừa sai và lại là cái tên nổi trội trong dòng chủ lưu giảng hòa với Pháp. Một thời cuộc định mệnh khi tiến trình giao lưu Đông - Tây mà sự chuyển biến mạnh mẽ lại mở ra ngay triều Tự Đức, nơi bước đầu của nó do chưa có sự thấu hiểu lẫn nhau, đã dẫn đến cuộc xung đột quân sự dưới hình thức xâm lược, thôn

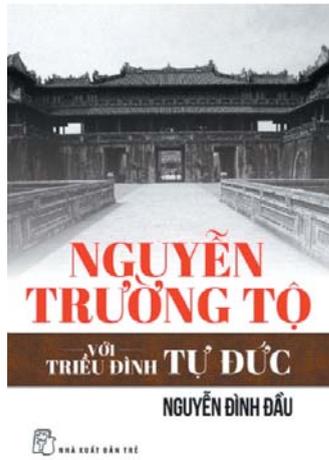
C ho đến nay, khi khảo luận về Nguyễn Trường Tộ, giới sử học đều xoay quanh ba quan điểm¹: Một là đặt ông trong vị trí đối sánh với triều đình Tự Đức, mà ở đó nỗ lực canh tân của ông đã bị sự ngu muội của triều đình Tự Đức khước từ. Hai là phê phán ông vì đã đặt niềm tin vào triều đình mục nát mà không dựa vào sức dân để thực hiện cải cách. Tuy nhiên quan điểm này vẫn nhìn nhận, đánh giá ông với những cố gắng canh tân trong khoảnh khắc tồn vong của dân tộc. Ba là đả kích ông, Nguyễn Trường Tộ - một kẻ phản

tính của bên mạnh hơn. Những liên hệ giữa giáo sĩ thừa sai với Pháp và người bản xứ theo đạo đã trở thành mối nghi kỵ thâm căn đối với triều đình.

Nhưng, phải chăng vì lẽ đó mà những nỗ lực canh tân của ông, về cơ bản, đã bị triều đình Tự Đức phớt lờ? Hay vốn tự thân những bản điều trần của ông đã là giấc mơ không tưởng đối với xã hội đương thời? *Nguyễn Trường Tộ với triều đình Tự Đức* của Nguyễn Đình Đầu là một công trình đầu tiên về quan điểm nghiên cứu đầu tiên (như đã nêu trên) nhưng cốt làm sáng tỏ mối quan hệ của Nguyễn Trường Tộ với triều đình Tự Đức, thông qua khảo cứu các bản điều trần cũng như dựa trên bộ chính sử đồ sộ *Đại Nam thực lục chính biên*.

58 bản điều trần (còn lưu giữ được đến ngày nay) của Nguyễn Trường Tộ dâng Tự Đức từ năm 1863 đến năm 1871, tựu trung đều xoay quanh 11 vấn đề²: Chính trị, tôn giáo, quốc phòng, ngoại giao, thương nghiệp, giáo dục, nông nghiệp, công nghiệp, tài chính, văn hóa phong tục và công tác xã hội, từ thiện. Trong đó, nổi bật những quan điểm về tự do tôn giáo để thực hiện đoàn kết dân tộc; đề cao lối thực học, nhấn mạnh những kiến thức về kỹ thuật, khoa học; chủ trương mở rộng bang giao với các nước phương Tây, đặc biệt là Anh, liên kết Cao Miên và Xiêm ngõ hầu làm suy yếu nước Pháp.

Những cải cách đó lẽ nào triều đình Tự Đức không đủ tiềm lực thực hiện? Điều gì đã khiến Tự Đức khước từ đến vậy? Khi đại đồn Chí Hòa (vốn là biểu tượng của ý chí chiến đấu cùng sự thắng thế của phe chủ chiến) bị đập tan (1861) dẫn đến ký kết hiệp ước Nhâm Tuất 1862, Tự Đức hẳn nhiên đã nghiêng về phía chủ hòa. Nhưng đi cùng với đó là tâm lý khiếp sợ Pháp. Sự khiếp sợ ấy phải chăng hoàn toàn đánh mất niềm tin nơi bản thân Tự Đức? (Vị tướng dũng mãnh nhất và người duy nhất Tự Đức có thể lựa chọn để kháng Pháp - Nguyễn Tri Phương đã tử trận. Yếu tố nhân lực không còn?). Thực ra, Tự Đức không hoàn toàn đánh mất niềm tin đến vậy. Ngay trong năm 1866, Tự Đức đã phái Nguyễn Trường Tộ cùng Hồ Văn Long đi từ Quảng Bình trở ra Bắc để tìm kiếm than mỏ. Ngay sau đó, vào tháng 8 cùng năm, Tự Đức đã

điều Nguyễn Trường Tộ, Nguyễn Điều và giám mục Gauthier Hậu sang Pháp thuê thợ và mua máy móc³.

Vậy điều gì thực sự đã xảy ra trong mối quan hệ giữa Tự Đức và Nguyễn Trường Tộ thông qua các bản điều trần? *Nguyễn Trường Tộ với triều đình Tự Đức* của Nguyễn Đình Đầu dù không đi đến một kết luận cụ thể nào trong mối quan hệ ấy nhưng qua đó có thể nhận thấy rằng: “Triều Tự Đức rất Nho, quá nhiều nhà Nho. (...). Nó không phải hỏng

vì các nhà Nho thiếu tinh thần chăm lo việc nước hay ít đạo đức hơn trước mà nguy hại vì họ quá đạo đức theo kiểu nhà Nho và làm một chức năng hoàn toàn không phù hợp: cầm quyền cai trị một nhà nước”⁴. Nho giáo chính là căn nguyên, là vòng cương tỏa trong mối quan hệ giữa triều đình Tự Đức và Nguyễn Trường Tộ.

Phản ứng của triều đình Tự Đức với Nguyễn Trường Tộ không chỉ là biểu hiện thuần túy, đơn lẻ, mà nó còn là biểu hiện của nhận thức chung nơi các quốc gia phương Đông trong cuộc “xung đột quyết liệt giữa ba hệ hình tư duy: chủ nghĩa Marx, chủ nghĩa tư bản và Thiên chúa giáo với tư tưởng Nho giáo đang thử những hơi thở cuối cùng của nó”⁶ từ cuối thế kỷ XIX đến đầu thế kỷ XX.

Nguyễn Trường Tộ với triều đình Tự Đức, mối quan hệ này (giữa nhà lãnh đạo và giới trí thức) được đặt trong vòng cương tỏa của hệ hình tư duy thuở trước, hẳn là điều đáng ngẫm, đáng luận trong buổi giao thời hiện nay ■

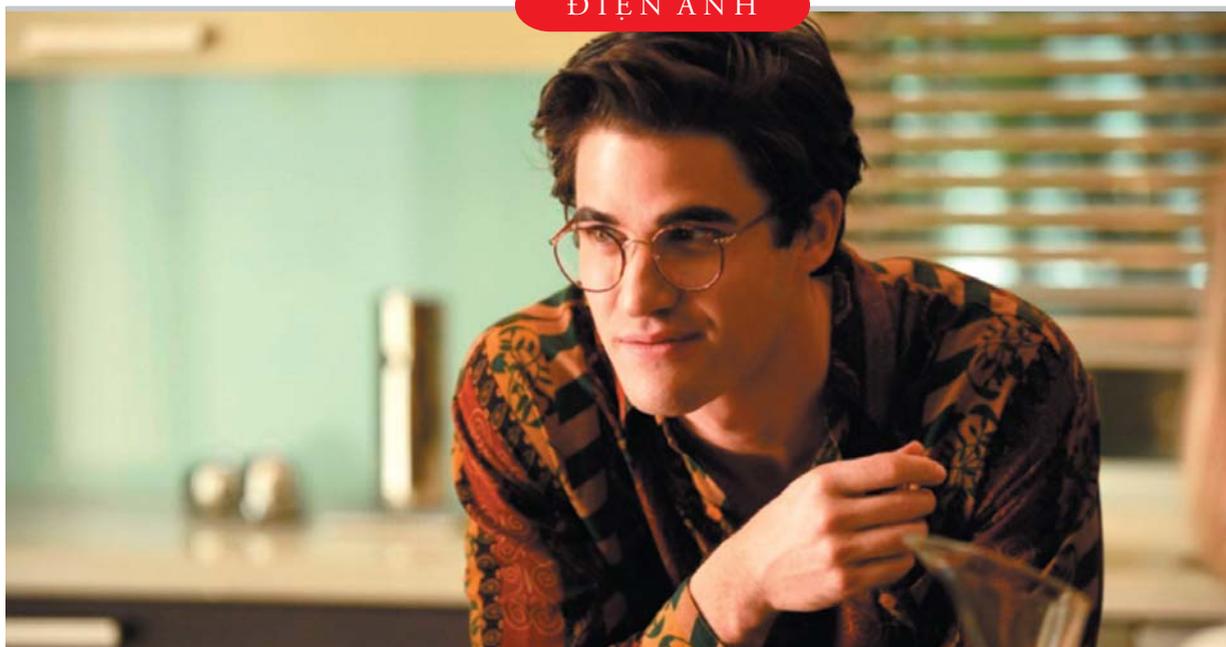
* Chú thích:

(1), (6): Dương Ngọc Dũng (2014), *Nguyễn Trường Tộ trong hồ đên nhận thức cuối thế kỷ XIX*, trích từ *Nguyễn Trường Tộ, Hôm qua và hôm nay* (Nhiều tác giả), NXB Tri Thức.

(2): Vương Đình Chử (2014), *Những đề nghị cải cách của Nguyễn Trường Tộ*, trích từ *Nguyễn Trường Tộ, Hôm qua và hôm nay* (Nhiều tác giả), NXB Tri Thức, 2014.

(3): *Đại Nam thực lục*, tập 7, NXB Giáo Dục, 2007.

(4): Trần Đình Huợu (2007), *Trần Đình Huợu - Tuyển tập tập 1*, Trần Đình Vương tuyển chọn, NXB Giáo Dục.

Tùng cử chỉ, hành động của tài tử Darren Criss trên màn ảnh đều bộc lộ sự hóa thân xuất sắc trong vai diễn. Ảnh: FX

HỌ MUỐN ĐƯỢC CÔNG NHẬN NHƯ CHÚNG TA

The Assassination of Gianni Versace: American Crime Story (tựa Việt: Truyện hình sự Mỹ: Âm sát Gianni Versace) không chỉ đào sâu khoảng cách giàu nghèo trong xã hội Mỹ mà còn vạch trần những góc khuất trong cộng đồng LGBT.

Thế Sang

Đồng tính không còn là câu chuyện đẹp và buồn

The Assassination of Gianni Versace: American Crime Story gồm 9 tập, là mùa thứ hai của loạt phim *American Crime Story*, được công chiếu trên kênh FX. Với kết cấu vòng tròn, bộ phim mở đầu bằng một buổi sáng thanh bình ở bãi biển Miami (Ý), nhà sáng tạo, thiết kế thời trang huyền thoại Gianni Versace (Édgar Ramírez đóng) thức dậy và đi mua báo. Trên đường về, ông bị bắn chết ngay trước cửa nhà mình. Kết thúc tác phẩm là cái chết của kẻ đã giết ông, Andrew Cunanan (Darren Criss thủ vai). Cả hai trường đoạn này đều được lồng ghép trên nền

nhạc *Adagio in G minor* (tức Adagio cung Sol thứ) của thiên tài soạn nhạc người Ý Tomaso Albinoni (1671-1750) tạo nên âm hưởng bi đát của kiếp người hòa lẫn với định mệnh nghiệt ngã xuyên suốt bộ phim.

Thông qua cuộc đời của bộ đôi nhân vật này, bộ phim đã khắc họa sinh động sự phân hóa giàu nghèo trong xã hội. Xuất phát điểm của họ khá giống nhau: Versace đam mê thời trang từ nhỏ, được người mẹ tuyệt vời của ông ủng hộ hết mình còn Andrew được người cha gốc Philippines của mình cưng chiều hết mực, ông sẵn sàng làm mọi thứ vì cậu. Thế nhưng, ngã rẽ dòng đời lại đưa họ vào những hoàn cảnh trái ngược nhau. Nếu cuộc đời của Versace là những tháng ngày đi lên trên nấc thang danh vọng thì Andrew hoàn toàn ngược lại. Cha cậu vì vương vòng lao lý nên phải lẩn trốn ở Philippines khiến Andrew bất mãn với mọi thứ. Cậu phải bán thân kiếm sống, lang chạ thân xác với muôn người để tìm miếng ăn. Trong khi đó, Versace sống trong nhung lụa, có bạn trai ngày đêm bên cạnh. Versace là một tài năng thực thụ còn Andrew ngoài sự khoác lác chẳng có gì hết, nhưng cậu luôn đem lòng đố kỵ với thiên tài thời trang người Ý Gianni Versace.

Đối tượng chính mà bộ phim đề cập là người đồng tính. Thế nhưng *The Assassination of Gianni Versace* không sa lầy vào những đoạn mua bán thân xác hay chuyện phòng the nhạy cảm. Những chi tiết ấy chỉ tạo nền cho những góc khuất về giàu nghèo lẫn thân phận con người trong xã hội hiện đại. Tuy là phim cải biên (dựa trên quyển sách lấy cảm hứng từ vụ ám sát Versace vào cuối thập niên 90 - *Vulgar Favors: Andrew Cunanan, Gianni Versace, and the Largest Failed Manhunt in U. S. History* của Maureen Orth) nhưng các nhà làm phim đã thổi vào tác phẩm hơi thở của cuộc sống hiện đại, vẫn còn nóng hổi đến tận hôm nay.

Tông màu trong phim là một trong những yếu tố tạo nhiều ấn tượng cho khán giả. Đó là những tông màu nóng, chói lọi, sặc sỡ và có phần giả tạo như chính sự bịa đặt của Andrew. Hình ảnh cái đầu Medusa trong thần thoại Hy Lạp trở thành biểu tượng xuyên suốt của bộ phim. Nó không chỉ là biểu tượng của riêng nhãn hiệu thời trang Versace danh tiếng toàn cầu mà còn là biểu trưng cho sự phức tạp.

Tận cùng của bi kịch được thừa nhận

The Assassination of Gianni Versace: American Crime Story nhận được “mua lời khen” từ giới phê bình lẫn khán giả. Trước tiên là tài tử Darren Criss. Anh đã hóa thân xuất sắc vào vai tội phạm Andrew, từ lời nói, nét nhăn mặt, nhú mày, những cử động của vầng trán hay miệng, điệu nhảy có một không hai trên truyền hình... đều toát lên vẻ đồng bóng không thể trộn lẫn với bất kỳ ai. Nhiều khán giả cho rằng lối diễn xuất của Darren Criss đã tạo nên những cảm xúc độc đáo nhất về người đồng tính từ trước đến nay trên màn ảnh. Trong phân cảnh ở tập 1, Andrew gạt một ông khách già khụ để vào khách sạn. Tại đây anh đã bắt vị khách này tham gia trò chơi kỳ quái của mình, còn bản thân lại nhảy trên điệu nhạc *Easy Lover* của Phil Collins khiến khán giả phải ngượng chín cả mặt. Trong chương trình *The Late Late Show* do James Corden dẫn vào tháng 3 năm ngoái, khi James “bóc phốt” đoạn nhảy của Darren, các khán giả nữ đã hò hét trong sự phấn khích vì màn nhảy của nam diễn viên. Với vai diễn Andrew Cunanan, Darren Criss đã được trao giải Emmy danh giá. Anh xuất sắc vượt qua nhiều đối thủ nặng ký khác để ẵm tượng vàng. Khi nam diễn viên được xướng tên, cả khán phòng vỡ òa vì chiến thắng của anh rất xứng đáng.

Andrew Cunanan trong phim là một hình tượng điển hình. Bởi ta dễ dàng bắt gặp nhiều người đồng tính tại các buổi hội hè, quán bar, thậm chí trong những nơi sặc mùi hàn lâm như viện bảo tàng, sân khấu... Nhưng Andrew khác họ ở chỗ: nhân vật này

luôn muốn vươn lên “phía trên”, sống một cuộc đời sang trọng, xa hoa. Không như những trai bao khác, Andrew có một lòng tự tôn cực kỳ cao. Anh chỉ muốn được khen, rất muốn nhận những phản hồi tích cực về mình. Khi Andrew bị FBI lùng bắt sau khi giết chết Versace, một người bạn của anh được triệu tập để hỏi cung. Người bạn ấy hỏi ngược lại FBI rằng: “Bộ máy các anh chỉ có bấy nhiêu người thôi sao? Andrew là một người đồng tính rất khác với bọn hoang đàn chúng tôi. Anh ấy luôn tìm cách nâng cao đầu mà sống, và hơn ai hết, Andrew chỉ muốn được công nhận”. Đoạn thoại này rất đắt, bởi nó cho thấy đây không chỉ là một Andrew trai bao mà khán giả đang xem. Bất kỳ người đồng tính nào cũng là Andrew. Họ - cộng đồng LGBT - khát khao muốn được công nhận như những người bình thường.

Thế giới trong tác phẩm, số phận người đồng tính rất nghiệt ngã, họ sống lay lắt, bám víu. Andrew phải che giấu thân phận của mình, trốn hết nơi này đến nơi khác. Còn bạn anh phải kiếm ăn và sống vất vưởng ở một khách sạn ngoài bãi biển. Tình nhân của Andrew cũng mang số phận đặc biệt. Đó là câu chuyện về anh chàng từng phục vụ trong hải quân Mỹ, phải xin giải ngũ vì sợ ảnh hưởng đến tính mạng mình. Đó còn là cậu trai phải ráng học thành tài ngành kiến trúc mới dám nói giới tính thật của mình cho bố biết. Bạn trai của Versace cũng không khá khẩm hơn, phải sống bám víu vào thiên tài này. Khi Versace chết đi, anh ta rơi vào đường cùng nên tự vẫn. Ngay cả Versace khi đi khám bệnh cũng phải trùm kín như... ninja vì sợ người khác nhận diện. Thế giới người đồng tính trong phim được tái hiện song hành cuộc sống của những người dị tính, tạo nên những hố thẳm nhân tính của xã hội hiện đại. Đạo diễn phim *Roma*, Alfonso Cuarón, từng phát biểu: “Con người ở đâu cũng là con người”. Nhưng người đồng tính trong *The Assassination of Gianni Versace: American Crime Story* dường như không được đối xử như vậy!

Nghịch lý của Andrew là một kẻ đầy ắp mơ mộng nhưng phải sống bám bằng nhục dục. Không chỉ vậy, nạn nhân mà anh ta giết lại chính là những người đồng tính. Đó dường như là sự giằng xé tột cùng nhất, bi đát nhất giữa những khát khao được thừa nhận cùng dục vọng của bản thân (khi giết hại những kẻ cũng giống như mình). Có lẽ khán giả phần nào nhận ra bên trong nhân vật luôn ẩn chứa sự ghen ghét và đố kỵ đối với người đồng tính. Do đó nhân vật Andrew chứa đựng nhiều hơn những gì mà ta có thể bàn tới, nhất là trong hành trình muốn được công nhận như một người bình thường, sống một cuộc sống lương thiện của một con người ■

INDIE - nốt trầm xao xuyến

Indie là dòng nhạc kén người nghe, thế nhưng những thành công cho đến nay đã chứng tỏ rằng bên cạnh nhạc chính dòng (mainstream), indie đã tạo dựng một thế giới riêng dành cho những tâm hồn yêu sự tự do, phóng khoáng.

Hoàng An

Lê Cát Trọng Lý
là một nhân vật hiếm hoi
của giới indie Việt.

“Indie” hay “Independent music” được người chơi hiểu là “âm nhạc độc lập”. Xét về cách thức hoạt động, bản chất của indie hoàn toàn tách biệt với âm nhạc thị trường bởi những ca nhạc sĩ hay ca khúc indie ra mắt trước công chúng đều sản xuất bằng quá trình độc lập.

“Khai sinh” từ trời Tây

Các nghệ sĩ indie thường không cần một chiến lược quảng bá rầm rộ hay đứng sau hậu thuẫn là một công ty truyền thông “mát tay” trong làng giải trí quảng cáo cho sản phẩm, đánh bóng tên tuổi của mình. Thứ khiến indie mạnh dạn tạo nên một thế giới riêng trong cao đoạn phát triển âm nhạc số, điện tử, đặc biệt khi thị trường chung dần mất hút những giai điệu vàng đấy là nền tảng của tự do, không khuôn khổ. Indie đã và đang kéo phăng mọi giai điệu ra khỏi những giới hạn vốn có, tạo nên những câu từ ấn tượng, đậm chất đời trong loại hình nghệ thuật âm nhạc này.

Xu hướng âm nhạc độc lập (indie) khởi sinh vào thập niên 80, 90 của thế kỷ XX tại châu Âu gồm các thể loại như Indie Pop, Indie Rock và Indie Folk. Những cái tên xuất hiện đầu tiên không để lại dấu ấn đáng kể vì họ gặp khá nhiều khó khăn trong khâu sản xuất: họ phải tự hòa âm, phối khí, thu âm ca khúc của mình. Hơn nữa, sản phẩm của họ dưới hình thức audio phát

trên các trang mạng hay Soundcloud nên khó tiếp cận lượng khán giả đông đảo.

Một nghệ sĩ Indie được rất nhiều người biết đến chính là Gotye. Ca khúc *Somebody that I used to know* anh hát cùng Kimbra từng “gây bão” trên Billboard và các bảng xếp hạng âm nhạc lớn nhỏ tại Mỹ năm 2011. Cũng không thể không nhắc tới những ca khúc thuộc thể loại Indie Rock làm mưa làm gió ở khắp nơi trên thế giới như *Radioactive* của Imagine Dragons hay giai điệu đầy ma mị của nữ ca sĩ Lana Del Rey như *Video games*, *Born to die*, *Summertime sadness*. Theo đó, xu hướng indie “được mùa” lan rộng sang các nước châu Á với các nhóm nhạc như Nell, Urban Zakapa, Busker Busker, Epitone Project, 10cm hay Lavagance - nhóm nhạc Indie Pop đến từ Slovakia. Tất cả nghệ sĩ, nhóm nhạc này có điểm chung là tự thân vận động trong mọi hoạt động của mình vì thế họ trở nên quen thuộc với hình ảnh những gã sống “quên mình” cùng giai điệu, đúng như khẩu hiệu “DIY” (Do it yourself).

“Cú hích” ở thị trường Việt Nam

Indie thừa thắng xông lên vào thị trường âm nhạc Việt Nam. Những gương mặt đậm phong cách riêng, được nhận xét rất đời, rất tình như Lê Cát Trọng Lý, Trần Trung Đức, “Hoàng tử indie” Vũ, các nhóm nhạc tạo nên cơn gió lạ như

Ngọt, DALAB, Cá hồi hoang... tiêu biểu cho lớp nghệ sĩ trẻ đầu tiên thuộc giới indie đang ngày càng phát triển. Họ tạo nên bước chuyển mình chuyên nghiệp với nhiều giải thưởng âm nhạc danh giá, sản phẩm hit, concert liên tục cháy vé. Nhìn chung, xu hướng này còn khá non trẻ khi đứng chung với mảng đối lập là nhạc chính dòng (mainstream) gồm nhiều tên tuổi nổi bật như Hồ Ngọc Hà, Sơn Tùng MTP, Noo Phước Thịnh... Tuy nhiên, những giá trị mới từ indie là tín hiệu tích cực cho sự phát triển ngày càng nở rộ của âm nhạc Việt Nam, tồn tại song song nhiều xu hướng, trào lưu không thua kém gì âm nhạc quốc tế.

“ Tìm đến indie, người nghe như có cơ hội dạo chơi vào vùng đất của sự tự do, phóng khoáng bởi những ca từ bất tri, ngộ nghĩnh. Những bài hát độc lập sáng tác, phá chấp mọi khuôn khổ, thoát ly ràng buộc trong giai điệu nên đôi khi không dễ “bắt tai” như các ca khúc thị trường, nhạc điện tử.

Indie kén người chơi bởi không phải ai dần thân cũng có thể trở thành một nghệ sĩ indie thực thụ. Họ cần tài năng, sở trường khác nhau để biên dựng bài hát và tự xây dựng hình ảnh của mình bằng con đường duy nhất là chứng minh cho công chúng thấy chất lượng sản phẩm. Ngọt là nhóm nhạc hội tụ đủ những nhân tố lạ khiến nhạc sĩ Quốc Trung ca ngợi ban nhạc là “những cá tính không na ná”, hay nhạc sĩ Đỗ Bảo cũng nhận xét Ngọt có tư duy âm nhạc mới mẻ, một tinh thần không trộn lẫn. Ngọt thành lập và định hướng nhóm theo dòng Indie Pop từ cuối năm 2013. Đến năm 2014, Ngọt quyết định ra mắt trên mạng xã hội bằng những bài hát tự sáng tác với các thành viên Trọng Thắng sáng tác phần nhạc và lời, hát, guitar; Nam Anh chơi trống; Bình Tuấn làm lead guitar sau này được Chí Hùng thay thế. Năm 2015, Ngọt có thêm Việt Hoàng ở vị trí bass. Sau Giải thưởng Âm

nhạc Cống hiến cho *Bài hát của năm* cũng như *Nghệ sĩ mới của năm* (2018), Ngọt càng tự tin hơn với con đường nghệ sĩ indie “Âm nhạc với chúng tôi như cuộc chơi, nhưng đã chơi thì phải chơi cho tử tế”.

Tìm đến indie, người nghe như có cơ hội dạo chơi vào vùng đất của sự tự do, phóng khoáng bởi những ca từ bất tri, ngộ nghĩnh. Những bài hát độc lập sáng tác, phá chấp mọi khuôn khổ, thoát ly ràng buộc trong giai điệu nên đôi khi không dễ “bắt tai” như các ca khúc thị trường, nhạc điện tử. Có lẽ vì thế khi một nghệ sĩ indie được khán thính giả biết đến thì chắc chắn đó phải là người có màu sắc âm nhạc riêng và cá tính. Tính đến nay, Lê Cát Trọng Lý là một nhân vật hiếm hoi của giới indie Việt, nuôi trong mình một chất nhạc tự sự, giàu tính triết lý về cuộc đời, lẽ sống. Những ca khúc của cô là lời tự tình của một kẻ “khù khờ” chơi nhạc. *Nhiều người ôm giấc mơ, Con bão nghiêng đêm, Thương...* của Lý đã làm nên hình ảnh một kẻ say mê cầm đàn thủ thi chuyện đời.

Chỉ có một chữ “thật”

Những ca khúc indie chậm chậm bước đến, vén màn tâm hồn người nghe, đối thoại bằng thanh âm cùng chủ nhân của bài hát. Indie không phải là cái tên đại diện cho phong cách âm nhạc, đứng riêng như thể loại Pop, R'nB, EDM mà chỉ xu hướng chung cho thế giới âm nhạc, nơi những nghệ sĩ sáng tạo hoàn toàn độc lập, dựa trên ngẫu hứng, tính cách, tâm trạng của chính mình. Đa số những sáng tác ở indie đều giàu tính tự sự và trữ tình. Ca sĩ indie kể cho người nghe những câu chuyện riêng của họ. Nhưng từ lâu âm nhạc luôn tìm kiếm sự đồng điệu, và chỉ khi nghe đi nghe lại nhiều lần một bài hát có ca từ đúng tâm trạng, “hợp người hợp cảnh” ca khúc mới dễ đi vào lòng người, biến thành những nốt riêng đầy chân thật khó quên cho giới mộ điệu. Chính điều này đã làm không ít người nhầm lẫn indie là tên gọi chỉ thể loại nhạc quy định một phong cách nhất quán.

Công chúng của xu hướng này là những người trẻ, giàu chất nghệ sĩ, hoặc đơn giản chỉ là những người thêm một bài hát... nói hộ lòng mình. Nhiều ý kiến cảm nhận về indie cho rằng “Tôi thích nghe vì đơn giản nó thật”, “Âm nhạc của nó làm tâm hồn tôi đâu đó sống lại”.

Còn tôi chọn miêu tả indie bằng một chữ “tình” - một nốt trầm xao xuyến ■

Quốc Thái mơ ước làm về biên tập báo chí bên cạnh việc xuất bản sách.
Ảnh: Nguyễn Nhung

Đem buồn hong khô dưới nắng

Đó là tựa cuốn sách của Lương Quốc Thái, sinh viên năm I Khoa Ngôn Ngữ, Trường ĐH KHXH&NV ĐHQG-HCM - chính thức phát hành vào tháng 3 vừa rồi với số lượng 2.000 bản. Sau một năm đầy kiên trì, Quốc Thái đã hoàn thành được giấc mơ từ thời THPT là được cầm trên tay cuốn sách của riêng mình.

Nguyễn Nhung - Ngọc Thảo

Bản thảo bị từ chối suốt một năm

Từ những dòng trạng thái về xúc cảm và nỗi buồn trên Facebook, Lương Quốc Thái đem nó vào bản thảo đầu tay của mình. Lần đầu Thái viết vồn vện 20 trang, sửa vài lần lên hơn 100 trang. Khoảng thời gian ôn thi cuối cấp, Thái viết 50 trang trong một tuần theo yêu cầu của nhà xuất bản. "Khi đó, bạn bè ngày đêm ôn thi đại học, mình cũng miệt mài sáng tối để... viết bản thảo. Áp lực kinh khủng nhưng mình không

hiểu sao vẫn cứ muốn viết mà thôi" - Thái cười nhớ lại.

Thế nhưng may mắn không mỉm cười với Thái. Ba tháng tiếp theo, không có một hồi âm nào từ nhà xuất bản. Thái kể: "Sau đó mình biết do mình là tác giả trẻ nên sách khó xuất bản. Mình tiếp tục chỉnh sửa và gửi những nơi khác nhưng tình hình vẫn không khả quan hơn. Đã có lúc, mình cảm thấy tuyệt vọng và nghĩ rằng mình không hợp với văn chương, không có duyên để viết sách".

Một ngày, khi đang lang thang ở nhà sách như mọi khi, Thái tìm được thông tin của một công ty truyền thông tên Winbooks. Suy nghĩ rồi đánh liều, Thái lấy thông tin và nộp bản thảo cho công ty này. Thái tự nhủ: "Đây là nơi cuối cùng mình gửi bản thảo! Nếu không được thì mình sẽ không viết sách nữa". Rồi giữa lúc học năm I, Thái nhận được tin không gì vui bằng: bản thảo của mình được thông qua và sắp xuất bản. "Có lẽ cũng là cái duyên!" - Thái nghĩ.

Chất liệu chính của *Đem buồn hong khô* dưới nắng được Thái chất lọc từ những câu chuyện của bản thân, bạn bè và những người xung quanh. Đó là chuyện tình đơn phương ba năm của Thái, chuyện bạn thân "mưa" của cô bạn cực

thân với Thái, chuyện buồn phiền của những cô cậu học trò "cảm nắng" nhau. Tất cả được Thái chia sẻ một cách nhẹ nhàng, gần gũi đủ để ủi an, xoa dịu những trái tim mới lớn còn chông chênh giữa cuộc đời.

Dù vậy, đối với Thái cuốn sách này chủ yếu viết theo bản năng nên còn ngô nghê và buồn bã lắm. Muốn đi xa, Thái cần có sự trải nghiệm nhiều hơn, trưởng thành hơn. Môi trường đại học đang giúp Thái dần có được những điều đó. Thái tâm sự: "Mỗi bài viết, mỗi cuốn sách có cái hay riêng của nó và nên để dành cho độc giả đánh giá, mình không nên tự nhận định hay dở". Thái lấy câu "Mỗi năm một cuốn sách" như một phương châm để nhắc nhở bản thân phải cố gắng trong từng ngày.

Viết sách là cái "nghiep"

Hãy dùng một từ để nói về bản thân? Lương Quốc Thái đáp nhanh: "Viết". Thái cho biết mình là người "mê viết và nghiện đọc", cả tản văn lẫn tiểu thuyết từ những năm cấp 3. Và khi bạn quá thích một cái gì, bạn sẽ muốn tự tay làm ra nó. Thế là Thái lao vào thử sức với con chữ, trang văn, tái hiện những quan sát và cảm nhận của mình về cuộc sống.

"Khi ấy cứ nghĩ là viết cho vui thôi, bởi mình rất thích cái cảm giác tạo ra một thế giới riêng, với những nhân vật mà mình có thể gửi gắm tâm tư tình cảm của mình vào họ" - Quốc Thái chia sẻ.

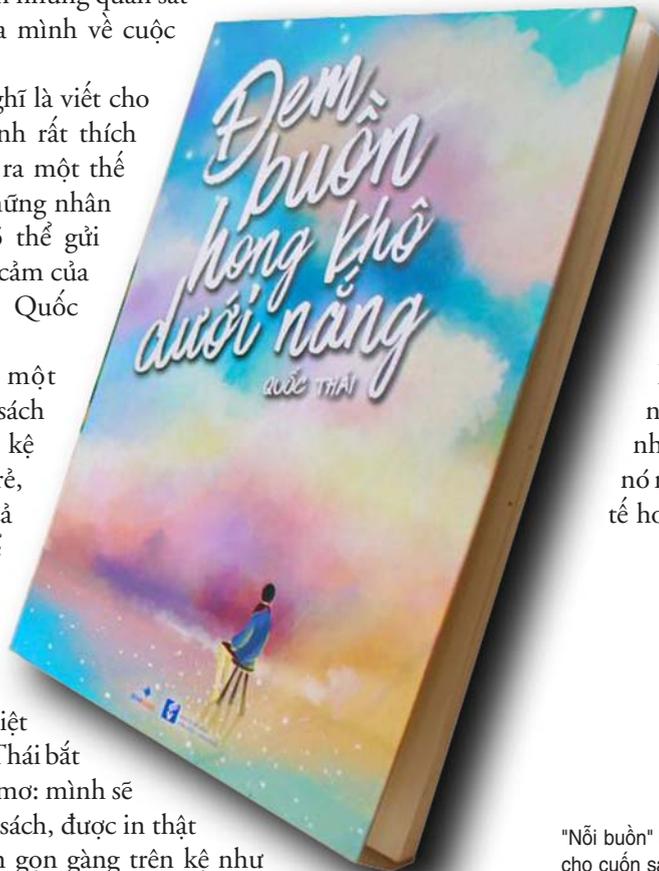
Nhưng đến một ngày khi đi nhà sách ngắm nghía hết kệ sách văn học trẻ, Thái đã dành cả ngày hôm đó để đọc hết cuốn này đến cuốn khác. Thái cảm thấy cái sự ham viết trở đi dậy mãnh liệt trong lòng. Đầu Thái bắt đầu lờn vờn giấc mơ: mình sẽ viết cả một cuốn sách, được in thật đẹp và cũng nằm gọn gàng trên kệ như những quyển sách kia.

Với Thái, viết còn là một cách để quên đi nỗi buồn và áp lực cuộc sống. Thái kể: "Mỗi khi buồn, mình sẽ viết, viết đến một lúc nào đó bản thân thấy nhẹ hẳn mới thôi". Từ đó, Thái bắt đầu xem viết lách như một niềm đam mê và nghiêm túc theo đuổi.

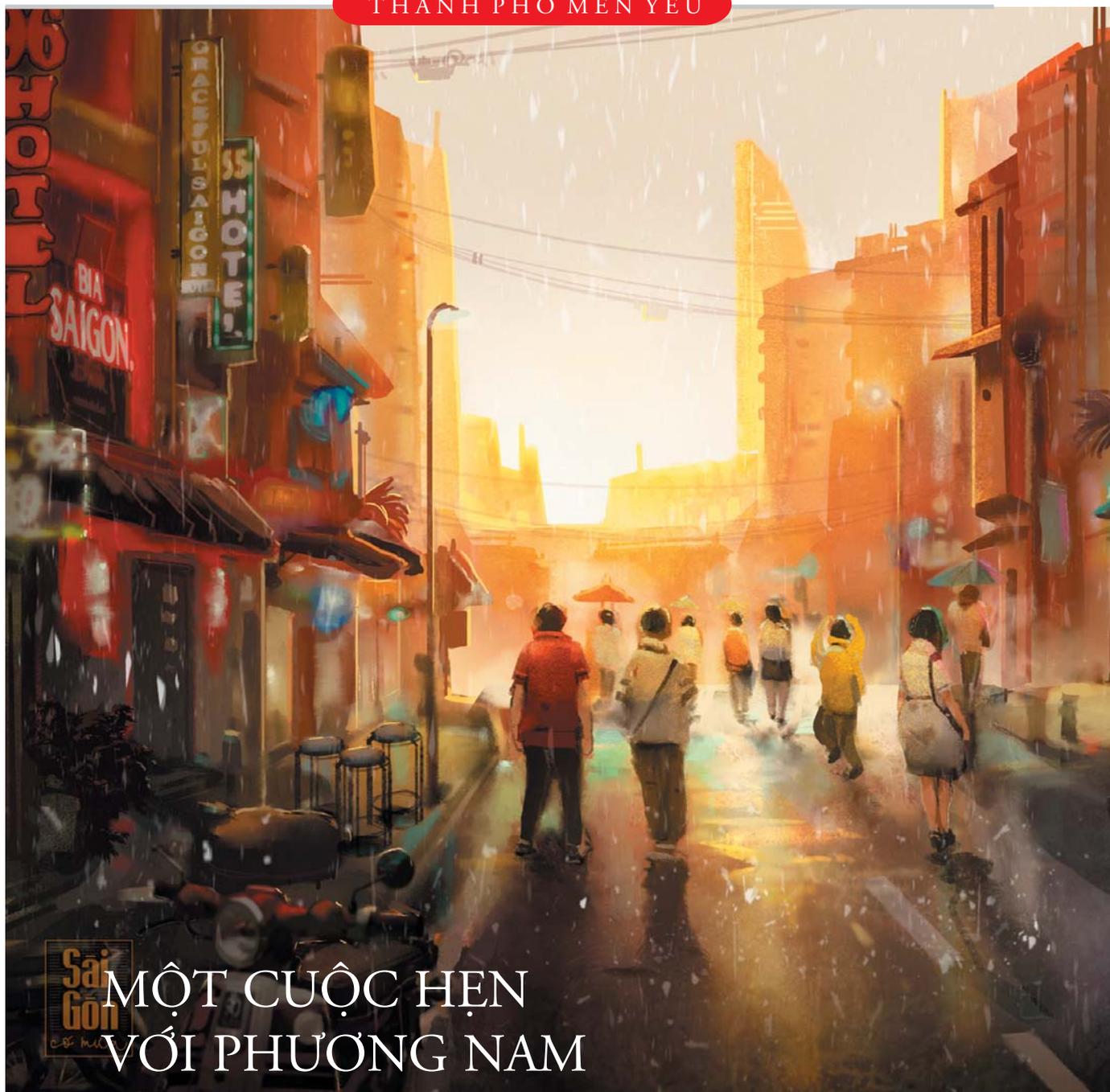
Những bước đi chập chững đầu tiên của Thái trên con đường viết lách chẳng hề suôn sẻ. Rất nhiều lần, tác phẩm của Thái bị chê cười. Thái cười nói: "Mỗi lần như thế mình đều tiếp thu những góp ý, cố gắng từng chút một để hoàn thiện kỹ năng, bút lực. Một bản thảo trước khi nộp cho nhà xuất bản, mình phải chỉnh sửa đến 10 lần mới ưng ý. Mình hài lòng thì mới hy vọng được độc giả đón nhận!"

Vài người nhắc nhở Thái rằng nghề viết lách rất khó khăn. Thái cười cho qua. Bởi đối với Thái, viết là cái nghiệp chứ đâu chỉ là một cái nghề. "Đồng ý viết lách là nghề chẳng mấy dễ dàng nhưng trên đời có nghề nào mà không gặp trắc trở, nhất là lúc 'khởi nghiệp'? Chỉ khi thích ứng được, biết cách vượt qua thách thức thì tương lai tốt đẹp sẽ chào đón bạn" - Thái tâm sự.

Ước mơ lớn nhất của chàng trai Khoa Ngôn Ngữ luôn là làm nghề xuất bản sách. Ngoài ra, Thái được làm biên tập viên báo chí. Thái tiết lộ: "Bản thảo cuốn sách thứ hai đã gửi nhà xuất bản, cuốn sách thứ ba đang viết dở. Nỗi buồn vẫn là chất liệu chính cho những cuốn sách này nhưng mình sẽ thể hiện nó một cách sâu sắc và thực tế hơn" ■

"Nỗi buồn" là chất liệu chính cho cuốn sách đầu tay của Quốc Thái.
Ảnh: NVCC

Sai
Gòn
© B. M. C.

MỘT CUỘC HẸN VỚI PHƯƠNG NAM

Tròn ba tháng trước kỳ thi đại học, tôi tự lên lịch hẹn với phương Nam - một người bạn chưa bao giờ gặp mặt. Bạn ấy khá nổi tiếng và bận rộn nên sẽ không biết tôi là ai, chỉ là tôi đơn phương quan tâm, say mê ngắm nhìn gương mặt kiều kỳ, hấp dẫn đẩy qua một cuốn sổ nhật ký đêm ngược ngày tôi đường hoàng đặt chân đứng trước mặt bạn.

An Nguyễn

“**C**uộc hẹn với phương Nam đã được lưu đến tin nhắn chờ”.
Tình yêu nào cũng không thể quá dần trải và dư thừa. Ngay từ nhỏ tôi chưa thể yêu anh chị mình thật nhiều vì ba mẹ chiếm trọn trái tim tôi. Tôi từng bảo "con yêu mẹ to bằng một nghìn tỷ lần vòng Trái đất" nhưng với người khác tôi chỉ có thể chìa số ngón tay và chân để đo lường mức độ yêu thương. Nếu

tình yêu thuở ấu niên được định lượng bằng chiếc bánh, cái kẹo, một ít quà mẹ dầm dúi riêng cho út khi đi chợ về, chút lời bên vực từ ba để bớt những đòn roi của mẹ... Từng chút từng chút một, sự quan tâm ấy hình thành thứ tình cảm gọi là gia đình. Tình yêu tuổi 18 bắt đầu gắn liền với bầu trời lớn hơn, ba bảo, hãy chọn một thành phố để con yêu vào năm cuối thời học sinh. Phương Nam lắm sự nhiều người, nhấm Sài Gòn vẫn còn rộng lắm à nghen, phải tìm lấy một công việc, một ngành nghề cuốn được bước chân con để bản thân được thay đổi, trưởng thành.

"Con có cảm được mình thích gì không?"

"Con muốn làm gì ngoài con gái rượu của ba nào?"

Cuối cùng, phương Nam sẽ có một mảnh dành riêng cho tôi, cuộc hẹn mang tính bước ngoặt để cho tôi một tư cách, vai trò mới. Chuyến đi này xem ra tôi cá cược khá lớn đấy, nhưng thua một lần sẽ không sao đâu. Từ vô vàn kế sách lóe lên trong đầu nếu hồi nhỏ bị bắt nạt, chạy về nhà với mẹ, âu vẫn là thượng sách.

Một loạt nguyện vọng tôi dành tất cả cho các trường đại học ở Sài Gòn. Hồi đó, Sài Gòn chỉ tùm lùm bằng mấy câu chuyện mẹ kể thời còn đi buôn, là hình ảnh cô chú diễn viên nói giọng ngọt xớt trên truyền hình đã chiếu đi chiếu lại khiến tôi thuộc hết cả lời thoại. Cái tivi mùa nắng cũng như mùa mưa cứ rè rè, hiện đủ bảy sắc cầu vồng làm ba phải leo lên mái xoay chỉnh ăng ten cho rõ nét, đã giúp tôi nuôi giấc mơ đến một phương Nam ngọt như cây kẹo mút được mẹ cho sau khi uống thuốc đắng ngắt cả cổ họng.

"Cuộc hẹn với phương Nam đang được chuẩn bị...".

Thật đã qua rồi những đêm khuya khoát chong đèn học bài, chuỗi ngày ngược nắng băng qua mấy con đường cây cối quên cả mặt trời lặn luyện thi. Sài Gòn tuy không cho tôi cảm giác được sống như cô bé mới lớn đang yêu với lời tỏ tình muộn màng của anh chàng lớp kế bên, cũng không cho tôi làm công chúa của ba ngò trước chiếc xe cup son màu bạc trắng trốn mẹ đi thả diều vào những chiều nắng vỡ đầu nũa. Nhưng nơi đó, sẽ cho tôi một giấc mơ gối đầu, một tương lai không quấn quanh với những điều nhỏ nhặt để làm ta mòn đi. Không xuất hiện bộ dạng ngán ngờ về hiện tại tẻ ngắt của mình, cả vô vàn câu hỏi lơ lửng không ai giải đáp: Sao mình lại chọn một chiếc ghế an nhàn? Một cuộc sống

quay quắt cùng cơn áo gạo tiền khiến bản thân phải chất mốt từng đồng như thế? Cô gái khát sống ngày xưa đâu? Ánh mắt tràn đầy hy vọng anh từng bảo nuốt trọn cả hoàng hôn kia đâu rồi?

"Cuộc hẹn của bạn đã xác lập thành công".

Tôi rụt rè trước phòng chờ ở sân bay. Tổ về bản thân mạnh mẽ lắm khi bước qua cửa an ninh rà soát để tiến vào trong. Mấy lần đi chơi xa trước khác lần này, tôi thấy va-li nhẹ hều, nhưng đầu đó trên khuôn mặt đang ràn rụa nước, cái chân như không nghe lời, thật nặng trĩu nhưng cũng đầy dứt khoát. Mẹ từng thuộc vanh vách giá tiền những món hàng vật tôi thích ăn ở chợ, bao số thu chi gia đình mẹ tính nhẩm vẫn rất siêu... ầy sao cái giá của trường thành, chưa bao giờ tôi nghe mẹ nhắc đến. Có lẽ, "trường thành" là khoản nợ đầu tiên trong tài khoản chính chủ của mỗi người.

Sài Gòn, ngày đặt chân đến đầu tiên.

Tôi hẹn hò với nguyện vọng đầu đời của mình, mọi thứ trong lần ra mắt thật lạ lắm nhỉ?

Qua cửa rà soát tại sân bay, đồng người ập xuống ở cửa ra, đảo mắt kiếm tìm người thân đến đón. Tôi đi nhanh đến trục đường chính, tay nắm chặt càng kéo va-li tìm cách bắt xe về khu ký túc xá để đăng ký phòng ở. Bước chân chần chừ, tâm lý hoang mang trước bao lời mời chào của mấy bác xe ôm, tài xế. Tôi đảo mắt nhìn quanh tìm kiếm gương mặt quen thuộc để dựa vào. Nhưng không một ai chụp lấy ánh mắt của tôi, như một người đến sớm trước cuộc hẹn quan trọng, tôi phải tự tìm bàn, tìm chỗ để ngồi đợi người bạn xa lạ này. Và liệu, phương Nam có ngọt ngào, tử tế với tôi không?

Sài Gòn mở mang tầm mắt tôi bằng những cánh đồng đô thị chỉ chít, san sát những nhà cao tầng, những đại lộ khói bụi khiến người ta khó thở thẩn sau một ngày cuồn chân ở nơi làm việc. Quý thời gian sống ở đây nín tôi chạy theo những đường đua dài hạn không trạm tiếp sức, mòng mòng trong một đồng công việc, cuộc sống mới không dám thốt lên một lời kêu than, nũng nịu với ai. Đêm ngủ lấm mọng, đến bữa ăn cũng chan chất vị nhớ thương. Những ngày đầu đi xa với bất kỳ ai cũng là những bài học mà không thầy cô, trường lớp nào dạy dỗ, song chẳng để gì quên được.

Giai đoạn chuyển tiếp từ học sinh thành sinh viên nằm giữa những cuộc chia tay râm ran hoa phượng đỏ ở quê nhà và những cái hẹn gặp gỡ

ước hẹn bởi cơn mưa "hạ hỏa" ở đất khách. Tôi chứng kiến sự giao thoa của chia ly và gặp gỡ trong một mùa hạ đầy nhớ thương. Mùa hạ không lúc nào làm con người ta thôi xao xuyến. Hạ là mùa đi, nhưng đích thị cũng là mùa về. Đi ở khao khát tìm kiếm và trở về với mong muốn chữa lành những vết thương toang hoác bên trong.

Giấc mơ ba gửi cho tôi ở phương xa mỗi ngày một ít hơn qua những câu dặn dò ba vụng về nhờ mẹ chuyển lời giúp. Mẹ thì lo sức khỏe, ba chỉ mong con gái không yếu đuối, đừng dễ mủi lòng mà ôm nhiều buồn đau. Sống đủ chân thành, dư nhiệt huyết, kiệm nước mắt là lời dặn tôi nằm lòng trong khoảng thời gian xa gia đình.

Ở hai đầu nỗi nhớ, yêu và thương sâu hơn

Ở hai đầu nỗi nhớ, nghĩa tình đậm thắm hơn.

Hai đầu nỗi nhớ, hai phương trời cách nhau 1.000 cây số được rút ngắn bằng một cuộc gọi. Vẫn là cái điện thoại cũ, màn hình đã trầy xước thấy rõ, ống kính mờ nhẫn, thi thoảng không kết nối được wifi, ầy vậy ba mẹ vẫn dùng để gọi tôi hằng đêm, nói đủ chuyện trên trời dưới đất. Đạo này còn cảm vật không nhớ? Tiền ba gửi vô xài đủ hôn, dùng thoải mái đừng tiết kiệm nghen, ba mẹ sống đầy đủ lắm chớ. Ê, mẹ gửi thịt giảm bông vô nữa nha!

Ước mơ của mỗi đứa trẻ là vòng quanh thế gian, điểm chân trên từng cột mốc ở mọi nẻo đường, nhưng ước mơ của mẹ cha là được thấy con về, lui cui cùng mẹ ở góc bếp chấm mút, ăn vụng, cùng xem tivi với cha mà bàn chuyện mai sau, thật lâu thật lâu nữa. Khó ai biết rằng cuộc sống của người thân giờ chỉ còn xoay quanh chuyện con cái. Rõ ràng an nhàn tuổi già không phải là chiếc giường ấm, cái nệm êm mà chính là trong đêm trái gió trở trời, chòang mắt tỉnh dậy vẫn thấy con mình ở bên cạnh, khỏe mạnh, vui cười dù đó là chiêm bao đi chăng nữa...

"Hè về nhà đúng không con?"

Sài Gòn, mùa hạ và nỗi nhớ ràng rịt nhau. Niềm nhớ người yêu chưa kịp dứt, mùa hạ đã nhanh nhẩu kéo về nhảy múa trên từng tán cây hối thúc bước chân chúng ta trở về vòng tay gia đình. Mãi khi dứt bóng hoàng hôn, tôi bỗng nhớ hồi mới hẹn yêu Sài Gòn, cuộc hẹn nảy lên trong ý nghĩ của con bé mới 18 song đến nay cũng là người tình gần một năm. Nhưng cuộc yêu nào cũng cần quãng nghỉ nhỉ, dùng tay, lao nhanh về nhà làm công chúa thôi! ■

Bầy vịt con

Nguyệt Nhi

Sáng mở mắt ra đã thấy bầy vịt con loì nhoi đòi ăn, tụi nó thi nhau kêu "chíp chíp". Thân đứa nào đứa nấy dính nước và bùn lại chu cái mỏ dẹp dơ dơ và đôi mắt tỏ vẻ thơ ngây để mình thương mà cho nắm thóc. Có đứa cà cái mỏ xuống vũng nước mò cái gì trong đó chẳng biết, lát sau chẳng tìm thấy gì quay lại thấy đồng bọn đã đi khá xa, nó chạy đúng kiểu "vịt", cái mỏ nhỏ nhỏ quăng qua quăng lại, hai cái chân bẹt ra hai hàng, có chạy thật nhanh về phía "năm trăm anh em". Đứa nọ may phát hiện con trùng, dáo dác nhìn quanh, vừa gặm trùng vừa chạy thật nhanh để khỏi ai giành. Đúng kiểu ngốc, thôi thì lạng lẽ mà ăn không chịu, để cho con gà mái gần đó biết được nó mổ vào đầu một phát, cướp mất miếng mồi ngon cho nhanh vào miệng. Con vịt đáng thương, chớp chớp hai con mắt, buồn như mùa lúa thất thu.

Mặt mình bơ vơ vì chưa tỉnh ngủ, đánh răng xong, hắt nước cái xà. Bầy vịt tưởng mình cho nó ăn, chạy thật nhanh tới bãi nước đang thấm dần xuống đất. Ngờ đâu chẳng phải thứ gì ăn được, "năm trăm anh em" lại đưa những đôi mắt ngây thơ đó nhìn mình với một nỗi buồn dụi vụi. Chẳng tìm được niềm thương yêu từ mình, chúng bỏ đi về phía liếp chuôi. Lúc này mẹ mình đang cắt lá gần đó, tức thì chúng chuyển đổi mục tiêu sang vòi vĩnh mẹ. Bầy vịt con lại dở giọng điệu cũ, kêu "chíp chíp" như mấy đứa bị bỏ đói lâu năm.

Mẹ vào nhà rồi trở ra mang theo một chén com nguội, mặt chúng nó sáng rõ, chạy thật nhanh về hướng cánh tay đang vung ra những hạt com trắng phều. Chúng nó chụm đầu vào một chỗ, những cái mỏ chổng lên cao hơn đầu, vừa ăn vừa phát ra những tiếng kêu chẳng biết là ngon hay dở. Ăn xong những cái mỏ dính bùn, chòm lông trên đầu cứng ngắt lại còn dính hạt com, có đứa thấy vậy, quay sang mổ hạt com trên đầu đứa kia, đứa bị mổ chỉ la làng rồi chạy đi chỗ khác trong khi mình đang nghĩ sắp có một cuộc cãi vã om sòm và quánh nhau sau màn "ăn trên đầu trên cổ".

Thế là hết một buổi sáng, bầy vịt từ đây đi lang thang khắp vườn, lúc bơi tung tăng trong ao, lúc kéo nhau ra ruộng. Những chòi mạ xanh mơn mớn, chúng lướt qua thật nhanh, dùng mỏ rà dưới nước, gặp cá con thì có bĩa ngon chứ gặp cua là nó kẹp mồm đầu điếng cho chừa. Chúng cùng nhau đi gần hết thửa ruộng, có vẻ như mẫu ruộng này rất thân thuộc với những tên lông không thấm nước, nên vừa ăn vừa rong chơi. Đã vậy thôi chưa chịu, nghịch đến độ kéo sang ruộng nhà hàng xóm. Nhà người ta sạ lúa trẻ, hạt giống mới lên mầm, anh em chúng vô tư mò sang vùng cấm. Chẳng ăn được gì cũng không có nước để bơi, đã vậy còn bị phát giác. Bà Bảy đứng bên liếp tràm, om sòm réo mình đi nhốt chúng nó, thiệt phá hết biết!

(Xem tiếp trang 64)

Hà Thiên Sơn

Biển chiều

Tôi về với biển chiều nay
Chạnh lòng thương cánh chim bay cuối trời
Âm ào sóng gió trùng khơi
Âm thầm cát cứ ngàn đời lặng im.

Dấu chân em để làm tin
Thời gian phong kín tôi tìm nơi nao
Gặp hoa muống biển xin chào
Lơ thơ cánh tím lẩn vào hư vô.

Như con còng gió đại khờ
Nhọc công se cát đến giờ chưa xong
Biển chiều ai đến mà mong
Tôi mang hạt cát giấu trong tim mình ■

Huyền My

Hè nhớ

Ve kêu rả rít trong vườn
Bằng lăng tím rục góc trường thân yêu
Phượng hồng đỏ rục yêu kiều
Sắc âm hòa quyện đón mùa hè sang
Tháng Tư trời rớt nắng vàng
Ngày này năm trước rộn ràng ôn thi...
Trái tim thổn thức điều gì
Giảng đường rộng lớn, giờ thì tìm ai
Chiều về vắng vắng bên tai
Cẩm Ly đang hát một bài tình ca
Sông dài trời rộng bao la
Một mình tôi chịu đến ba nỗi buồn
Buồn vì xa lớp, xa trường
Tiếc vì một thuở học đường đã qua
Bây giờ đôi ngã chia xa
Mình đây ta đó biết đã bao lâu
Thôi thì gác nỗi u sầu
Cát đi kỷ niệm nhiệm màu thời gian ■

Yên Nhiên

Diệu huyền của đêm

đêm mềm
buông dài nhưng đen
ngón tay khẽ chạm
mịn màng
không trung
lá kim
nhọn mũi
tròn tròn
gió xe tơ chỉ
khâu đêm thành màn
ngửa trông
qua mấy tầng thông

lá đằm
trăng thủng
trần loang rậm rìng
thác gầm
xé toạc
màn nhung
hồn em cũng cõi trụi trần
như nhiên
tóc anh
ánh một sợi tuyền
luôn tay em vuốt
diệu huyền là đây ■

SINH VIÊN SÁNG TẠO

Bản thiết kế Chốt bảo vệ thông minh. Ảnh: NVCC

CHỐT BẢO VỆ THÔNG MINH

"Chốt bảo vệ" là dự án chốt canh gác cơ động ở ngã tư đường Trục Chính 2 và Trục Chính 7 (nay là đường Lê Quý Đôn và Nguyễn Du) tại Khu Đô thị ĐHQG-HCM. Chốt bảo vệ này có nhà vệ sinh, bể 900 lít trữ nước mưa, pin năng lượng tiết kiệm điện, trồng cây đuổi muỗi.

Đức Lộc

Dự án này của sinh viên Ngô Triệu Nhân (Khoa Xây dựng, Trường ĐH Bách Khoa ĐHQG-HCM) được đánh giá cao ở lợi ích cải thiện tiện nghi, môi trường làm việc, thẩm mỹ đô thị, thân thiện môi trường, tính biểu tượng, có thể nhân rộng. Dự án vừa giành giải Nhất "Giải thưởng Xây dựng Bền vững - Insee Prize 2019" ngày 5/4.

Từ những lần khảo sát

Mỗi ngày đi học qua ngã tư đường Trục Chính 2 và Trục Chính 7 Khu Đô thị ĐHQG-HCM, Triệu Nhân thấy chốt bảo vệ tại đây còn quá sơ sài. Rồi Triệu Nhân khảo sát thêm các chốt bảo vệ trên địa bàn thành phố và thấy tất cả đều chung một tình trạng.

Triệu Nhân chia sẻ: "Hầu hết các chốt bảo vệ hiện nay đều thiếu thứ thiết yếu cho nhân viên

trực gác là nhà vệ sinh. Không gian nghỉ ngơi cũng tẻ: buổi trưa và xế chiều thì nóng bức, buổi tối lại rất nhiều muỗi. Do đó mình đã nảy ra ý tưởng thiết kế chốt bảo vệ 'thông minh hơn'".

Triệu Nhân cho biết phải mất hơn một tháng để vừa khảo sát, đo đạc vừa hình thành bản vẽ. "Có hai khó khăn trong thiết kế này. Thứ nhất dự án chỉ mỗi mình thực hiện nên mọi thứ phải tự chuẩn bị, sắp xếp. Thứ hai, trong thời gian tham gia cuộc thi mình vẫn phải đảm bảo giờ học trên lớp" - Triệu Nhân cho biết.

Theo yêu cầu của cuộc thi, mỗi dự án phải đáp ứng được 4 tiêu chí: đóng góp xã hội, thân thiện môi trường, hiệu quả kinh tế, ứng dụng thực tế. Vì thế Triệu Nhân phải chạy đua với thời gian để hoàn thành dự án Chốt bảo vệ thông minh trong một tháng. Chưa kể đến khoản thời gian Nhân thay đổi một số hạng mục cho phù

Triệu Nhân nhận giải Nhất Giải thưởng Xây dựng Bền vững - Insee Prize 2019. Ảnh: NVCC

hợp với thực tế.

Triệu Nhân tâm sự: "Có ý tưởng tốt, giàu tính nhân văn thôi chưa đủ. Dự án còn đòi hỏi có tính khả thi cao, đáp ứng các yếu tố phát triển bền vững. Ở cuộc thi này, dự án xuất sắc nhất sẽ được đầu tư 200 triệu đồng để triển khai nên mình phải tính toán rất kỹ lưỡng để cho ra một 'sản phẩm' hợp lý".

Tính khả thi cao

Triệu Nhân cho biết: "Chốt bảo vệ thông minh có diện tích 4m² nhưng phải đáp ứng được các nhu cầu nghỉ ngơi, vệ sinh của nhân viên. Vì thế mình thiết kế bàn làm việc có thể gấp lại để không gian được rộng hơn. Trong chốt bảo vệ cần có nhà vệ sinh riêng vì nhân viên không thể rời nơi làm việc của họ. Ở hạng mục này mình sử dụng tường cong để tiết kiệm không gian. Phía trên mái chốt bảo vệ mình bố trí bể nước 900 lít để tận dụng nguồn nước mưa đồng thời tạo sự cách nhiệt cho không gian bên trong. Mình cũng lắp thêm tấm pin năng lượng mặt trời 85W để tiết kiệm điện".

Ngoài những nét độc đáo trong xây dựng, theo Triệu Nhân, chốt bảo vệ thông minh còn có nhiều ưu điểm khác như thông gió tự nhiên, chung quanh trồng cây bạc hà, hương thảo, húng quế để đuổi muỗi. Khi tưới nước cho cây, không gian bên trong cũng trở nên dịu mát.

"Chốt bảo vệ thông minh là một món quà thể

hiện sự quan tâm, lòng biết ơn của mình đối với các nhân viên bảo vệ. Mình mong muốn góp phần cải thiện môi trường làm việc cho họ, để từ đó họ có thể an tâm, thoải mái hoàn thành tốt nhiệm vụ" - Triệu Nhân nhấn mạnh.

Theo TS.KTS Lê Thị Hồng Na (Khoa Kiến trúc Xây dựng, Trường ĐH Bách Khoa ĐHQG-HCM) đây là một dự án thiết kế sáng tạo và có tính khả thi cao.

"Phương án thiết kế chốt bảo vệ được hình thành từ đơn đặt hàng của Trung tâm Quản lý và Phát triển Đô thị ĐHQG-HCM trong chương trình phát triển khu đô thị xanh, bền vững và thông minh. Điều đó cho thấy, ý tưởng này thực sự khả thi và mang tính cấp thiết. Trong bối cảnh các chốt bảo vệ hiện hữu chưa thực sự hợp lý và tiện nghi, em Ngô Triệu Nhân đã đề xuất một phương án mới với sự tích hợp những giải pháp chi tiết để tạo nên một tổng thể vừa đáp ứng nhu cầu sử dụng của các nhân viên bảo vệ, vừa chú trọng nâng cao sức khỏe con người cũng như góp phần bảo vệ môi trường và cải thiện hiệu quả thẩm mỹ đô thị. Điều ý nghĩa nhất là em Ngô Triệu Nhân đã thiết kế được một sản phẩm theo hướng bền vững để đóng góp thiết thực cho chính khu đô thị mà mình đang theo học" - TS.KTS Lê Thị Hồng Na nhận xét.

Công trình Chốt bảo vệ thông minh đã được đầu tư 200 triệu đồng để triển khai thi công trong thời gian tới ■

"Sao tháng Giêng" Nguyễn Thái Thiện Phúc: TỰ ĐẶT MÌNH Ở CON SỐ 0 ĐỂ CỐ GẮNG

Nguyễn Thái Thiện Phúc - gương mặt Sao Tháng Giêng 2018. Ảnh: NVCC

Không chỉ đạt chuỗi thành tích học tập đáng mơ ước, Nguyễn Thái Thiện Phúc (sinh viên năm IV, Khoa Kỹ thuật Hóa học, Trường ĐH Bách Khoa ĐHQG-HCM) còn là tấm gương năng nổ trong công tác Đoàn Hội.

Huỳnh Nhi

Thiện Phúc vừa xuất sắc nhận danh hiệu "Sao tháng Giêng" phần thưởng cao quý nhất của Hội sinh viên Việt Nam năm 2018.

Hoạt động Đoàn Hội giúp hoàn thiện bản thân

Sinh ra và lớn lên tại vùng đất học Vĩnh Long, Nguyễn Thái Thiện Phúc đã có những năm tháng tươi đẹp dưới mái trường THPT chuyên Nguyễn Bình Khiêm với nhiều thành tích ấn tượng.

Năm 2014, Thiện Phúc giành giải Đặc biệt Kỳ thi Hóa học Hoàng gia Australia tại Việt Nam. Một năm sau đó, Thiện Phúc giành "cú đúp" với giải Ba Kỳ thi học sinh giỏi quốc gia môn Hóa học và giải Nhì Kỳ thi học sinh giỏi Quốc gia giải toán trên máy tính cầm tay. Và cũng trong năm 2015, Thiện Phúc đậu vào Khoa Kỹ thuật Hóa học, Trường ĐH Bách Khoa với 28 điểm và không ngừng nỗ lực duy trì thành tích tốt trong học tập với điểm trung bình tích lũy 8,98.

Bước vào môi trường đại học, Thiện Phúc được nhiều người khuyên nên chuyên tâm học hành, đừng tham gia các hoạt động Đoàn Hội để tránh mất thời gian. Tuy nhiên, vốn là một người hòa đồng và thích khám phá những điều mới mẻ, Phúc đã bén duyên với Đoàn Hội ngay từ buổi lễ chào đón tân sinh viên.

Thiện Phúc tâm sự: "Lên đại học, điều mình có ban đầu chỉ là sự nhiệt huyết và tinh thần ham học hỏi. Việc tham gia các hoạt động Đoàn Hội giúp mình trở nên tự tin hơn, rèn luyện kỹ năng lên kế hoạch, giải quyết vấn đề và học hỏi được nhiều điều từ những người bạn mới. Mình thấy bản thân nhận lại được nhiều thứ từ hoạt động Đoàn Hội hơn là cho đi".

Thiện Phúc cho biết thêm rằng, hoạt động

“ Vào cuối ngày, mình dành thời gian để viết ra những việc cần làm vào ngày mai. Điều đó giúp mình luôn sẵn sàng cho một ngày mới và tự tay thực hiện 'chương trình' cho bản thân ”

tình nguyện làm cho trái tim mỗi người ấm lên và biết cách yêu thương nhiều hơn: "Đi tình nguyện, chia sẻ khó khăn và niềm vui với người khác thì cũng phải mang về những niềm vui thật trọn vẹn cho gia đình, cho bạn bè và những người mà bạn yêu thương".

Làm việc có kế hoạch

Trong năm 2018, thành tích ấn tượng nhất của Nguyễn Thái Thiện Phúc là đạt danh hiệu "Sao tháng Giêng" và "Sinh viên tiêu biểu" của Trường ĐH Bách Khoa. Chia sẻ "bí quyết" để đạt được những danh hiệu này, Thiện Phúc cho biết bản thân luôn có thói quen tự đặt lại những gì mình có ở hiện tại về con số 0 để tiếp tục cố gắng hơn.

"Có thể mình hơi khác so với những bạn thích lấy thành tích làm động lực vươn lên. Đối với mình, mỗi ngày đều mới, và dù là thành công hay thất bại thì mọi người đều có những cơ hội mới để không ngừng cố gắng. Điều đó nhắc nhở mình luôn tiếp tục phấn đấu, đem lại nguồn năng lượng tích cực mỗi ngày cho bản thân" - Thiện Phúc tâm sự.

Theo Thiện Phúc, làm việc đúng kế hoạch là cách để cân bằng thời gian giữa hoạt động Đoàn

- Hội và học tập. Thiện Phúc luôn tránh việc đợi đến sát ngày thi mới nhồi nhét kiến thức. Thay vào đó chàng trai Khoa Kỹ thuật Hóa học này dành thời gian để đọc trước bài giảng ở nhà, tập trung trong giờ học và cuối buổi dành 5 - 10 phút để xem lại những gì đã học được.

"Mình có một danh sách những vấn đề cần tìm hiểu, khi có thắc mắc gì mình sẽ ghi lại ngay để trao đổi với giảng viên hoặc lên mạng tìm tài liệu đọc. Ngoài ra, vào cuối ngày, mình cũng dành thời gian để viết ra những việc cần làm vào ngày mai. Điều đó giúp mình luôn sẵn sàng cho một ngày mới và tự tay thực hiện 'chương trình' cho bản thân" - Thiện Phúc chia sẻ.

Khi được hỏi có khi nào Thiện Phúc rơi vào cảm giác mất phương hướng không, Thiện Phúc tâm sự rằng từng trải qua cảm giác "chưa biết làm gì sau khi tốt nghiệp" khi bước vào năm IV.

Khi đó, Phúc phân vân về con đường tương lai của mình, suy nghĩ nhiều về con người mà sau này bạn muốn trở thành. Thiện Phúc nhớ lại: "Mình đã nghĩ đến chuyện 5 năm sau, 10 năm sau mình sẽ như thế nào và chợt thấy lo lắng. Nhưng rồi, sau đó mình mạnh dạn chia sẻ và tham khảo gợi ý từ thầy cô hướng dẫn, từ anh chị đi trước. Nhờ vậy mình có được nhiều giải pháp và hướng đi để lựa chọn. Đến bây giờ mình đã nhận ra con đường mình muốn đi, đó là trở thành một chuyên gia trong lĩnh vực kỹ thuật hóa học và có những đóng góp tích cực để nâng cao đời sống cộng đồng".

"Có thể trong tương lai, những cơ hội mới và những thách thức mới sẽ đến với bạn, và khi đó, không ai nói trước được điều gì. Có khi mình lại tìm cho mình một hướng đi khác, một con đường mới. Nhưng ở hiện tại, mình vẫn hạnh phúc, vẫn tin vào quyết định của mình và đang cố gắng từng ngày để đạt được ước mơ" - Thiện Phúc chia sẻ ■

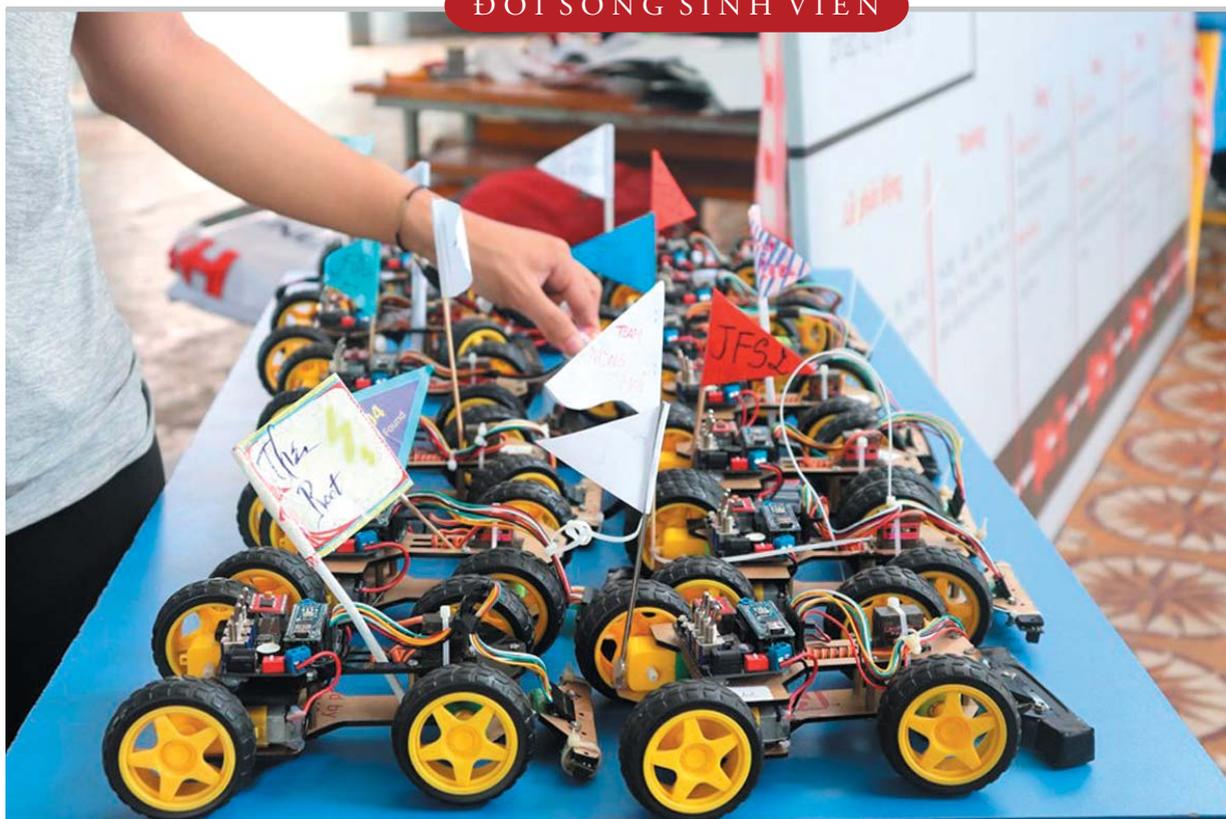
5 sinh viên ĐHQG-HCM nhận danh hiệu Sao tháng Giêng 2018

Sao tháng Giêng là giải thưởng của Ban Chấp hành Trung ương Hội Sinh viên Việt Nam trao cho sinh viên là cán bộ Hội Sinh viên, cán bộ Đoàn Thanh niên đang học tập trong các học viện, trường đại học, cao đẳng trong và ngoài nước.

Giải thưởng Sao tháng Giêng nhằm tuyên dương, khen thưởng những sinh viên có nhiều cống hiến cho công tác Đoàn Hội; tạo động lực thúc đẩy phong trào thi đua, học tập và nhân rộng gương người tốt, việc tốt trong sinh viên Việt Nam.

Năm 2018, giải thưởng Sao tháng Giêng trao cho 137 sinh viên trên cả nước. ĐHQG-HCM có 5 sinh viên nhận giải thưởng lần này.

Đức Lộc

Xe tự hành tại UIT CAR RACING. Ảnh: Phạm Phương

HỌC HẾT MÌNH, CHƠI NHIỆT TÌNH

Từ lâu, sinh viên các trường thành viên ĐHQG-HCM được biết đến với thành tích học tập đáng nể. Thế nhưng, thanh xuân của các bạn không chỉ là những kiến thức trên giảng đường mà còn là những hoạt động ngoại khóa sôi nổi, hấp dẫn...

Hoài Thương - Phương Mai

Sân chơi lập trình bổ ích

Khởi đầu từ năm 2016, *Cuộc đua số* với chủ đề *Xe tự hành* là cuộc thi lập trình thường niên dành cho sinh viên yêu thích công nghệ trên toàn quốc với mục đích tạo sân chơi bổ ích cho giới trẻ thực hành các công nghệ mới trên thế giới.

Vượt qua vòng bán kết ở TP.HCM và Hà Nội, đội Dateh IT (Trường ĐH Khoa học Tự nhiên) đang chuẩn bị ráo riết cho vòng chung

kết. Là thành viên hai năm liên tiếp tham gia cuộc thi này, Dương Minh Công chia sẻ: “Ban đầu bọn mình định tham gia cho vui thôi vì cả đội là đồng hương với nhau. Cái tên Dateh cũng bắt nguồn từ quê hương của bọn mình - thị trấn Dạ Tề, huyện Dạ Tề, tỉnh Lâm Đồng. Ở vòng trường bọn mình chưa chuẩn bị tốt lắm nên chỉ đạt hạng hai. Lúc vào vòng bán kết, cả đội mới đầu tư nhiều thời gian, công sức hơn và may mắn đã lọt vào chung kết”.

Qua một mùa thi gay cấn, hấp dẫn của *Cuộc đua số*, các thành viên ngoài việc học hỏi, rèn luyện về lập trình còn có được sân chơi bổ ích với nhau. Vào cuối chặng đường, cả đội miệt mài làm việc tại trường khi trời đã tối. “Bọn mình đều là dân công nghệ nên rất hứng thú với lập trình. Cuộc thi này đã giúp bọn mình gắn kết với nhau hơn và cái tên Dateh cũng được nhiều người biết đến. Đó là điều mình cảm thấy ý nghĩa nhất” - Minh Công bày tỏ.

Tháng 5 tới đây, đội Dateh IT bước vào vòng chung kết tranh tài cùng 7 đội khác: đội UET

Fastest (Trường ĐH Công nghệ ĐHQG Hà Nội), đội MTA_R4F (Học viện Kỹ thuật Quân sự), đội Fast and Fiery (Học viện Công nghệ Bưu chính Viễn thông), đội PTIT Word.Exe (Học viện Công nghệ Bưu chính Viễn thông), đội SQ26 (Trường ĐH Thông tin Liên lạc), đội CDS-NTU2 (Trường ĐH Nha Trang) và đội LHU The Walkers (Trường ĐH Lạc Hồng).

Thiết kế mô hình xe tự hành

Một cuộc thi “căng não” khác diễn ra ngay tại sân nhà của sinh viên Trường ĐH Công nghệ Thông tin ĐHQG-HCM: UIT CAR RACING.

Đây là cuộc thi lập trình xe tự động có truyền thống lâu đời hơn *Cuộc đua số*. Cuộc thi được khởi xướng bởi sinh viên Khoa Kỹ thuật Máy tính từ năm 2012. Cuộc thi nhằm tạo sân chơi học thuật cho sinh viên Trường ĐH Công nghệ Thông tin cũng như mở ra cơ hội cho các thí sinh tiếp cận nền công nghiệp phát triển xe tự hành trên thế giới.

Trần Đại Dương - thành viên ban tổ chức cuộc thi cho biết: “Hai lý do chính khiến cuộc thi hấp dẫn các bạn sinh viên đó là cơ hội được áp dụng kiến thức đã học để giải quyết vấn đề thực tiễn, đồng thời nắm bắt được nhu cầu của doanh nghiệp trong bối cảnh hiện nay”.

UIT CAR RACING không chỉ là cuộc thi học thuật mà còn là sân chơi để các bạn sinh viên trao đổi, tiếp cận tri thức trong lĩnh vực hệ thống nhúng và trí tuệ nhân tạo. Tại đây, sinh viên có cơ hội tìm được người đồng đội “cạ cứng”, cùng nhau “chinh chiến” trên từng đường đua. Vừa

học, vừa chơi liên tục trong nhiều năm, giải đấu ngày càng lớn mạnh, thu hút 67 đội tham gia vào năm 2019.

Cháy hết mình trên sân khấu

Vượt qua những định kiến rằng sinh viên Bách Khoa khô khan, nhàm chán, bằng những vũ đạo mạnh mẽ, dứt khoát đội nhảy EDC (Trường ĐH Bách Khoa ĐHQG-HCM) chứng minh cho mọi người thấy sinh viên Bách Khoa không chỉ có thành tích học tập nổi trội mà còn rất năng động, nhiệt huyết trong những hoạt động ngoại khóa. Đội EDC đã xuất sắc giành được chiến thắng chung cuộc tại cuộc thi VUG (Vietnam University Games) trong bộ môn Dance Battle.

Để có một mùa giải thành công, đội nhảy EDC phải bỏ ra rất nhiều mồ hôi và cả... nước mắt. Thậm chí, trong những pha nhào lộn trên không, không ít thành viên bị chấn thương nhưng vẫn động viên nhau tiếp tục, bước lên sân đấu thể hiện hết mình trong từng vũ đạo sôi động, mạnh mẽ. Sân đấu VUG Dance Battle vừa là nơi nuôi dưỡng đam mê bộ môn nhảy hiện đại vừa là nơi giải trí sau những giờ học căng thẳng của sinh viên Bách Khoa.

Mai Quỳnh Trâm (sinh viên ngành Kỹ thuật Hóa học) - “bóng hồng” duy nhất của đội, bày tỏ: “Mình đến với EDC vì muốn thời sinh viên một lần được cháy hết mình trên sân khấu VUG. Đến với EDC, mình trau dồi được kỹ năng nhảy cũng như có nhiều kỷ niệm vui buồn với cả nhóm” ■

Sinh viên Trường ĐH Công nghệ Thông tin với sân chơi UIT CAR RACING.
Ảnh: Phạm Phương

Huỳnh Thu Dung. Ảnh: NVCC

Biết ơn vì lựa chọn chu du thế giới

Với đam mê du lịch, Huỳnh Thu Dung nỗ lực vượt qua những nỗi sợ của bản thân để đặt bước chân đầu tiên ra thế giới ở tuổi đôi mươi. 18 năm sau, cô nữ sinh rụt rè của Khoa Ngữ văn và Báo chí (khóa 1994-1998) Trường ĐH KHXH&NV ĐHQG-HCM đã chu du đến gần 50 quốc gia...

Anh Thy

Đam mê lớn hơn bệnh tật

Gặp một Thu Dung mạnh mẽ, khỏe khoắn như hiện tại, ít ai biết được chị từng mắc căn bệnh rối loạn tiền đình. Từ nhỏ, chỉ cần nhìn thấy xe chạy trên đường thôi là chị đã say choáng váng. Sau này vào Sài Gòn học đại học, cứ mỗi lần đi xe về Phan Thiết là chị lại "say" từ lúc bước lên đến khi bước xuống xe. Nhờ đâu mà một người mắc căn bệnh "kẻ thù của di chuyển" có thể du lịch khắp nơi trên thế giới? Thu Dung khẳng định tất cả nhờ vào ý chí và nỗ lực của bản thân: "Mình biết mình có nỗi khổ đó nhưng đam mê không dừng. Đam mê của mình lớn hơn bệnh tật!".

Để thỏa nguyện niềm đam mê xê dịch, Thu Dung thử mọi cách khắc phục chứng bệnh: từ uống thuốc, nhai gừng, ăn bánh mì khô đến rèn luyện để sức khỏe tốt hơn bằng cách chạy bộ, bơi, đi bộ. Nhưng trên hết vẫn là nội lực mạnh mẽ của bản thân. Trong mỗi chuyến đi, thay vì lo lắng vì 12 tiếng say máy bay sắp tới, Thu Dung nghĩ đến cảm giác hạnh phúc khi đặt chân đến một quốc gia mới và biết bao điều thú vị đang chờ mình. Sau 10 năm không ngừng chiến đấu với chứng bệnh, bây giờ chị có thể tự tin chu du trên mọi nẻo đường với mọi phương tiện để thực hiện ước mơ chinh phục 100 quốc gia trên thế giới.

Tài chính cũng là thách thức với Thu Dung trong hành trình khám phá thế giới. Hai mươi sáu tuổi, chị có một công việc thu nhập vừa phải như nhiều bè bạn. Trong khi các bạn phải làm việc suốt ngày suốt tháng, còn chị có thể tự do du lịch muôn nơi. Thu Dung cho rằng tất cả là do sự lựa chọn và ưu tiên của mỗi người. Đối với chị, du lịch là một trường học vĩ đại mà mỗi quốc gia là một trang sách mới để bổ sung tri thức của mình.

Thu Dung kể, chị từng một mình một ba lô chứa đầy trứng luộc để tiết kiệm tiền ăn, đi từ hòn đảo xa nhất ở phía Bắc, đến hòn đảo xa nhất ở phía Nam trên đảo quốc New Zealand. Đến thành phố Venice của Ý, vì không đủ tiền thuê

5 cuốn sách của Thu Dung. Ảnh: Nguyệt Nhi

một giờ ngồi trên thuyền Gondola (lúc đó khoảng hai triệu đồng) nên Thu Dung đã đi bộ dọc theo những con kênh, cùng với những chiếc thuyền đang xuôi ngược.

"Nhiều khi mình nghĩ tại sao mình không thay đổi sở thích, mua một cái túi xách hàng hiệu, một đôi giày đắt tiền hay chỗ ở xịn hơn? Tại sao mình cứ phải dồn tiền bạc đi du lịch? Nếu mình mua túi, mọi người có thể cảm thấy mình hay nhưng cái hay đó chỉ được vài phút rồi thôi, còn nhờ việc trải nghiệm du lịch ở nhiều quốc gia mà một người có thể ngồi trò chuyện với mình hàng tiếng đồng hồ" - Thu Dung tâm sự.

**“ Cuộc sống này quá đẹp nên
hãy giữ cho mình ánh mắt
lạc quan, biết tận rộ với
những điều hữu ích để
từng chút khám phá và tận
hưởng nó ”**

Một "cái khó mà vui" nữa của Thu Dung ở tuổi đôi mươi là tiếng Anh. Trong chuyến xuất ngoại đầu tiên đến Thái Lan, Thu Dung chỉ "lặn lung" hai chữ hello và goodbye. Khi nhân viên

khách sạn hỏi Thu Dung muốn ở phòng single (phòng đơn) hay phòng double (phòng đôi), Thu Dung vô cùng bối rối vì không hiểu mà thời đó cũng không có Google dịch. Dầu hạn chế về khả năng giao tiếp, nhưng Thu Dung không dừng bước. Chị sử dụng ngôn ngữ cơ thể để giao tiếp, viết ra giấy trước những câu giao tiếp tiếng Anh phổ biến mà mình có thể cần đến trong chuyến đi, mang theo bên mình tờ giấy ghi địa chỉ khách sạn phòng khi đi lạc...

Nếu mãi ở trong vùng an toàn, chạy trốn những nỗi sợ của bản thân, bỏ lỡ những chuyến chu du Trái đất, chắc chắn đã không có một Huỳnh Thu Dung như bây giờ. Vì vậy, Thu Dung "biết ơn vì chính sự lựa chọn của bản thân". Cũng nhờ lựa chọn đó, Thu Dung đã nhận được những món quà vô giá của tạo hóa gửi tặng cho những người can đảm, dám đứng dậy và bắt đầu bước đi!

Lưu lại bằng ngòi bút và ống kính

Không dừng lại ở việc khám phá và chiêm ngưỡng vẻ đẹp của thế giới một mình, Thu Dung khát khao được chia sẻ trải nghiệm của mình đến mọi người. Đó là lý do Thu Dung trở thành tác giả của nhiều bài viết, bức ảnh về du lịch đăng trên các báo, tạp chí và in thành sách.

Thu Dung kể từ bé mình đã có sở thích viết

truyện, làm thơ. Lúc đậu vào Khoa Ngữ văn và Báo chí, Thu Dung cảm thấy "có phúc khi được học một ngành vô cùng phù hợp với con người mình". Ngành học đã cho Thu Dung nguồn xúc cảm dồi dào trong sáng tác, luyện rèn khả năng diễn đạt ngôn từ, sự chần chừ trong từng dấu chấm phẩy.

Khi ngồi trên ghế giảng đường, Thu Dung có cơ hội tiếp cận với nền văn học thế giới qua những trang sách. Chúng vừa khơi gợi sự tò mò về những vùng đất xa lạ vừa gieo vào trong Thu Dung khao khát được đặt chân đến trong tương lai. Và khi đôi chân đứng trên những vùng đất đó, Thu Dung nhìn mọi cảnh sắc bằng tâm hồn lãng mạn của một nữ sinh khoa Văn, tiếp nhận mọi sự đa dạng của thế giới bằng ánh mắt triu mến và trái tim rộng mở. "Tất cả là nhờ ngành học và việc đọc sách thời sinh viên. Thu Dung biết ơn vì điều đó" - Thu Dung bày tỏ.

Cũng trong thời đại học, Thu Dung bén duyên với nhiếp ảnh nhờ tham gia CLB Nhiếp ảnh sinh viên vào năm 1994. Khi chụp bức ảnh đầu tiên, Thu Dung nhận ra hình ảnh có giá trị lưu trữ thông tin vô cùng lớn. "Một tấm ảnh hơn ngàn lời nói", do đó nếu Thu Dung chỉ viết mà không có hình ảnh sẽ làm giảm giá trị thông tin. Dần dần, Thu Dung phát hiện mình yêu thích môn nghệ thuật này.

Nhờ ngôn từ và hình ảnh, Thu Dung có thể kể lại hành trình chu du thế giới một cách đầy cảm xúc trên những trang sách của riêng mình. Trở về Việt Nam lần này, Thu Dung mang theo 5 quyển sách về du lịch, văn hóa và ẩm thực. Trong đó, quyển Khám phá những thành phố

tuyệt đẹp trên thế giới chính là những ghi chép bằng ngôn từ và hình ảnh của Thu Dung khi đi bộ trong 25 thành phố như Aswan, Geneve, Yangon, CapeTown, Hamburg, Kyoto, Las Vegas...

Thu Dung mong muốn các tác phẩm của mình sẽ có đời sống lâu dài và mang đến thông tin hữu ích cho độc giả. Quan niệm cầm bút của Thu Dung rất rõ ràng: "Bất kể viết gì, dù chỉ một status cho vui vẫn luôn cần sự thật và chiều sâu; còn hơn là viết hời hợt theo thị hiếu thời thượng, khiến độc giả lao theo rồi quên mình ngay sau đó".

Đằng sau những thông tin và cảm xúc trên trang sách, Thu Dung còn muốn gửi đến độc giả một thông điệp: Cuộc sống này quá đẹp nên hãy giữ cho mình ánh mắt lạc quan, biết tận hưởng với những điều hữu ích để từng chút khám phá và tận hưởng nó.

"Mỗi ngày thức dậy mình luôn nghĩ về những hành trình mới chưa thực hiện được, về những trang sách chưa viết ra, về cây hoa mình trồng sắp nở. Nên dù ai làm gì cũng không ảnh hưởng nhiều đến mình. Vài phút mình đã quên, đã vội vã lao vào một trang sách mới, đã bước đi trên một hành trình mới" - Thu Dung tâm sự.

Dù đã có gia đình, đã chinh phục hơn 50 quốc gia nhưng Thu Dung vẫn không dừng lại. Giờ đây đứng trước chân trời mới, Thu Dung đã có những người đồng hành yêu thương cùng chiêm ngưỡng và sẻ chia ■

Ban đầu lựa chọn đi bộ vì... nghèo, nhưng sau này Thu Dung vẫn yêu thích vì đi bộ giúp rèn luyện sức khỏe và có nhiều cơ hội quan sát để làm giàu cho tác phẩm. Ảnh: NVCC

Sinh viên Trần Đông Hậu nhận giải thưởng Quán quân Micro Bay 2019. Nguồn: BTC

MICRO BAY: SÂN CHƠI ĐẬM CHẤT SINH VIÊN

Từ một cuộc thi tìm kiếm tài năng dẫn chương trình dành cho sinh viên đơn thuần, qua hai năm tổ chức, Micro Bay - gương mặt MC Nhân văn đã chứng minh được sức hút và ý nghĩa đặc biệt của nó...

ST. Dâu - Đan Tâm

Micro Bay là cuộc thi tìm kiếm tài năng MC trong giới sinh viên do Đoàn Thanh niên - Hội Sinh viên Khoa Báo chí và Truyền thông, Trường ĐH KHXH&NV ĐHQG-HCM tổ chức.

Nâng tầm cho những đam mê

Ngay lần thi đầu tiên diễn ra vào năm 2017 với quy mô cấp trường, đối tượng dự thi chỉ giới hạn trong sinh viên Trường ĐH KHXH&NV ĐHQG-HCM, Micro Bay đã tạo nên sức lan tỏa lớn. Hai năm sau, Micro Bay quay trở lại với quy

mô cấp thành phố, đối tượng dự thi mở rộng cho sinh viên hệ chính quy của tất cả học viện, trường đại học, cao đẳng, trung cấp chuyên nghiệp trên địa bàn TP.HCM.

Minh Phúc - Trưởng ban tổ chức, cho biết việc mở rộng quy mô và đối tượng dự thi đã cho thấy sự trưởng thành nhanh chóng cũng như sức hút mạnh mẽ mà cuộc thi này. "Trải qua 4 vòng thi, các thí sinh có cơ hội thử sức, trải nghiệm, phát huy năng lực bản thân cũng như có cái nhìn khái quát về con đường trở thành một MC chuyên nghiệp" - Trưởng ban tổ chức Micro Bay nhấn mạnh.

Đây vừa là sân chơi, vừa là nơi thể hiện sự trưởng thành, năng lực tự hoàn thiện của từng thí sinh, giúp các bạn học hỏi được nhiều điều mới, nâng tầm đam mê của mình.

Micro Bay là một trong những cuộc thi mang đậm chất sinh viên nhất trong hệ thống ĐHQG-HCM. Bởi nó không chỉ dành "đất diễn", "sân chơi" cho sinh viên mà toàn bộ quá trình hình thành ý tưởng, lên kịch bản, vận động tài trợ, mời ban giám khảo... đều do các "thủ lĩnh" sinh viên chủ động thực hiện. Đó cũng chính là điều làm nên nét đặc biệt, sức hấp dẫn riêng mà Micro

Bay mang lại.

Theo Minh Phúc, Micro Bay tuy là một cuộc thi "của sinh viên, do sinh viên" nhưng qua từng vòng, từng phần thi đã cho thấy sự chín chu, nghiêm túc, chuyên nghiệp, có đầu tư chuyên môn của các thành viên. Với slogan "Nâng tầm đam mê", Micro Bay đã đáp ứng được nguyện vọng kép: thỏa mãn nhu cầu và nâng tầm đam mê của những sinh viên yêu thích nghề MC đồng thời thỏa mãn và nâng tầm đam mê của ban tổ chức - những sinh viên khát khao tìm kiếm những tài năng mới cho xã hội.

Không chỉ là một cuộc thi

Minh Phúc, Trưởng ban tổ chức Micro Bay, tâm sự: "Các thành viên trong ban tổ chức cũng là sinh viên, trong đó nhiều bạn mới học năm I, nên chưa có nhiều kinh nghiệm trong việc tổ chức một cuộc thi cấp thành phố. Nhưng chúng tôi có nhiệt huyết và niềm tin. Chúng tôi vừa làm vừa học hỏi. Quyết tâm làm chương trình được thể hiện qua việc ban tổ chức đã cùng nhau làm 5.000 chiếc móc khóa bằng tay để nhận về số tiền 1,1 triệu đồng đầu tiên. Chương trình của sinh viên nên việc xin tài trợ không hề dễ, các đơn vị e dè về chất lượng và cách làm việc của mình. Có thể nói, vừa ít ỏi về tài chính, vừa hạn chế về con người, tuy nhiên tất cả đã cố gắng từng ngày, động viên nhau từng phút cùng vượt qua mọi thử thách".

Trải qua vòng sơ loại khắc nghiệt, top 20 của Micro Bay 2019 đã được ban giám khảo tuyển chọn xứng đáng với tài năng và nỗ lực của các bạn trên con đường chinh phục nghề MC.

Minh Phúc cho biết thêm, hầu hết thí sinh

đều xem Micro Bay như ngôi nhà chung để mọi người được học hỏi, cạnh tranh nhau một cách công bằng với tinh thần cầu tiến, thái độ thân thiện. Các thí sinh dù khác khoa, khác trường nhưng đoàn kết, sẵn sàng giúp đỡ nhau, chuẩn bị trang phục, trang điểm, làm tóc cho nhau. Chỉ khi ra sân khấu, đứng trước ban giám khảo, các bạn mới thực sự cho thấy họ là đối thủ của nhau, thể hiện trong từng cử chỉ, lời nói. Ai cũng nỗ lực chứng minh mình là người đam mê và tài năng nhất.

"Trong phần thi dẫn cầu truyền hình của top 6 Micro Bay vào đêm chung kết, ta nhìn thấy hình ảnh rất đẹp khác: Các thí sinh còn lại của top 20 gần như hiện diện đầy đủ, nhiệt tình hỗ trợ đồng đội hoàn thành thử thách. Micro Bay không dừng lại ở một cuộc thi nữa, mà nó trở thành một gia đình lớn, nơi những người trẻ gắn kết nhau trong niềm đam mê chung" - Minh Phúc tâm sự.

Tại đêm chung kết, sinh viên Trần Đông Hậu (Trường ĐHKHXH&NV ĐHQG-HCM) đã xuất sắc giành ngôi Quán quân; ngôi Á quân và giải Ba lần lượt trao cho sinh viên Nguyễn Diễm My (Trường ĐHKHXH&NV ĐHQG-HCM) và Nguyễn Đức Thiện (Trường ĐH Sư phạm Kỹ thuật TP.HCM). Á quân Nguyễn Diễm My chia sẻ: "Nhờ Micro Bay mà mình trưởng thành hơn để có thể vững bước trên con đường phía trước".

MC Hoài Hương - Giám đốc MC Academy, thành viên Ban giám khảo cho biết: "Trường ĐHKHXH&NV là nơi nuôi dưỡng ước mơ cầm mic của mình. 10 năm trước, mình là cô sinh viên năm I khát khao mãnh liệt nhưng cứ loay hoay không biết bắt đầu từ đâu. Rồi với vai trò chủ nhiệm CLB MC của trường, mình nỗ lực tập hợp, tìm kiếm nguồn lực để các bạn cùng đam mê có một nơi sinh hoạt. Hôm nay, chứng kiến những gì các bạn đã làm ở Micro Bay 2019, mình thật sự xúc động và tự hào. Các bạn tổ chức bài bản, chuyên nghiệp, với những 'món đặc sản' mà chỉ có sinh viên Báo chí mới có".

Micro Bay không giúp các thí sinh biến ước mơ làm MC của mình trở thành sự thật ngay lập tức, nhưng những gì mà cuộc thi mang lại là không hề nhỏ. Nó đã cho các sinh viên những trải nghiệm hữu ích và thú vị trong hành trình đến với nghề MC chuyên nghiệp, giúp các bạn hiểu được những khó khăn, vất vả của công việc mà họ muốn dẫn thân cống hiến ■

Các thành viên trong BTC hòa chung niềm vui với Quán quân Trần Đông Hậu.
Nguồn: BTC

NHỮNG CẦU NỐI TRUYỀN THÔNG CỦA SINH VIÊN ĐHQG-HCM

Trở thành thành viên của câu lạc bộ truyền thông (CLB), sinh viên không chỉ có cơ hội được học hỏi kiến thức, kỹ năng làm việc trong một môi trường mới lạ, năng động mà còn có nhiều cơ hội nghề nghiệp hấp dẫn mở ra ở phía trước.

ST. Dâu - Đan Tâm

Phóng viên Trẻ - tòa soạn thu nhỏ

Là một trong những CLB nổi bật nhất Trường ĐH KHXH&NV ĐHQG-HCM, Phóng viên Trẻ giúp các bạn sinh viên báo chí bổ sung kỹ năng làm nghề và kinh nghiệm thực tế. CLB thành lập năm 2009, trực thuộc Đoàn Khoa Báo chí và Truyền thông, được chia làm 5 ekip hoạt động: Báo chí Trẻ, E-Photo, F4F, Pandorama và Ký giả tương lai.

Trao đổi về hoạt động của CLB, bạn Lê

Hoàng Trân - Chủ nhiệm CLB Phóng viên Trẻ, chia sẻ: "Đây là CLB học thuật nên các thành viên ban chủ nhiệm luôn cố gắng tạo ra một nơi để các bạn sinh viên Khoa Báo chí và Truyền thông có thể thực hành tất cả những gì mình học từ giảng đường, đồng thời tạo điều kiện để các bạn có thể thực tập hoặc làm cộng tác viên ở những tòa soạn báo. Bên cạnh việc chia từng ekip theo các lĩnh vực để các bạn có thể thực hành, Phóng viên Trẻ còn có những hoạt động kết hợp với Đoàn Hội của khoa hoặc những hoạt động riêng do CLB tổ chức nhằm tăng cường trải nghiệm cho các bạn về lĩnh vực truyền

Sinh viên tham gia CLB Phóng viên Trẻ.
Ảnh: PVT

Chiến dịch giảm thiểu rác thải nhựa 0 Mili Plastic do UEL360 tổ chức. Ảnh: UEL360

thông. Đó là những gì Phóng viên Trẻ đã, đang và sẽ tiếp tục làm".

Không chỉ làm ra các sản phẩm định kỳ, CLB Phóng viên Trẻ còn tổ chức nhiều chương trình lớn như Ngày hội Sinh viên sáng tạo TP.HCM, Liên hoan phim sinh viên TP.HCM và đặc biệt là cuộc thi báo chí dành cho sinh viên duy nhất tại TP.HCM - Tuần lễ Phóng viên Trẻ.

Bên cạnh đó, Phóng viên Trẻ còn là đơn vị bảo trợ truyền thông, hỗ trợ thông tin cho những hoạt động như Let's On Air, No Impact Week, Micro Bay cùng nhiều chương trình trong và ngoài trường. Hơn thế, CLB cũng đóng vai trò là cầu nối đưa sinh viên báo chí đến với các cơ quan báo chí - truyền thông uy tín như *Thanh Niên*, *Tuổi Trẻ*, *Zing News*, *HTV*, *VTV24*... chấp cánh cho ước mơ trở thành nhà báo, chuyên viên truyền thông chuyên nghiệp của các thành viên ngày một bay xa.

UEL360: cầu nối sinh viên - doanh nghiệp

CLB Truyền thông Trường ĐH Kinh tế - Luật ĐHQG-HCM (UEL360) thành lập vào ngày 20/12/2014. Trải qua gần 4 năm phát triển, UEL360 dần khẳng định được vị trí và vai trò của mình qua việc cộng tác và hỗ trợ truyền thông cho hầu hết sự kiện lớn nhỏ tại Trường ĐH Kinh tế - Luật. UEL360 là đơn vị tổ chức

các chương trình: Chiến dịch giảm thiểu rác thải nhựa 0 Mili Plastic, Cuộc thi ảnh Quân sự năm ấy và đồng tổ chức các sự kiện: UEL's Day, Xuân tình nguyện...

Chị Thiên Thanh - Chủ nhiệm CLB chia sẻ: "UEL360 tập hợp các bạn trẻ đến từ nhiều ngành học khác nhau, và không một ai trong chúng mình chuyên về lĩnh vực truyền thông cả. Qua việc học hỏi lẫn nhau và cùng nhau thực hiện các dự án, mỗi thành viên sẽ được trải nghiệm để tìm ra sở trường của mình. Một bạn học luật vẫn có thể trở thành một content-writer, hoặc một bạn kinh tế nhưng đảm nhận vị trí designer là chuyện rất bình thường ở CLB. Kỹ năng teamwork, kỹ năng mềm và các mối quan hệ là những thứ mà các thành viên sẽ được trang bị và nhận được, và mình nghĩ đó là những thứ cực kỳ cần thiết dù cho sau này bạn làm ở đâu, vị trí nào".

Với mong muốn trở thành tổ chức sinh viên phi lợi nhuận dẫn đầu trong công tác truyền thông trong khu vực, UEL360 đang thu hút đông đảo sinh viên tham gia. "Tụi mình cho phép mỗi thành viên, trong quá trình tham gia CLB, có cơ hội trải nghiệm ở nhiều vị trí khác nhau. Ban đầu, tụi mình phân các bạn về các ban chuyên môn gồm IT, Content và MC. Nhưng tùy vào tính chất của mỗi dự án/chiến dịch, các

thành viên sẽ được lựa chọn tham gia một ban khác của riêng dự án đó. Điểm đặc biệt thứ hai là tụi mình luôn đặt sự sáng tạo, mới mẻ lên hàng đầu. Dù bạn là thành viên mới hay cũ, ban chuyên môn nào thì bạn đều bình đẳng trong việc đưa ra ý tưởng và nếu ý tưởng đó thực sự hay thì cả CLB sẽ cùng bắt tay nhau để thực hiện. Mình không biết đó có phải sự khác biệt của UEL360 với các CLB khác hay không, nhưng đó là thứ tụi mình luôn cố gắng duy trì qua các thế hệ thành viên để UEL360 không giảm chân tại chỗ, mà luôn đổi mới từng ngày" - Chủ nhiệm CLB cho biết thêm.

CLB Phát thanh Ký túc xá - nơi ước mơ MC

Tên đầy đủ của CLB này là CLB Phát thanh và Truyền hình Sinh viên KTX ĐHQG TP.HCM. Nói CLB này đặc biệt là bởi đây không phải CLB của riêng một khoa hay một trường nào mà là ngôi nhà chung của toàn thể sinh viên có đam mê với phát thanh, truyền hình thuộc các trường đại học đang "cư trú" trong KTX khu A.

Được thành lập vào ngày 6/12/2003, CLB Phát thanh Ký túc xá là đơn vị truyền thông đầu tiên và lớn nhất của Trung tâm Quản lý Ký túc xá ĐHQG-HCM với hơn 130 thành viên và kết nối hơn 50.000 sinh viên.

Trải qua 15 năm hoạt động, đến nay CLB Phát thanh Ký túc xá có trên 150 thành viên và 10 chuyên mục phát luân phiên, linh động các

ngày trong tuần, xuyên suốt 10 tháng trong năm học. Tất cả chuyên mục đều xoay quanh đời sống sinh viên: chuyện học hành, tình yêu, tình bạn, giải trí... Sau một ngày học tập, sinh viên được cập nhật thông tin thời sự trong và ngoài nước, các hoạt động nổi bật của ĐHQG-HCM và thưởng thức những bài hát sôi động, trẻ trung...

Nhiều chuyên mục đã in sâu vào ký ức sinh viên các thế hệ như: Tin tức - thể thao, Ban mai tình yêu, Văn hóa đọc, Sống vui sống khỏe, Nhịp sống ký túc xá, Quà tặng âm nhạc, MTV - Ca khúc quốc tế (phát thanh và truyền hình) và Giải trí 360...

Bạn Hải Dương - Chủ nhiệm CLB Phát thanh Ký túc xá cho biết, hiện tại CLB mới chỉ hoạt động tại khu A, dự kiến trong tương lai gần sẽ mở rộng sang Ký túc xá khu B. Mục tiêu của CLB là trở thành kênh truyền thông chính thống lớn nhất của sinh viên và là người bạn chia sẻ cuộc sống của những cư dân tại Khu Đô thị ĐHQG-HCM".

Bên cạnh đó, CLB Phát thanh Ký túc xá còn là nơi nâng bước cho nhiều thế hệ sinh viên đam mê phát thanh, truyền hình. Nhiều gương mặt sinh viên sau những ngày tháng làm việc tại CLB đã trở thành MC, phát thanh viên nổi tiếng của VOV, VOH, HTV...

Mỗi năm vào ngày 6/12, các thành viên CLB dù già hay trẻ cũng hội tụ về Ký túc xá ĐHQG-HCM để hát mừng sinh nhật CLB Phát thanh của mình ■

CLB Phát thanh Ký túc xá mừng sinh nhật.
Ảnh: Nguyệt Nhi

SINH VIÊN VỚI TRÀO LƯU DỌN RÁC

Cứ hai tuần một lần vào chiều Chủ nhật, nhóm sinh viên thuộc các trường đại học thành viên ĐHQG-HCM cùng nhau tham gia dọn rác, bảo vệ môi trường tại khuôn viên Khu Đô thị ĐHQG-HCM.

Phạm Phương - Hoàng An

Anh Jesse - một người nước ngoài tham gia dọn rác cùng nhóm. Ảnh: Phạm Phương

Ban đầu, nhóm chỉ có 3 thành viên, sau đó theo trào lưu "Challenge for change" nhóm đã thu hút được hàng trăm bạn trẻ trong và ngoài ĐHQG-HCM tham gia.

Vì môi trường sạch đẹp của sinh viên

Thử thách dọn rác bắt đầu vào giữa tháng 3/2019 với 5 thành viên gồm Đoàn Phùng Gia Huy, Nguyễn Văn Tuyền (Trường ĐH Bách Khoa), Phạm Anh Kiệt (Trường ĐH Khoa học Tự nhiên), Phan Vĩnh Khoa (Trường ĐH Công nghệ Thông tin) và Nguyễn Duy Tuấn (người dân sống ở Dĩ An, Bình Dương) từ lời kêu gọi chung tay nhặt rác ở Khu Đô thị ĐHQG-HCM trên mạng xã hội Facebook.

Bạn Nguyễn Văn Tuyền cho biết, lúc có lời kêu gọi dọn rác rất nhiều sinh viên vào bình luận nên quyết định lập nhóm để tập hợp mọi người. Và sau vài ngày kêu gọi cuối cùng có 5 thành viên

tham gia nhặt rác xung quanh khu vực hồ Đá.

"5 thành viên này từng tham gia các chương trình tương tự nên ai cũng hăng hái. Qua thử thách này, mình mong muốn mọi người chú ý và quan tâm hơn về môi trường sống chung quanh mình" - Văn Tuyền chia sẻ.

Những hình ảnh hoàn thành thử thách dọn rác của nhóm sinh viên được đưa lên mạng xã hội Facebook đã có hàng trăm lượt bình luận và chia sẻ. Riêng nhóm Facebook với khẩu hiệu "Hãy cùng nhau cống hiến tuổi trẻ. Vì một ngày mai xanh và đẹp" đã lên tới 300 thành viên.

Anh Nguyễn Duy Tuấn - Trưởng nhóm cho biết thêm, tính đến nay nhóm của anh đã tổ chức được 4 buổi dọn rác quanh Khu Đô thị ĐHQG-HCM. Từ 5 bạn tham gia buổi đầu tiên, đến nay đã có 30 bạn tham gia mỗi lần dọn rác.

Anh Tuấn tâm sự: "Là trưởng nhóm nhưng không có kinh nghiệm quản lý nên mình thấy khá lúng túng. May là các bạn hỗ trợ mình rất nhiều. Mình cũng chuẩn bị dụng cụ cho nhóm trước mỗi lần dọn rác, thiếu gì mình mua thêm vì mình biết các bạn sinh viên không có nhiều tiền. Mình đặt mục tiêu trích từ 10 - 30% lương hàng tháng của mình để dành cho xã hội, và đây là một trong số những việc mình làm".

Bạn Đoàn Phùng Gia Huy tham gia trào lưu dọn rác bởi "thấy rác ngứa mắt quá" và là "một việc rất nhỏ ai cũng có thể làm". Gia Huy tâm sự: "Qua thử thách này em và nhóm mong muốn những người dân sống chung quanh Khu Đô thị ĐHQG-HCM cũng như sinh viên quan tâm nhiều hơn đến vấn đề rác thải. Hiện tại, nhóm đang tiếp tục kêu gọi và nhiều bạn sinh viên đã hứa tham gia thử thách này vào thời gian tới".

Người nước ngoài cùng tham gia

Bạn Nguyễn Minh Trung (sinh viên Trường ĐH Bách Khoa) khen ngợi hành động của nhóm Thách thức dọn rác là rất tuyệt vời, và mong các thành viên của nhóm sẽ trang bị kỹ càng hơn về quần áo bảo hộ trong những lần tới.

Cùng chung ý kiến, bạn Nguyễn Cao Nguyên (Trường ĐH KHXH&NV) nhận xét đây là một hành động ý nghĩa và thiết thực đáng được nhân rộng. "Mình rất cảm kích tinh thần của các bạn.

Các thành viên cùng nhau gom bao rác lại một chỗ.
Ảnh:
Hàng An

Mình đã đăng ký để góp sức cùng các bạn trong tuần tới" - Cao Nguyên bình luận.

Không chỉ thu hút được sinh viên, nhóm còn có sự tham gia của một cặp vợ chồng trẻ là anh Jesse và chị Ngọc Lan đang sinh sống ở quận 2, TP.HCM. Anh Jesse là giáo viên tại Trung tâm Anh ngữ Triangle English.

Anh Jesse chia sẻ: "Tình trạng môi trường của Việt Nam hiện nay giống với nước Mỹ khoảng 70 năm trước, khi đó người dân Mỹ cũng chưa có ý thức bảo vệ môi trường. Nhưng hiện nay nước Mỹ đã sạch hơn rất nhiều, ý thức của người dân cũng được cải thiện, nên mình tin rằng Việt Nam cũng có thể làm được và mình muốn góp một phần gì đó cho Việt Nam đẹp hơn".

Theo chị Ngọc Lan, cả hai vợ chồng chị từng tham gia dọn rác ở quận 2, nhưng vì lượng rác quá lớn, hai người dọn mấy giờ đồng hồ được 10 bao lớn nhưng chỉ là 1/100 của bãi rác đó. Tình cờ đọc trên mạng biết được hoạt động ý nghĩa này của nhóm nên hai anh chị quyết định tham gia.

Về dự định trong tương lai, anh Nguyễn Duy Tuấn cho biết nhóm đã lên ý tưởng lan tỏa hành động nhặt rác đến toàn sinh viên để các bạn chủ động trong việc bảo vệ môi trường học tập và sinh hoạt xung quanh mình. Sau đó nhóm sẽ cố gắng liên kết với các doanh nghiệp, nhà tài trợ để đặt thêm các thùng rác, các bảng tuyên truyền bảo vệ môi trường.

"Quan trọng nhất là nhận thức của mọi người. Mình mong muốn hoạt động dọn rác lan tỏa đến các bạn học sinh. Việc học sinh tham gia dọn rác có thể tác động đến phụ huynh, bởi chẳng lẽ phụ huynh lại xả rác để con em mình đi nhặt?" - Trưởng nhóm tâm sự.

Trào lưu dọn rác bắt nguồn từ thử thách mang tên Challenge For Change với hashtag #trashtag. Trong thời gian qua, trào lưu này được giới trẻ trên toàn thế giới hưởng ứng. Họ thành lập những nhóm, tự tay dọn rác nơi công cộng, rồi chia sẻ hình ảnh hoạt động của mình lên mạng xã hội, tạo được hiệu ứng nhân văn sâu sắc ■

ĐỂ HÌNH THÀNH THÓI QUEN ĐÚNG GIỜ

Đi học trễ giờ là chuyện thường ngày của nhiều sinh viên hiện nay. Thực tế này không chỉ làm ảnh hưởng đến bản thân sinh viên đi trễ mà còn ảnh hưởng đến thầy cô, bạn bè trong giờ học. Làm sao để hạn chế tình trạng này?

Phạm Phương - Xuyên Kim

Ảnh hưởng đến nhiều người

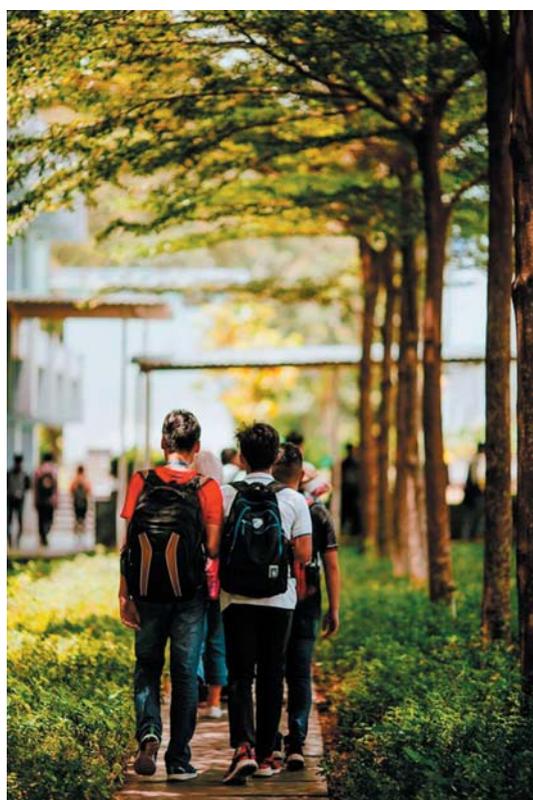
Ở hầu hết trường đại học, chuông reo bắt đầu vào tiết học là 7 giờ nhưng phải đến 7 giờ 30 hoặc 8 giờ sinh viên mới đến lớp, thậm chí có nhiều sinh viên đợi đến giờ giải lao mới vào. Tình trạng đi trễ như vậy gây ảnh hưởng tiêu cực đến nhiều người.

PGS.TS Đoàn Lê Giang (Trưởng Khoa Việt Nam học, Trường ĐH KHXH&NV ĐHQG-HCM) cho rằng đi trễ là dở bởi khi sinh viên đi học trễ sẽ làm thời gian giảng dạy, học tập bị bớt xén đi dẫn đến kiến thức trong bài bị bỏ lỡ, tiến độ môn học không đảm bảo.

"Hơn nữa, đến lớp trong khi thầy cô đang giảng bài cũng là một biểu hiện của việc không tôn trọng giảng viên. Sinh viên nước ngoài ở Khoa Việt Nam học không bao giờ đi học trễ và họ không chấp nhận việc thầy cô đến lớp không đúng giờ. Họ rất tôn trọng giờ giấc" - PGS.TS Đoàn Lê Giang cho biết thêm.

Đi trễ trở thành một thói quen xấu và ảnh hưởng đến rất nhiều người. Quỳnh Như (Khoa Công tác Xã hội Trường ĐH KHXH&NV ĐHQG-HCM) chia sẻ: "Đang giờ học, có một vài bạn vào lớp muộn khiến các bạn khác bị mất tập trung đồng thời làm giảng viên phải tạm dừng bài giảng. Điều đó quả thật không nên chút nào!".

Đồng quan điểm, Trần Công Hận (Khoa Du lịch, Trường ĐH KHXH&NV ĐHQG-HCM) bày tỏ rằng việc đi học trễ khiến bản thân thua người khác về tính chuyên nghiệp, mất đi sự tự

tin trước đám đông, tâm trạng không thoải mái và mọi việc đều trở nên khó khăn hơn.

Công Hận phân tích: "Nếu xét kỹ, đi trễ hay đi đúng giờ phụ thuộc ở ý thức của mỗi cá nhân. Đối với người lãnh đạo, nếu đi muộn sẽ khiến công việc bị triển khai chậm trễ ảnh hưởng đến thời gian của mọi người, còn nếu là một thành viên trong tập thể đi muộn khiến bạn trở nên lạc lõng và nắm bắt không kịp các công việc đã triển khai, đặc biệt là khiến người khác phải chờ đợi mình".

Cần chế tài phù hợp

Đường như đi trễ đã trở thành thói quen trong cuộc sống sinh hoạt thường ngày của các sinh viên chứ không riêng việc đi học. Từ những lần lỡ cuộc hẹn đi chơi, đi làm hay thậm chí là tham gia hội họp các câu lạc bộ, thói quen trễ giờ đã dần hình thành trong bản thân căn bệnh "lè mè".

Khi được hỏi về nguyên nhân dẫn đến tình trạng đi trễ, Trần Minh Phương Nam (Trường ĐH Quốc Tế ĐHQG-HCM) cho rằng: "Sinh viên có rất nhiều lý do đi học trễ. Có những lý do đột xuất không lường trước được như kẹt xe, gặp sự cố trong khi di chuyển hoặc bận chuyện cá nhân. Tuy nhiên, cảm giác không cần thiết phải đi đúng giờ hoặc không có động lực đến lớp cũng có thể trở thành nguyên nhân dẫn đến 'thói quen đi trễ'. Những nguyên nhân đột xuất thì không có gì đáng nói, nhưng nếu để đi trễ trở thành một thói quen thì sẽ tạo ra nhiều ảnh hưởng xấu đến bản thân chúng ta".

Đã là thói quen thì khó sửa nhanh nhưng không phải là không có cách. Theo PGS.TS Đoàn Lê Giang, nhà trường cần có cuộc vận động thói quen đến lớp đúng giờ cho sinh viên, cần có biện pháp chế tài đối với sinh viên đi học trễ.

"Nên có một đội bảo vệ nhắc nhở thầy cô khi có chuông thì vào lớp, có chuông thì đóng cửa. Chẳng hạn, trường đã vận động thói quen

xếp hàng, được sinh viên hưởng ứng làm theo vì thế đi trễ cũng có thể làm được. Thầy cô cũng phải làm gương, có những biện pháp kỷ luật đối với sinh viên như quy định trễ bao nhiêu phút không cho vào lớp và bị coi như vắng mặt buổi học đó, vắng quá 20% số tiết thì cấm thi. Để thói quen đi trễ không còn, nhà trường phải có kế hoạch vận động lâu dài, kiên trì đồng thời đưa ra những quy định nghiêm khắc, biện pháp chế tài phù hợp. Được như vậy, tôi tin rằng sẽ có thay đổi" - PGS.TS Đoàn Lê Giang nhấn mạnh.

Còn theo ThS Bùi Thị Như Ngọc (chuyên viên tư vấn hướng nghiệp Khoa Sinh học - Công nghệ sinh học, Trường ĐH KHTN), chúng ta nên đi từ kỷ luật đến thói quen.

Cô Ngọc đề nghị: "Lớp học cần có quy tắc và kiên quyết thực hiện quy tắc đó. Có thể áp dụng một cách đồng bộ ở tất cả môn học, sự kiện, hoạt động. Giảng viên luôn bắt đầu đúng giờ, ai vào sau thì mất quyền lợi".

Như vậy đi đúng giờ vừa là việc chấp hành tốt kỷ luật đồng thời thể hiện sự tôn trọng bản thân mình và mọi người xung quanh. Hơn bao giờ hết, sinh viên cần tự giác ý thức làm chủ thời gian của mình, sử dụng thời gian một cách hiệu quả để môi trường đại học không chỉ là nơi học tập mà còn nơi để rèn luyện những thói quen tốt, những phẩm chất chuyên nghiệp của người trí thức ■

Bầy vịt con

(Tiếp theo trang 45)

Mùa mưa đến vài ngày sau đó, mưa nặng hạt và rất lâu tạnh. Chúng nó cũng không kéo nhau đi ruộng nữa mà nằm một xó ở chuồng heo. Trời rằm, chúng đang nhắm mắt ngủ bỗng giật mình, giọng điệu "nhõng nhẽo" rên ư ư. Thấy mình ở phía bên nhà dưới, anh em chúng đứng hết cả lên và lại "chíp chíp" đòi ăn. Trời vẫn mưa to. Người ở trong nhà không ai nhớ đến bầy vịt con nên hề anh em nó bắt gặp ai trong tầm mắt là lại nháo nhào xin ăn, đứng kiểu con nít, chỉ thích ăn và rong chơi.

Hai ba ngày rồi chẳng thấy bầy vịt. Mẹ bảo chúng nó đi ăn rồi lạc mất, mưa thì to nên chắc không biết đường về. Vậy là những buổi sáng liên tiếp, mình thức dậy không còn nghe tiếng cái lủ vôi vỉnh ấy đâu nữa. Mình nghĩ tới chúng

đang nằm chèo queo giữa cánh đồng hiu quạnh, lúc lại nghĩ người ta đã lừa mất chúng. Một góc lầy của chuồng heo vẫn còn in các dấu chân bé xíu. Chỗ chúng hay nằm và đứng ngồi không yên mỗi khi bị đói, nay lạnh tanh. Cơm người hàng ngày vẫn thừa, mà chẳng thấy đứa nào về ăn cho hết. Bỗng dưng nhận ra mình nhớ... bầy vịt con!

Những tưởng nỗi buồn và niềm ân hận của mình không cho chúng nó ăn, mỗi khi chúng nó đói, sẽ theo mình rất lâu. Nhưng buổi sáng khô ráo một tuần sau đó, tiếng vịt kêu quen thuộc lẫn trong tiếng gió. Chúng men theo con lộ và về tới trong sự ngỡ ngàng của cả nhà. Mặt đứa nào đứa nấy vẫn ngờ ngạc, điều thì căng tròn, trông lớn hẳn ra. Giấy phút này, đối với mình chúng nó như những chiến binh thực thụ. Cả một vùng quê phút chốc thu lại vừa bằng bầy vịt con mạnh mẽ, hay đòi ăn và mê chơi quên cả đường về... ■

SÔI NỔI HỘI THAO SINH VIÊN ĐHQG-HCM

Phiên An

Gần 600 sinh viên tham gia Hội thao Sinh viên ĐHQG-HCM lần XII do ĐHQG-HCM tổ chức từ ngày 22/4 - 8/5. Hội thao gồm 6 môn thi đấu: bóng đá, bóng chuyền, bóng rổ, bóng bàn, cầu lông và cờ vua, cờ tướng dưới sự điều khiển của 50 trọng tài đến từ các liên đoàn thể thao của TP.HCM.

Sau 12 ngày thi đấu, đoàn thể thao Trường ĐH Bách Khoa, Trường ĐH KHTN và Trường ĐH

Đội võ cổ truyền Trường ĐH Thể dục Thể thao TP.HCM trình diễn chúc mừng Hội thao Sinh viên ĐHQG-HCM tại Lễ Khai mạc ngày 24/4.

Trận đấu chung kết bóng chuyền Nữ giữa đội tuyển Trường ĐH KHXH&NV và đội tuyển Trường ĐH KHTN diễn ra sôi nổi và đẹp mắt.

Đội tuyển bóng rổ Trường ĐH Quốc Tế và Khoa Y cống hiến những pha tranh chấp quyết liệt.

KHXH&NV là những đơn vị đạt thành tích nổi bật nhất. Ở môn cầu lông, giải Nhất đơn Nữ và giải Nhất đôi Nữ đều thuộc về 2 VĐV của Trường ĐH KHTN là Nguyễn Như Hào, Lê Thị Tường Vy. Giải Nhất đơn Nam được trao cho VĐV Nguyễn Công Nguyên Trường ĐH Bách Khoa và Nhất đôi Nam thuộc về Trường ĐH Quốc Tế.

Giải Nhất bóng chuyền Nữ được trao cho đội tuyển Trường ĐH KHXH&NV. Đội tuyển Trường ĐH KHTN liên tiếp giành giải Nhất bóng đá ở hai hạng mục Nam và Nữ. Trường ĐH Bách Khoa đoạt hai giải Nhất về bóng rổ và bóng chuyền Nam. Với thành tích thi đấu xuất sắc nhất gồm 9 huy chương Vàng, 7 huy chương Bạc và 10 huy chương Đồng, Trường ĐH Bách Khoa giành giải Nhất toàn đoàn trong hội thao năm nay.

Hội thao Sinh viên ĐHQG-HCM lần XII động lại trong nhiều hình ảnh ấn tượng ■

Với thành tích thi đấu xuất sắc nhất, Trường ĐH Bách Khoa được PGS.TS Vũ Hải Quân - Phó Giám đốc ĐHQG-HCM, trao giải Nhất toàn đoàn.

Danh hiệu Nữ hoàng phá lưới được trao cho hai VĐV Nguyễn Thị Kim Ly (Trường ĐH KHXH&NV) và Nguyễn Thị Bạch Lựu (Trường ĐH KHTN).

Tập tàng hương vị ngày hè

Ngọc Thảo

Những ngày chớm hạ, khí trời oi ả, nóng bức. Đến lúc mưa, đồng đất ngập nước, rau màu chết úng thì rau tập tàng trên các bờ, bụi thì nhau sinh sôi, phát triển. Những ngọn rau non tơ, óng mượt được mẹ tôi nấu thành những món ăn đậm đà dân dã: canh rau ngót thịt băm, canh thiên lý nấu cua, canh hến nấu bầu, canh rau dền nấu tôm... hay đơn giản chỉ là món canh rau tập tàng.

Những người cao tuổi biết chữ Hán ngày xưa cho rằng tên gọi "rau tập tàng" là do người Nam bộ đọc trại âm của cụm từ "rau thập toàn", nghĩa là nhiều loại rau an toàn (không độc), vừa giàu dinh dưỡng vừa là những bài thuốc quý "thập toàn".

Còn mẹ gọi nôm na "rau tập tàng" là "rau tạp tàng". "Tập" là nhiều loại, nhiều thứ. Rau tạp là rau dại mọc tự nhiên quanh vườn, trong rừng và ngoài đồng. "Tàng" là dự trữ, để dành, mình muốn ăn khi nào thì hái khi ấy. Mấy đứa nhỏ trong xóm, kể cả tôi, đơn giản hơn: "rau tập tàng" là "rau đủ thứ", chẳng cầu kỳ chữ nghĩa chỉ cho "hại não".

Mẹ thường dạy tôi, trong một nồi canh rau, vị ngọt

ngọt là thài lài, đọt dâu, rau dền, rau diệu; cái chua chua là rau sam; cái bùi bùi nhần nhần là bồ hôi, lá vông; còn cái vị the the, đắng đắng là rau xung, me đất. Mỗi loại rau mang một hương vị riêng, kết hợp lại thành vị của hương đồng cỏ nội, ví như quanh ta là những người khác tính nết nhưng lại chan hòa, giúp đỡ nhau thành tình làng nghĩa xóm.

Mẹ nói, rau tập tàng mùa nào cũng có, hễ vườn có cỏ là có rau tập tàng, chúng nó "nuơng tựa nhau mà sống". Đến bữa, mẹ mang rổ ra bờ giậu hái chút lá mùng toi, nhặt thêm mấy đọt rau đay, rau dền, rau muống... vậy cũng đủ một nồi canh nhỏ thơm lành. Đôi khi mẹ còn cho vào trái mướp leo ở hàng rào để nồi canh ngọt nước hơn. Nhà tôi quanh năm chẳng phải mua rau. Đi chợ, mẹ chỉ thường mua đồ ăn mặn. Rồi lớn lên chút, tôi trở thành thủ lĩnh dẫn mấy đứa em "oanh tạc" vườn rau sau hè, xong lại chăm chỉ làm giàn mướp giúp mẹ, nhổ bớt cỏ để rau mọc tốt hơn.

Hái rau tập tàng cũng phải biết cách thì nấu canh mới ngon. Phải chọn những ngọn rau non mượt dùng móng tay bấm vào là đứt ngọt, nhẹ nhàng. Các loại rau cũng được hái theo một tỷ lệ hợp lý để khi nấu có sự hòa quyện giữa vị với hương.

Nếu nhà muốn ăn rau luộc, tôi sẽ xuống vườn của cô Tư hàng xóm hái rau mồng toi, rau ngót, rau trai, đậu bắp, đọt bầu, đọt bí. Còn nhà thích ăn rau sống thì tôi chọn lá cách, rau muống, rau ngổ, rau càng cua, rau má, bông súng, ngó sen, rau nhút...

Rau tập tàng luộc ăn với nước mắm kho quẹt thì ngon "bá cháy bọ chết". Đó cũng là món "ruột" của nhà tôi từ xưa đến nay. Những đọt rau luộc xanh rờn chấm vào tô kho quẹt sền sệt còn nghi ngút khói ăn cùng cơm nóng thì không còn gì phải bàn nữa.

Bữa ăn nhà tôi không bao giờ thiếu rau vì mẹ muốn chị em tôi có đầy đủ vitamin, canxi, chất xơ để cao hơn, khỏe mạnh hơn. Vậy mà không hiểu sao, ăn rau từ nhỏ đến lớn nhưng tôi vẫn không thể nào cao thêm được. Có lẽ vì thế bà nội cứ hay la mẹ: "Bây cho tụi nhỏ ăn rau riết đứa nào đứa nấy như cọng rau luôn, đi chợ ráng mua thêm vài ba con tép, con cua hay thịt băm để bỏ vào nồi canh rau cho tụi nó thêm chất, thêm vị".

Bây giờ ở Sài Gòn, cũng những thứ rau tập tàng ấy trong mỗi bữa ăn với bạn bè, nhưng không hiểu sao hương vị của chúng lại thiếu đi những da diết, thân thương thuở nào ■

Có lần Mí hỏi tôi: "Chị muốn làm sân ga hay con tàu hỏa, Đa?"

Tôi của năm 16 tuổi cười giòn tan chẳng thèm để tâm tới lời của Mí. Cô bé nhỏ hơn tôi hai tuổi lại có những suy nghĩ rất sâu sắc và đời đến vậy. Ý con Mí chẳng phải làm sân ga thì phải ở lại, còn con tàu là kẻ phải chu du khắp nơi hay sao? Người đi kẻ ở, đó chẳng qua là chuyện của những cuộc chia tay mà mãi đến sau này trong cái trí não nông cạn của mình, tôi mới hiểu ra.

Tôi 18 tuổi, Mí 16 tuổi. Chúng tôi chia tay lần đầu khi tôi khăn gói lên thành phố học đại học. Con Mí nắm tay tôi đi đi con hạc giấy nhỏ xíu, cười thiệt tươi nhắn nhủ: "Ráng bay cao bay xa như nó vậy nghen. Chờ Mí hai năm nữa rồi Mí cũng lên học đại học với chị". Tôi thoáng trộm nhìn xuống bụng của nó mà đau lòng ghê gớm. Nhà tôi với con Mí cách nhau cái hàng rào dâm bụt, nhà đứa nào cũng nghèo, đi học đại học là điều mà trong làng này chẳng ai tưởng đến. Tôi còn có bố mẹ ráng bán con heo làm lộ phí cho đi, chứ nó sống với ngoại nó rồi ai kiếm ra tiền cho nó đi học, còn cái bụng kia để cho ai. Ngồi trên xe khách mà trong lòng bộn bề nhiều thứ, tự nhiên nhớ lại lời con Mí, thương nó quá chừng.

Mí là đứa con gái đẹp nhất làng tôi, từ nhỏ nó sống với ngoại. Chuyện nhà nó người lớn biết chứ trẻ nhỏ như tôi chẳng ai kể cho. Đó là một câu chuyện buồn và dài mà vô tình tôi nghe lóm được từ mẹ: ba nó theo vợ bé lúc mẹ mang bầu nó, và mẹ nó phát điên, sau khi sinh nó thì lên con hậu sản rồi chết. Mí sinh ra không có sữa mẹ để bú, ngoại nó phải ẵm nó đi khắp làng xin "bú thếp". Người trong làng đều thương cho nó, thương cho nhà nó nên chẳng ai ngại giúp đỡ. Con Mí cứ thế lớn lên mà chưa một lần biết mặt ba mẹ mình. Cái dáng

hình đứa nhỏ tròn ten cặp cái rỏ theo sau lưng ngoại hái rau đắng để thương đến nỗi tôi phải ngoắc nó vào chia cho nửa cục kẹo, và từ đó Mí theo tôi chơi đến hết năm tháng trẻ con cùng cục.

Cái làng tôi hồi ấy cục nhiều trẻ con, nhưng toàn là con trai, chỉ có tôi với Mí là con gái. Tôi còn nhớ rất rõ cái ngày tụi con trai xúm vào chọc Mí là đồ không có ba có mẹ, con Mí nhỏ mà dữ ghê. Nó cầm cục đá chọi thẳng vào đầu thằng bé, máu xịt ra đầy mặt, đã thế con Mí còn bắt thằng bé xin lỗi cho bằng được mới tha. Tối hôm đó, má thằng bé tới nhà con Mí mắng vốn ngoại nó, kêu con nhỏ không có cha có mẹ không được dạy. Ngoại nó nghe rồi chỉ biết lặng thinh, còn Mí đứng đó nắm đấm tay thật chặt. Tôi biết Mí là đứa gan bướng, nó lì và gai góc hơn tôi rất nhiều, những thứ không hay nó đều giữ trong lòng đợi một ngày mang ra "phát tiết" một lần. Như cái vụ chọi bể đầu thằng bé hôm bữa. Sau vụ đó, mấy đứa bé trong làng không đứa nào dám hó hé câu nào với Mí, tụi nó sợ Mí như sợ cọp, sợ lại bị bể đầu chảy máu nên về sau chỉ có hai chúng

tôi chơi với nhau.

Phía sau vườn rau đắng mà ngoại Mí thường đi hái là một ngọn đồi rất cao, có duy nhất cây dương liễu to tướng. Nghe Mí bảo mẹ nó được chôn ở đó, dưới tán cây, sau này ngoại nó thấy đơn côi mới bứng ở đâu một cây thông nữa rồi trồng bên cạnh. Cứ chiều nào trời nổi gió lớn con Mí và tôi lại dắt đứ nhau lên đồi. Sau khi ngồi thủ thủ đủ điều trước mộ mẹ nó, chúng tôi hè nhau trèo lên cây. Mí lúc nào cũng trèo cao hơn tôi, nó bảo như vậy mới thích, mới có thể trông rất xa - nơi con đường rời làng dẫn ra thành phố. Mất con Mí trở nên mơ hồ và xa xăm hơn - ít nhất là tôi cảm thấy vậy, hình như nó đang trông chờ cái gì đó - hình như là ba nó - khác khoải đến vô vọng.

Mí càng lớn càng xinh đẹp, con trai trong trường mê nó như điên đổ nhưng không thấy nó xuôi thàng nào. Mỗi lần ra chơi Mí đều chạy sang lớp tôi kéo tôi ra căn tin ngồi. Đến nỗi người yêu tôi phải phàn nàn sao tôi không dành nhiều thời gian bên anh ấy. Dần dà anh ấy cũng quen với việc có Mí trong những cuộc hẹn hò của chúng tôi. Đi với nó tôi cảm

Những lần chia tay

Phú Quý

tưởng như có ngàn ánh mắt đang muốn thiêu đốt - mặc dù tôi biết người ta muốn "thiêu đốt" Mí chứ chẳng phải tôi. Vậy mà con Mí vẫn thân nhiên như không, Mí quá quen với việc bị người ta nhìn chằm chằm và những món quà ngọt ngào trước mặt. Con bé với vẻ mặt bất cần đời và bướng bỉnh đúng chuẩn một cô nàng hư hỏng và kiêu kỳ. Con trai càng mê nó, con gái càng không ưa nó. Mí luôn chia sẻ chuyện tình cảm của nó với tôi, nó bảo "không tin tưởng được đàn ông con trai". Tôi biết trong lòng nó có bóng đen rất lớn chuyện gia đình nên cũng không muốn can dự gì thêm, chỉ biết khuyên nó nghe theo trái tim, làm cái gì thấy hạnh phúc là được.

Đùng một cái, Mí nói nó mang thai. Mấy ngày rày tin Mí mang thai chấn động khắp cái xóm nhỏ, tôi nghe tin mà chết đứng. Con Mí trước giờ nào biết nói dối, đôi mắt ráo hoảnh của nó làm tôi thấy sợ. Mí nhất quyết không nói cái thai của ai mặc cho ngoại nó khóc hết nước mắt, cả tôi nó cũng không hé môi tiếng nào. "Rồi mày tính sao với nó đây hả Mí?". Nhiều lần trộm nghĩ: "Hay là phá nó đi". Cái ý nghĩ vừa thoáng qua trong đầu lập tức dập tắt, thế này thì thất đức quá, ai nỡ bỏ đi khúc ruột của mình. Nhưng Mí mới 16 tuổi, còn đang đi học, sẽ nghỉ học hay là vác cái bụng bầu cho bạn bè đi bầu đây? Rồi ngoại Mí còn dám nhìn mặt ai trong làng trong xóm nữa? Mí ơi là Mí! Chuyện của con Mí còn đau đầu hơn mấy bài tích phân sắp thi đại học của tôi nữa.

Từ dạo mang thai, Mí ít nói hẳn đi. Nó đã thôi học ở trường, ở nhà với cái bụng bầu ba tháng, chiều nào cũng cấp rổ đi hái rau đắng. Lúc nó nói quyết định nuôi con một mình, tôi chẳng còn ngạc nhiên nữa, chỉ thấy thương nó vô cùng. Ôm nó vào lòng, hai đứa khóc như mưa. Rồi Mí sẽ ổn thôi phải không? Mí hay qua nhà tôi mỗi khuya, mang cho tôi ít

trái ổi sẽ rồi ngồi nhìn tôi ôn bài. Tôi bảo Mí về nghỉ ngơi đi, bụng càng ngày càng lớn, thức khuya không tốt cho con đâu. Mí cười, nó vẫn đẹp lắm, nhưng nụ cười không còn hồn nhiên như xưa nữa. Tôi nguyên rửa đứa nào làm Mí ra nông nỗi này. Tôi không dám hỏi nhiều về cha đứa bé nhưng mỗi lần nhìn cái bụng càng nhô ra của nó tôi vừa tức vừa thương. "Mày có yêu cha đứa bé không hả Mí?". Mí lặng lẽ gật đầu. Trước giờ tôi vẫn thắc mắc vì sao con Mí quyết giữ lại cái thai mà không nói đó là của ai. Giờ thì tôi hiểu rồi, vì tình yêu, bao nhiêu đó là đủ. Con gái tội tình vì yêu là điều đau khổ nhất, một khi đã yêu thì chẳng lý do nào có thể giải thích được.

Tôi đậu đại học, cái thai của Mí được năm tháng, Đêm trước khi lên thành phố, Mí dắt tôi lên ngọn đồi sau nhà. Hai đứa không ai nói với ai lời nào, chỉ im lặng nghe gió lùa qua mớ tóc rối của nó. Cuộc đời cũng có đêm thật dài như thế này.

Chia tay con Mí lần thứ hai trong một ngày gió Sài Gòn rất dữ. Tôi không nhớ là nó khóc trước hay tôi khóc trước, chỉ nhớ là tôi khóc đến mức mắt nhòe cả đi không thể thấy rõ hình dáng lùn lùn bé bé của nó đi vào cổng an ninh. 18 tuổi, Mí theo chồng xuất ngoại, chồng nó người Đài Loan, quen nhau qua mạng, nửa năm sau thì anh ta về Việt Nam hỏi cưới. Lấy chồng ngoại hình như là cái gì đó trở nên quá quen thuộc với cái làng tôi ở, và việc bị chồng đánh đập khổ sở nơi xứ người cũng chẳng phải lạ lắm gì. Nó giấu nhem với anh chồng chuyện nó có con, cũng vì điều đó mà Mí không tổ chức đám cưới, ngoại nó chỉ làm một mâm nho nhỏ mời bà con xung quanh mừng nó có nơi để nương tựa. Tôi thấy mặt ngoại nó rạn rở hẳn lên. Tôi không ủng hộ con Mí, mà nó cố chấp bảo "vì tình yêu". Trong lòng tôi hiện lên hàng dài nghi vấn, thế nào là tình yêu? Vì tình yêu tới mức nào? Có thể

bỏ lại đứa con chưa đầy hai tuổi của mình mà ra đi không? Có lẽ một đứa mới chỉ có một mối tình vắt vai như tôi thì chẳng thể tự trả lời câu hỏi này được. Thế là tôi đành ngậm ngùi nhìn nó ra đi. Mí gửi lại bé Như cho ngoại. Ngoại nó, một lần nữa lại tiếp tục cuộc đời nuôi nấng những đứa trẻ bị chính cha mẹ nó dứt bỏ.

Tôi giận Mí, giận luôn bản thân mình. Ngày tôi nhận được cuộc gọi từ lãnh sự quán, tôi không còn tin vào tai mình nữa. Cái tin như sét đánh giữa trời. Mí tự tử, nó nhảy từ tầng 14 của trung tâm thương mại. "Mí tự tử" - ba từ ấy cứ lặp đi lặp lại trong đầu tôi không dừng lại. Ngoại nó ngất xỉu. Tôi chạy vạy khắp nơi xin sự giúp đỡ để đủ tiền sang bên đó đưa Mí về an táng. Đám tang trong một xóm tồi tàn, tiếng kèn tiếng trống ti tê heo hắt vọng ra từ con ngõ nhỏ. Không ai biết Mí rốt cục vì cái gì mà tự sát. Không ai biết nó đã đau đớn và tuyệt vọng như thế nào khi quyết định kết thúc sinh mạng của mình ở tuổi đôi mươi. Em đáng có được hạnh phúc hơn thế mà Mí?

Mãi về sau bé Như lớn khôn, tôi trở thành mẹ đỡ đầu của nó, tôi vẫn luôn giữ mảnh giấy nhàu nát vo trong tay chị giúp việc nhà chồng nó lên gửi lại cho tôi:

"Đa, em nhớ chị, nhớ ngoại, nhớ bé Như, nhớ những ngày gió thật to trên đồi bên mộ mẹ. Có lẽ em đã sai rồi Đa, em không đáng là một người mẹ tốt. Đa, em vẫn luôn giấu chị về cha đứa bé... vì đó là người mà năm đó chị yêu. Em thật sự có lỗi với chị. Em cứ tưởng ra đi bên một người mới, một nơi mới thì sẽ quên hết tất cả tội lỗi nhưng em thật sự đã sai. Em không thể sống tiếp cuộc đời này nữa. Em sẽ nhớ chị nhiều lắm, Đa của em".

Trên ngọn đồi lộng gió hôm ấy, có bóng hai người nắm tay đứng trước hai ngôi mộ nhỏ. Mọi thứ rồi cũng sẽ qua chỉ có nỗi buồn là ở lại vĩnh viễn. Mí, mong em mãi bình yên ■